

Kitâb'üs-salât

NEMAZ KİTABI

Hazırlayan :
Hasan Yavaş

İst. Yüksek İslâm Enstitüsü Mezunu
Yedikule Câmîi İmâm ve Hatibi

ALTINCI BASKI

BEREKÂT YAYINEVİ

Beyaz Saray, Zemin Kat No. 11
BEYAZIT — İSTANBUL
Telefon : 28 54 94

BÜYÜK FIRSAT

1 — Peygamberler tarihi	150.—
2 — Gunyetü't Tâlibin	125.—
3 — Vesiletün Necât	125.—
4 — Büyük Âmentü Şerhi	40.—
5 — Vesikalarla Vehhâbiliğin iç yüzü	40.—
6 — İmâm-ı Rabbânî ve Yolundakiler BEREKÂT	40.—
7 — Marksizm Yargılanıyor	40.—
8 — Dürri Yekta Şerhi	25.—
9 — Miraç ve Hamidullah	20.—
10 — Nükteler	15.—
11 — Nemaz Kitabı	15.—
12 — Tarik-un Necât	20.—
13 — Seyf'ül Ebrâr	20.—
14 — Komünizm Nedir Ne Değildir	40.—
Toplam	715.—

Manevî değeri sonsuz Maddî değeri 1000 Liradan fazla olan
14 ÇEŞİT KİTABI 500 veya 475 Liraya ALABİLİRSİNİZ.

DİKKAT :

- Yukardaki 14 kitabın toplam fiyatı 715 liradır.

FAKAT :

- a) 14 kitabı birlikte isteyen okuyucularımıza (1 Takım) 500.— T.L.
- b) Veya... Her kitaptan 3'er tane (3 Takım) isteyenlere takımı 475.— T.L.
- c) 10 takım birden isteyenlere gene beher takımı 475.— liradan ödemeli gönderilir.

Ayrıca: 1 takım da (14 kitap) hediye edilir.

- Her çeşit masraf yayınevimize aittir.
 - Yurt dışına tenzilât yapılmaz posta masrafı ilâve edilir.
- ACELE EDİNİZ.**

ISTEME ADRESİ :

BEREKÂT YAYINEVİ : Beyaz Saray No: 11
Beyazıd — İSTANBUL — Telefon : 28 54 94

**YAYINEVİMİZDE TOPTAN VE PERAKENDE
SATIŞI YAPILAN KİTAPLAR:**

.....	Peygamberler Tarihi — Altıparmak	150.—
.....	Günyetüt Talibin — Abdülkâdirî Geylânî	125.—
.....	Vesiletün Necât — (10 kitap bir arada)	125.—
.....	Büyük Âmentü Şerhi — Kadızade	40.—
.....	İmâm-ı Rabbânî ve yolundakiler (BEREKÂT)	40.—
.....	Markslizm Yargılanıyor — A. Selçuk Emre	40.—
.....	Komünizm Nedir Ne değildir — A. Selçuk Emre	40.—
.....	Dürri Yektâ Şerhi — Hafız Paşa	25.—
.....	Vehhâbilliğin iç yüzü — M. M. Fadlürresûl	40.—
.....	Mi'raç ve Hamidullah — Dr. Zeki Çıkman	20.—
.....	Nükteler — Kâmil Yener	15.—
.....	Namaz Kitabı — Hasan Yavaş	15.—
.....	Vehhâbiye Nasihât — H. Hilmi Işık	15.—
.....	Seyf'ül Ebrâr — M. Abdurrahman Silheti	20.—
.....	Tam İlmihâl (Seâdet-i Ebediyye)	75.—
	(1130 Sahife, Bez cilt) — H. Hilmi IŞIK	
.....	Mektûbât — İmâm-ı Rabbânî	55.—
.....	Kimya-yı Saadet — İmâm-ı Gazalî	150.—
.....	Dinde Reformcular — H. Hilmi Işık	15.—
.....	Eshab-ı Kiram — İmâm-ı Rabbânî	30.—
.....	Hüccetül İslâm — İmâm-ı Gazalî	15.—
.....	Sahte Kahramanlar — N. F. Kısakürek	30.—
.....	Mevâhib-i Ledünniye — İmâm-ı Kastalânî	50.—
.....	İslâmiyet Nedir — H. Hilmi Işık	6.—
.....	İslâm Türk Mutfağının Yemek Kitabı	35.—
.....	Son Devrin Din Mazlumları — N. F. Kısakürek	35.—
.....	Büyük Mızraklı İlmihal	15.—
.....	İslâmda İlk Fitne — H. Hilmi Işık	6.—
.....	Müzekkin Nüfûs — Eşrefoğlu Rûmî	90.—
.....	Tarik-un Necât — M. M. Hasan	20.—
.....	İmâm ve İslâm — H. Hilmi Işık	7.50
.....	Ehli Sünnet Yolu — H. Hilmi Işık	7.50
.....	Mısırlı Bir Din Adamının Din Düşmanlığı	7.50
.....	Naylon Müptehidler (Fitne)	20.—
.....	İqtihad — Taklid — Telifik — Sadrettin Yüksel	10.—
.....	Peygamberlik Nedir — H. Hilmi Işık	7.50

Not : Yayınlarımızın herhangi birinden en az 10 adet isteyenlere veya toplam fiatı en az 500 liralık sipariş verenlere % 25 tenzilat yapılır.

**NEMAZ
SÛRELERİ
ve
DUALARI**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ ۞

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞
مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۞ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۞
اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۞ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ ۞ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ۞

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا
 نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ
 ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
 وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ
 وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا
 وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ
 الْقَدْرِ ﴿٢﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنْزِيلُ
 الْمَلَكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ
 كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٤﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِي تَرَكْنَا كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۝ أَلَمْ
يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۝ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ
طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۝
فَجَعَلَهُمْ كَعَصِفٍ أَمَاكُولٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَا يَلَا فِي فُرُيشٍ ۝ إِيْلَا فِيهِمْ رِحْلَةَ الْشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ
۝ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۝ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ
مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ۝ فَذَلِكَ الَّذِي
يَدْعُ الْيَتِيمَ ۝ وَلَا يَحْضُرُ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ ۝
فَوَيْلٌ لِلصَّالِحِينَ ۝ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۝
الَّذِينَ هُمْ يُرَآؤُونَ ۝ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَنْعَمْنَاكَ الْكَوْثَرَ ۝ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْخَسِرْ ۝
إِنَّ شَانِكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۝ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۝
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۝ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ۝
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۝ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۝ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ
فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ۝ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ
إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ۝
سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝
فِي جَنَدِهَا حَاحِبٌ مِّنْ مَّسَدٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ
يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝ وَمِنْ شَرِّ
غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝
وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝ مَلِكِ النَّاسِ ۝ إِلَهِ النَّاسِ ۝
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي
صُدُورِ النَّاسِ ۝ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ
وَتَعَالَى جَدُّكَ وَجَلَّ شَأْنُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ ۞

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ ۞ السَّلَامُ
عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ
عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ ۞ أَشْهَدُ أَنْ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ۞

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى
إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞

اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ
عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞

اللَّهُمَّ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الآخِرَةِ
حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّحِيمِينَ

اللَّهُمَّ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدِي
وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ❀

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ
❀ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتُوبُ إِلَيْكَ ❀ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ ❀
وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ
❀ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَكْفُرُكَ ❀

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعْبُدُكَ وَنُصَلِّيُكَ وَنَسْجُدُكَ ❀ وَإِلَيْكَ
نَسْعِي وَنَخْفِدُ نَرْجُوا رَحْمَتَكَ ❀ وَنَخْشَى
عَذَابَكَ ❀ إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ ❀

بِسْمِ اللَّهِ الْعَظِيمِ . وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى دِينِ الْإِسْلَامِ . وَعَلَى
تَوْفِيقِ الْإِيمَانِ . الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْمَاءَ طَهُورًا . وَجَعَلَ
الْإِسْلَامَ نُورًا

اللَّهُمَّ اسْقِنِي مِنْ حَوْضِ نَبِيِّكَ كَأَسَا لَا أَظْمَأُ بَعْدَهُ أَبَدًا .

اللَّهُمَّ ارْحِنِي رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَارْزُقْنِي مِنْ نَعِيمِهَا .
وَلَا تُرْحِنِي رَائِحَةَ النَّارِ .

اللَّهُمَّ بَيِّضْ وَجْهِي بِنُورِكَ يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهُ أَوْلِيَاءِكَ
وَلَا تَسْوِدْ وَجْهِي بِذُنُوبِي يَوْمَ تَسْوَدُّ وُجُوهُ أَعْدَائِكَ .

اللَّهُمَّ اعْطِنِي كِتَابِي بِمِثْنِي وَحَاسِبْنِي حِسَابًا يَسِيرًا .

اللَّهُمَّ لَا تَعْطِنِي كِتَابِي بِشِمَالِي وَلَا مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي
وَلَا تَحُاسِبْنِي حِسَابًا شَدِيدًا .

● اللَّهُمَّ حَرِّمْ شَعْرِي وَبَشْرِي عَلَى النَّارِ . وَأَظِلَّنِي تَحْتَ

ظِلِّ عَرْشِكَ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّ عَرْشِكَ .

● اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ .

● اللَّهُمَّ اعْنُورْ قَبِيَّ مِنَ النَّارِ

● اللَّهُمَّ ثَبِّتْ قَدَمِي عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَنْزِلُ فِيهِ الْأَقْدَامُ .

● اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي سَعِيًّا مَشْكُورًا وَذَنبًا مَغْفُورًا وَعَمَلًا

مَقْبُولًا وَتِجَارَةً لَنْ تَبُورَ . سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ .

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنَّ مُحَمَّدًا

عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ .

اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي إِحْسَانِهِ
وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَاعْفِرْ لَهُ وَتَجَاوَزْ عَنْهُ
وَارْحَمْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

وَخُصَّ هَذَا الْمَيِّتَ بِالرَّوْحِ وَالرَّاحَةِ وَالْمَغْفِرَةِ وَالرِّضْوَانِ
اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي إِحْسَانِهِ وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ
عَنْهُ وَلِقِهِ الْأَمْنَ وَالْبُشْرَى وَالْكَرَامَةَ وَالزُّلْفَى بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

وَخُصَّ هَذِهِ الْمَيِّتَةَ بِالرَّوْحِ وَالرَّاحَةِ وَالْمَغْفِرَةِ وَالرِّضْوَانِ اللَّهُمَّ إِنْ
كَانَتْ مُحْسِنَةً فَزِدْ فِي إِحْسَانِهَا وَإِنْ كَانَتْ مُسِيئَةً فَتَجَاوَزْ عَنْهَا
وَلِقِهَا الْأَمْنَ وَالْبُشْرَى وَالْكَرَامَةَ وَالزُّلْفَى بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

جَمَعَهُ خُطْبَهُ سِ (١)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ أَضْعَافُ مَا حَمَدَهُ جَمِيعُ خَلْقِهِ كَمَا بَحِثُ وَيَرْضَى
وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ أَرْسَلَهُ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ. كَمَا ذَكَرَهُ الذَّاكِرُونَ
وَعَفَلَ عَن ذِكْرِهِ الْغَافِلُونَ. كَمَا يُنْبِغِي وَيَحْرِي وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَأَزْوَاجِهِ
وَأَوْلَادِهِ الْبَرَّةِ التَّقَى وَالتَّقَى.

خُصُوصًا مِنْهُمْ عَلَى الشَّيْخِ الشَّفِيقِ قَاتِلِ الْكُفْرَةِ وَالزَّنَادِيقِ الْمَلَقَبِ بِالْعَبِيقِ
وَفِي الْغَارِ الرَّفِيقِ الْأِمَامِ عَلَى التَّحْقِيقِ خَلِيفَةِ رَسُولِ اللَّهِ (سَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَبِي
بَكْرٍ الصِّدِّيقِ (رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ)

ثُمَّ السَّلَامُ مِنَ الْمَلِكِ الْوَهَّابِ عَلَى الْأَمِيرِ الْأَوَّابِ زَيْنِ الْأَصْحَابِ مُجَاوِرِ
الْمَسْجِدِ وَالْمِنْبَرِ وَالْمِحْرَابِ النَّاطِقِ بِالْحَقِّ وَالصِّدِّيقِ وَالصَّوَابِ الْمَوْافِقِ
رَأْيُهُ حُكْمُ الْكِتَابِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَمْرٍ بنَ الْخَطَّابِ (رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ)
ثُمَّ السَّلَامُ مِنَ الْمَلِكِ الْمَنَّانِ عَلَى الْأَمِيرِ الْأَمَانِ جَبِيبِ الرَّحْمَنِ صَاحِبِ
الْحَيَاءِ وَالْإِحْسَانِ الشَّهِيدِ فِي أَثْنَاءِ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَمْرٍ
بنَ عَفَّانَ (رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ)

ثُمَّ السَّلَامُ مِنَ الْمَلِكِ الْوَلِيِّ عَلَى الْأَمِيرِ الْوَصِيِّ ابْنِ عَمِّ النَّبِيِّ قَالِعِ بَابِ الْخَيْرِ
زَوْجِ فَاطِمَةَ الزَّهْرَى (رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا) أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَسَدِ الْغَالِبِ
عَلِيِّ بنِ أَبِي طَالِبٍ (رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ)

وَعَلَى الْأِمَامِينَ الْهُمَامِينَ السَّعِيدِينَ الشَّهِيدِينَ الْمَظْلُومِينَ الْمَقْبُولِينَ

الْحَسْبَيْنِ النَّسِيبَيْنِ سَيِّدَيْنِ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَقُرَّةِ الْأَعْيُنِ
 أَهْلِ السُّنَّةِ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا) وَعَلَى الْعَمِينَ الْمُعْظَمِينَ
 الْأَسْعَدِينَ الْأَمْجِدِينَ الْأَكْرَمِينَ عِنْدَ اللَّهِ وَالنَّاسِ الْحَمْرَةَ وَالْعَبَّاسِ
 (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا) وَعَلَى جَمِيعِ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالتَّابِعِينَ الْأَخْيَارِ
 وَالْأَبْرَارِ (رِضْوَانُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ) أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ الْحَاضِرُونَ
 اتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوهُ أَوْصِيكُمْ عِبَادَ اللَّهِ بِتَقْوَى اللَّهِ وَعَلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
 الْمُنْتَهَى وَإِنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَحْيَا إِنَّ هَذِهِ تَذَكُّرَةٌ لِمَنْ يَخْشَى وَالِيَّ اللَّهُ الْمُشْتَكِي
 آعُودُ ... أَيُّخِي خُطْبَةُ (٢) بِسْمَلَهُ ...

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِلْإِيمَانِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ
 عَلَى مُحَمَّدٍ صَاحِبِ الْفَضْلِ وَالْإِحْسَانِ الْمُنَزَّلِ عَلَيْهِ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ تَعْظِيمًا وَتَكْرِيمًا
 إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَ
 سَلِّوْا وَسَلِّمُوا. اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ يَا اللَّهُ بِكَ تَحَصَّنْتُ (٣) دَفَعَهُ
 وَبَعْدِكَ وَرَسُولِكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) اسْتَجَرْتُ (٣) رَفَعَهُ
 اللَّهُمَّ غُفِرَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ وَالْأَمْوَاتِ
 آمِينَ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. آعُودُ بِاللَّهِ ... بِسْمِ اللَّهِ ... إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ
 بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ
 لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ. وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ. ١٣٩٨

تلقين

عَلَيْكَ سَلَامُ اللَّهِ يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (٣ دفعه) كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ
 إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ. فَأَعْلَمَ بَانَ هَذَا آخِرُ
 مَنْزِلِكَ مِنْ مَنْزِلِ الدُّنْيَا وَأَوَّلُ مَنْزِلِكَ مِنْ مَنْزِلِ الْآخِرَةِ. وَأَعْلَمَ بَانَكَ
 خَرَجْتَ مِنْ دَارِ الدُّنْيَا الدُّنْيَا وَوَصَلْتَ إِلَى دَارِ الْعُقْبَى الْأَبَدِيَّةِ. خَرَجْتَ
 مِنْ دَارِ الْغُرُورِ وَوَصَلْتَ إِلَى دَارِ السُّرُورِ. خَرَجْتَ مِنْ دَارِ الْفَنَى وَوَصَلْتَ
 إِلَى دَارِ الْبَقَى. وَأَعْلَمَ بَانَ الْآنَ الْآنَ قَدْ يَنْزِلُ بِكَ مَلَكَانِ رَفِيقَانِ شَفِيقَانِ
 أَسْوَدُ الْوَجْهَانِ أَزْرَقُ الْعَيْنَانِ أَحَدُهُمَا مُنْكَرٌ وَآخَرُهُمَا نَكِيرٌ لَا تَخَفْ
 عَنْهُمَا وَلَا تَحْزَنْ فَإِنَّهُمَا عَبْدَانِ مَا مَورَانِ مِنْ قِبَلِ الرَّحْمَنِ سَائِلَانِ
 عَنْكَ وَقَائِلَانِ لَكَ: مَنْ رَبُّكَ وَمَنْ نَبِيُّكَ وَمَا دِينُكَ وَمَا قِبَلْتُكَ وَمَا
 إِمَامُكَ وَمَنْ إِخْوَانُكَ وَمَنْ أَخَوَانُكَ فَقُلْ جَوَابَهُمَا بِلَفْظِ فَصِيحٍ
 وَلِسَانٍ صَرِيحٍ. اللَّهُ رَبِّي وَمُحَمَّدٌ نَبِيُّي وَالْإِسْلَامُ دِينِي وَالْكَعْبَةُ قِبَلَتِي
 وَالْقُرْآنُ إِمَامِي وَالْمُؤْمِنُونَ إِخْوَانِي وَالْمُؤْمِنَاتُ أَخَوَاتِي. فَأَعْلَمَ

بِإِنَّ الْمَوْتَ حَقٌّ وَالْقَبْرَ حَقٌّ وَسُؤَالَ الْمُنْكَرِ وَالنَّكِيرِ حَقٌّ وَالْحَشْرَ حَقٌّ
وَالنَّشْرَ حَقٌّ وَالْحِسَابَ حَقٌّ وَالْمِيزَانَ حَقٌّ وَالصِّرَاطَ حَقٌّ وَالْجَنَّةَ
لِلْمُؤْمِنِينَ حَقٌّ وَالنَّارَ لِلْكَافِرِينَ حَقٌّ . مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا
نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ نَارًا أُخْرَى . أَذْكَرَ الْعَهْدِ الَّذِي كُنْتُمْ عَلَيْهِ
فِي دَارِ الدُّنْيَا الَّذِي وَهُوَ شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ .
اللَّهُمَّ ثَبِّتْهُ عَلَى الْجَوَابِ وَأَنْطِقْهُ بِالصِّدْقِ وَالصَّوَابِ
[اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي إِحْسَانِهِ وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا
فَاغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ وَتَجَاوَزْ عَنْهُ] « ۳ رفته »

آمِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

Not: Bu telkin erkekler için okunur.

الثَّالِثِينَ لِلْبَيْتَةِ

عَلَيْكَ سَلَامُ اللَّهِ يَا أُمَّةَ اللَّهِ بِنْتِ عَبْدِ اللَّهِ ۝ ۳۱ دفعه ، كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ
 لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ . فَأَعْلَمِي بِأَنَّ هَذَا آخِرُ مَنْزِلِكَ مِنْ مَنْزِلِ
 الدُّنْيَا وَأَوَّلُ مَنْزِلِكَ مِنْ مَنْزِلِ الْآخِرَةِ . وَأَعْلَمِي بِأَنَّكَ خَرَجْتِ مِنْ دَارِ الدُّنْيَا الدَّائِمَةِ
 وَوَصَلْتِ إِلَى دَارِ الْعُقْبَى الْأَبَدِيَّةِ . خَرَجْتِ مِنْ دَارِ الْغُرُورِ وَوَصَلْتِ إِلَى دَارِ
 الشُّرُورِ . خَرَجْتِ مِنْ دَارِ الْفَنَى وَوَصَلْتِ إِلَى دَارِ الْبَقَى . وَأَعْلَمِي بِأَنَّ الْآنَ الْآنَ
 فَذِي نَزَلُ بِكَ مَلَكَانِ رَفِيقَانِ شَفِيقَانِ أَسْوَدُ الْوَجْهَانِ أَزْرَقُ الْعَيْنَانِ أَحَدُهُمَا مُنْكَرٌ
 وَآخَرُهُمَا نَكِيرٌ . لَا تَخَافِي عَنْهُمَا وَلَا تَحْزَنِي فَإِنَّهُمَا عَبْدَانِ مَا مَورَانِ مِنْ قَبْلِ الرَّحْمَنِ
 سَائِلَانِ عَنْكَ وَفَائِلَانِ لَكَ : مَنْ رَبُّكَ وَمَنْ نَبِيُّكَ وَمَا دِينُكَ وَمَا قَبْلُكَ وَمَا
 إِمَامُكَ وَمَنْ إِخْوَانُكَ وَمَنْ أَخَوَانُكَ . فَقُولِي جَوَابَهُمَا بِالْفِطْرِ فَصِيحٌ وَلِسَانٍ صَرِيحٌ
 اللَّهُ رَبِّي وَمُحَمَّدٌ نَبِيِّي وَالْإِسْلَامُ دِينِي وَالْكَعْبَةُ قِبْلَتِي وَالْقُرْآنُ إِمَامِي وَالْمُؤْمِنُونَ
 إِخْوَانِي وَالْمُؤْمِنَاتُ إِخْوَاتِي . فَأَعْلَمِي بِأَنَّ الْمَوْتَ حَقٌّ وَالْقَبْرَ حَقٌّ وَسُؤَالَ الْمُنْكَرِ
 وَالنَّكِيرِ حَقٌّ وَالْمَحْشَرَ حَقٌّ وَالنَّشْرَ حَقٌّ وَالْحِسَابَ حَقٌّ وَالْمِيزَانَ حَقٌّ وَالصِّرَاطَ حَقٌّ
 وَالْجَنَّةَ لِلْمُؤْمِنِينَ حَقٌّ وَالنَّارَ لِلْكَافِرِينَ حَقٌّ . مِنْهَا خَلَفْنَاكُمْ وَفِيهَا نَعِيدُكُمْ
 وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ نَارًا أُخْرَى . أَذْكَرِي الْعَهْدَ الَّذِي كُنْتُ عَلَيْهِ فِي دَارِ الدُّنْيَا
 الَّذِي وَهُوَ شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ . اللَّهُمَّ تَبَيَّنَا عَلَى
 الْجَوَابِ وَأَنْظِفْنَا بِالصَّدَقِ وَالصَّوَابِ [اللَّهُمَّ إِنْ كَانَتْ مُحْسِنَةً فَرِّدْ فِي
 إِحْسَانِهَا وَإِنْ كَانَتْ مُسِيئَةً فَاعْفِرْ لَهَا وَأَرْحَمِهَا وَجَاوِزْ عَنْهَا] ۝ ۳۱ دفعه ،

أَمِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Not: Bu telkin kadınlar için okunur.

ALLAHÜMME SALLİ MEALİ

Ey Allahım! İbrahim'e (Aleyhisselâm) ve âline rahmet ettiğin gibi, (Efendimiz) Muhammed'e (Aleyhisselâm) ve âline de rahmet eyle. Muhakkak sen hamîd ve mecîdsin.
Bak : Sahife 134.

ALLAHÜMME BÂRİK MEALİ

Ey Allahım! İbrahim'e (Aleyhisselâm) ve âline bereketler ihsan ettiğin gibi, (Efendimiz) Muhammed'e (Aleyhisselâm) ve âline de bereketler ihsan eyle. Muhakkak sen hamîd ve mecîdsin.
Bak : Sahife 134.

RABBENÂ ATİNÂ MEALİ

Yâ Rabbi! Dünyâda ve âhirette bize iyilikler ver ve bizi nâr'in (ateşin) azâbından koru. Ey merhametlilerin en merhametlisi, senin rahmetinle...
Bak : Sahife 134.

KUNUT DUASI MEALİ

Ey Allahım! Biz senden yardım dileriz. Sana istiğfar ederiz. Senden hidâyet isteriz. Sana îmân ederiz. Sana tevbe ve sana tevekkül ederiz. Bütün hayırlarla seni överiz. Sana (ni'metlerine) şükreder, küfrân-ı ni'met etmeyiz. Sana karşı fîsk ve fücür edeni atar ve terk ederiz.

Ey Allahım! Ancak sana ibâdet eder, nemaz kılar, secde eder, sana koşar ve iltica ederiz. Rahmetini recâ (Ümid) eyler ve azâbından korkarız. Çünkü senin azâbın gerçeği örten kâfirlere mutlaka ulaşır.

Bak : Sahife 133.

NÂS SÛRESİ MEALİ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismi ile.

(Yâ Muhammed! «Aleyhisselâm») insanların Rabbin^e, insanların melikine, insanların mâbuduna, insanların göğüslerine daima vesvese veren, gerek cinden, gerek insandan (olsun), o sinsi şeytanın şerrinden, sığınırım, de (10).
Bak : Sahife 136.

SÛBHANEKE MEALİ

Ey Allahım! Seni noksanlıklardan tenzih eder, bütün kemâl sıfatlarıyla tavsif ederim. Sana hamd ederim. Senin ismin yücedir. (Ve senin şânır: her şeyin üstündedir) (11) Senden başka ilâh yoktur.

ETTEHIYYATÜ MEALİ

Her türlü hürmet, salâvat ve bütün iyilikler Allah'a mahsustur. Ey Nebî! Allahın selâm, rahmet ve bereketi senin üzerine olsun. Selâm, bizim ve Allahın sâlih kullarının üzerine olsun. Şehâdet ederim ki, Allah birdir ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed (Aleyhisselâm) O'nun kulu ve resûlüdür.

Bak : Sahife 135.

(10) Tefsîr-i Lübab'a göre, bu sûrede vâkı olan beş adet «Nâs» lâfzı beş ayrı sınıf insana işaret eder. Bunlar:

- 1 — Çocuklar,
- 2 — Gençler,
- 3 — İhtiyarlar,
- 4 — Sâlihler,
- 5 — İnsan şeytanlarıdır.

(11) Bu kısım cenâze namazı kılarken ilâve olunur.

olmuştu. Ebû Leheb'in karısı da Resûl Aleyhisselâmın yürüyeceği yollara geceleyin dikenli ağaçlar, otlar yüklenecek getirir, dökerdi. Ayrıca peygamber (Sallallahü aleyhi ve sellem) in ardından koğuculuk yapardı.

Ebû Leheb, Hicretin ikinci senesi Bedir gazvesinden, İslâm mücâhidlerinin muvaffakiyetlerine dayanamıyarak 7 gün sonra öldü. Vücûdu delik deşik olup çocukları bile yanına yaklaşılamadı. Ancak 3 gün sonra defnedilebildi. Bilâhare zevcesi de ölüp lââyık olduğu cezâyâ kavuştu.

İHLÂS SÛRESİ MEALİ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismi ile.

(Yâ Muhammed! «Sallallahü aleyhi ve sellem» De ki : O, Allah birdir, Samed (8) dir. O, doğurmamışdır, doğurulmamışdır. Hiç bir şey onun dengi (ve benzeri) değildir.

Bak : Sahife 137.

FELÂK SÛRESİ MEALİ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismi ile.

(Yâ Muhammed! «Aleyhisselâm») Yarattığı şeylerin şerrinden, karanlığı çöküp bastığı zaman gecenin şerrinden, düğümlere (Büyücülerin ipliklere bağladıkları düğümlere) üfüren (nefes) lerin (Büyücü ve üfürükçülerin) şerrinden ve hased edenin, hased(ini belli) ettiği zaman, şerrinden, Sabah'ın Rabbine sığınırım de (9).

Bak : Sahife 136.

(8) Bütün mahlûkâtın kendisine yöneleceği ve sığınacağı zât-ı ehadîyettir. Ayrıca bu kelime bir sıfat-ı ilâhiyedir.

(9) Lebid bin Asam isminde bir yahudi Resûlüllah (sallâllahü aleyhi ve sellem) in saçından on bir kılı düğümlenerek sihir yapmış ve bir kuyuya atmıştı. Böylece Peygamber (Sallallahü aleyhi ve sellem) rahatsız oldu. Sonra Cibril-i Emin, Resûl aleyhisselâma bu işi haber verdi. İpler Hz. Ali (radiyallahü anh) vasıtasıyla kuyudan çıkarıldı. Böylece Peygamber aleyhisselâm eski sıhhatine kavuştu. Muavvizeyn sûrelerinin 11 âyet olması buna işârettir.

kit) kulluk ediciler değilsiniz. Sizin dîniniz size, benim dînim bana.

Bak : Sahife 138

NASR SÛRESİ MEALİ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismi ile.

Allah'ın nusratı ve fetih gelince, sen de insanların fevc fevc Allahın dînine (müslimanlığa) gireceklerini görünce, hemen Rabbini, hamd ile, tesbîh et. Onun afvetmesini iste. Şüphesiz ki O, tevbeleri çok kabûl edendir. (7).

Bak : Sahife 138

TEBBET SÛRESİ MEALİ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismi ile.

Ebû Lehebin iki eli kurusun. (Kerdisi de) kurudu (helâk oldu ya). Ona ne malı (Babasından mîras kalan malı), ne kazandığı fayda vermedi. O, alevli bir ateşe girecek. karısı da. Odun hammalı olarak. Boynunda bükülmüş bir ip de olduğu halde.

Bak : Sahife 137

İ Z Â H İ

Bu sûre-i celîle, Resûl-i Ekrem'e (Sallallahü aleyhi ve sellem) ezâ ve cefâda bulunmuş olan Ebû Leheb ve zevcesinin helâk olarak şiddetli bir azâba düşeceklerini haber veriyor. Peygamber (aleyhisselâm); «akrabanı korkut» emr-i ilâhîsini alırken Safa tepesine çıkmış, yakınlarını çağırarak onları İslâm dinine dâvet etmişti. Ebû Leheb burada peygamberin söylediklerine karşı çıkmış ve ona hakaret ederek oradan ayrılmış ve oradakilere mâni

(7) Bu sûrede, Peygamber Efendimiz (Sallâllahü aleyhi ve sellem) in vefâtına işaret vardır. Bu sûreyi Peygamberimiz okuduklarında Abbâs (Radiyallahü anh) ağladı. Resûlullah niçin ağladığını sorduğunda, Abbâs: Bu sûrede sizin vefâtınıza işaret vardır, dedi. Resûl (Aleyhisselâm) dediğin gibidir, buyurdu.

için islâm ulemâsı çeşitli ma'nâlar vermişlerdir. Cumhur ulemâya göre :

a) Cennette bir ırmaktır veya bir havuzdur ki suyu baldan tatlı, süttten daha ziyâde beyaz ve kardarı daha soğuktur.

b) Kur'ân-ı Azîmdir ki: O dünyevî ve uhrevî hayırları toplıyan bir kitabdır.

c) Resûl-i Ekrem'in hâiz olduğu şeref-i nübüvvettir.

ç) Gökte ve yerde Resûlüllah için çok zikir ve senâ.

d) Resûlüllahın evlâd ve etbaidır.

e) Resûlullahın Eshab ve ulemâ-yı ümmetidir.

Peygamberimiz (Sallallahü aleyhi ve sellem) in oğlu Kasım vefât edince «Âs bin Vâil» Muhammed'in (aleyhis-selâm) artık nesli kesildi, kendisini yâd ettirecek evlâdı kalmadı, dedi. Bunu diğeri müşrikler de söylemişlerdi. Onlar, müslimanlara bir şiddet, darlık ârız olunca bununla sevinip, ferahlıyorlardı. İşte bu sûre-i celîle o kâfirlerin bâtil düşüncelerini reddetti. Pek kısa bir sûre olmasına rağmen birçok hakîkatlere işaret etmektedir.

KÂFİRÜN SÜRESİ MEALİ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismi ile.

(Yâ Hâbibim! Onlara) de (6) : Ey kâfirler ben sizin tapmakta olduklarınıza (putlarınıza) tapmam. Benim ibâdet edeceğime de (Allahü teâlâyâ) siz kulluk ediciler değilsiniz. Ben sizin taptıklarınıza (hiç bir zaman) tapmış değilim. Siz de benim kulluk etmekte olduğuma (hiç bir va-

(6) Mekke müşriklerinden Ebû Cehil, Âs bin Vâil, Esved bin Abdülmuttalib, Velid, Ümeyye bin Halef ve diğeri, Abbas (Radiyallahü anh) vasıtasıyla Peygamberimize (Sallallahü aleyhi ve sellem) haber gönderip şu teklifte bulundular: «Bir yıl o bizim ilâhımıza ibâdet etsin, bir yıl da biz onun Allahına ibâdet edelim» bunun üzerine bu âyet-i kerime nâzil oldu.

ibâdet etsinler. O, (Allah ki) onları açlıktan (kurtarıp) doyuran, kendilerine korkudan emînlik veren (dir.).

Bak : Sahife 139

MÂÛN SÛRESİ MEALİ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismi ile.

Dîni (Müslimanlığı) yalan sayanı gördün mü? İşte yetimi (2) şiddetle iter, yoksulu doyurmayı teşvik etmeyen odur (3). İşte (bu vasıflarla beraber) nemaz kılan (münâfık) ların vay hâline ki, onlar nemazlarından gafildirler, onlar riyakârların tâ kendileridir. Onlar, zekâtı (4) da men'ederler.

Bak : Sahife 138

KEVSER SÛRESİ MEALİ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismi ile.

(Habibim!) Hakikat, biz sana, Kevser'i (5) verdik. O halde Rabbin için nemaz kıl ve kurban kes. Doğrusu sarı, (nesli kesik deyip) dil uzatandır, hayırsız nesli kesik..

Bak : Sahife 138

İ Z A H

Bu mübârek sûre, Peygamberimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) nâil olduğu ni'metleri ve onun iki kudsi vazifesini bildirmektedir. Âyet-i kerîmedeki «Kevser» lâfzı

(2) Bir rivayette Ebû Cehil'in vârisi olduğu köle.

(3) Ebû Cehil.

(4) Mâûn, zekât ve sadaka manâsına geldiği gibi bir kişinin diğerinden ödünç aldığı şeye de denir.

(5) İslâm âlimlerine göre.

FİL VAK'ASI

Habeş hükümdarı Necaşî'nin, Yemen vâlisi olan «Ebrehe» isminde bir adamı vardı. Ebrehe insanların Mekke-i Mükerrermedeki Kâbeyi ziyâretinden vazgeçirmek için San'a şehrinde büyük ve süslü bir kilise yaptırdı. Fakat maksadı hâsıl olmayıp Kâbeyi ziyaret edenler o kiliseyi ziyarete gelmediler. Ayrıca Fukaym kabilesinden Nüfeyl adlı bir genç gece gizlice getirdiği pislikleri ile kilisenin her tarafını kirletti. Bunu bahane eden Ebrehe büyük bir ordu hazırlayarak Mekke üzerine yürüdü. Ordusunun önünde Necaşî'den getirdiği büyük bir fil vardı. Fili ordunun önünde yürütmekle ordusunun galib geleceğini sanıyordu.

Böylece ordu Mekke üzerine yürüdü. Şehre gireceği zaman fil yere çöktü ve bir daha ileri gitmedi. Bütün uğraşmalar onu Mekke istikametine götüremedi. Başka yönlere ise koşa koşa gidiyordu. Tam bu sıralarda Allahü teâlâ Ebâbil denilen kuşları gönderdi. Ağızlarında ve ayaklarında taşıdıkları taşları Ebrehe'nin ordusu üzerine attılar. Âyet-i kerîmede de belirtildiği gibi ordu «yenilmiş ekin yaprağı» gibi oldu.

Bu hâdisenin vuku bulduğu seneye Arablar «Fil senesi» derlerdi. Bu vak'adan 50 - 55 gün sonra Peygamber Efendimiz dünyaya teşrif buyurdu.

KUREYŞ SÜRESİ MEALİ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismi ile.

Kureyş'i emniyet ve selâmete, kış ve yaz onları (Kureyşlileri) gidiş ve gelişler (1) de rahatlığa kavuşturduğundan dolayı (Hiç olmazsa) şu Beyt'in (Kâbe'nin) Rabbine

(1) Kureyşliler kışın Yemen'e, yazın da Şam'a gezmek ve ticaret yapmak maksadıyla giderlerdi.

NEMAZ SÜRELERİNİN MEALLERİ FÂTIHA SÜRESİ MEALİ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismi ile.

Hamd, âlemlerin Rabbi, Rahmân, Rahîm ve din günü (kıyâmet günü) nûrî sâhibi olan Allah'a mahsustur. Yalnız sana ibâdet eder, yalnız senden yardım isteriz. Bizi doğru yola, kendilerine ni'met verdiklerinin yoluna ilet. Gazaba uğrayanlarınkine, sapıklarınkine değil.

Bak : Sahife 142.

ÂYETEL KÜRSİ MEALİ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismi ile.

Allah, kendinden başka hiç bir ilâh yoktur. (O) Hayy ve Kayyûmdur. O'nu ne bir uyuklama ne de bir uyku tutabilir. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. O'nun izni olmadan nezdinde kim şefaât edebilir? O (yarattıklarının) önlerindeki ve arkalarındakini gizli ve âşikâr her şeyi bilir. Onun ilminden, yalnız kendisinin dilediğinden başka hiç bir şey kavrayamazlar. (Mahlûkatı). Onun kürsüsü gökler ve yeri kaplamıştır. Bunların (yerin ve göğün) koruyuculuğu O'na ağır da gelmez. O, çok yüce, çok büyüktür.

Bak : Sahife 141

FİL SÜRESİ MEALİ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismi ile.

(Ey Resûlüm!) Rabbinin, fil sâhiblerine neler ettiğini görmedin mi? O, bunların kötü plânlarını boşa çıkarmadı mı? O, bunların üzerine bölük bölük kuş (lar) gönderdi. Ki bunlar onları (fil sâhiblerine) pişkin tuğladan (yapılmış) taş (lar) atıyordu. Derken (Allah) onları yenik ekin yaprağı gibi yapıverdi.

Bak : Sahife 140

PEYGAMBERİMİZ (Sallallahü aleyhi ve sellem) BUYURUYOR Kİ :

Bir mü'min namaz kılmaya başlayınca, Cennet kapıları onun için açılır. Rabbi ile onun arasında bulunan perdeler kalkar, Cennetde olan hûrîler onu karşılar. Bu hâl, namaz bitinceye kadar devam eder.

Namaz, kalbimin neşesi, gözümün bebeğidir.

Namaz, dînin direğidir. Namaz kılan, dînini doğrultmuş olur. Namaz kılmayan dînini yıkmış olur.

Kıyâmet günü, îmandan sonra ilk sual namazdan olacaktır.

İnsanın, Rabbine en yakın olduğu zaman, namaz kıldığı zamandır.

Namaz nûrdur.

Namaz kılmayanlar kıyâmet günü, Allahü teâlâyı kızgın olarak bulacaklardır.

Mü'min ile kâfiri ayıran fark namazdır.

Birinin evi önünde nehir olsa, hergün beş kere bu nehirde yıkansa üzerinde kir kalır mı?... İşte beş vakit namazı kılanların da, böyle küçük günâhları afvolunur.

İki farz namazı bir araya getirmek büyük günâhlardandır.

Bir namazı vakti çıkdıktan sonra kılan kimseyi, Allahü teâlâ bir hukbe (1) Cehennemde bırakacaktır.

Bir namazı bilerek, özürsüz kılmayan kimse, bir hukbe Cehennemde kalacaktır.

Altmış sene, bütün namazlarını kılıp da, hiçbir namazı kabûl olmıyan kimse, rükû ve secdelerini tamam yapmıyan kimsedir.

(1) Bir hukbe seksen senedir. Bir sene ise üçyüzaltmış gündür. Bir âhret günü, dünya günlerinden bin seneye tekabül eder.

Nemazda öyle an olur ki, ârifin dili Mûsâ aleyhisselâma söyliyken, ağaç gibi olur.

NEMAZIN HAKİKATI

Nemazdan maksad, kalbi Allahü teâlâ ile bulundurmak, heybet ve ta'zîm yoluyla Allahü teâlâyı yeriden zikretmektir. Nitekim, Allahü teâlâ: «**Beni hatırlamak için nemaz kıl**» buyuruyor. Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi ve sellem) buyurdu ki: «**Birçok insanlar vardır: Nemazdan nasîbleri sıkıntı ve eziyyetten başka birşey değildir.**» Bu da, bedeni nemazda olup, kalbi gâfil olanların nemazıdır. Yine buyurdu ki: «**Çok nemaz kılanlar vardır ki, nemazlarından onda bir veya altıda birden fazlası yazılmaz. Herkesin nemazından yazdıkları, kalbi hazır olduğu kısımlardır**» Yine buyurdu ki: «**Bir kimseden ayrılır gibi nemaz kıl.**» Ya'nî kendine ve isteklerine vedâ et, onlardan ayrıl. Hat-tâ Allahü teâlâdan gayri herşeyden uzaklaş. Bütün varlığını nemaza ver. Bunun içindir ki, Hazret-i Âişe (Radiyallahü anha) buyuruyor: «**Resûlullah (Sallallahü aleyhi ve sellem) bizimle konuşuyordu. Biz de onunla konuşuyorduk. Nemaz vakti gelince, bizi tanımadığını söyledi. Bu, Allahü teâlânın azâmeti, büyüklüğü ile olan meşguliyeti ve Allahü teâlâyâ tutkunluğu sebebi ile idi.**»

Peygamberimiz (Sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdu ki: «**Kalbin hazır olmadığı nemaza Allahü teâlâ bakmaz**» İbrâhim (Aleyhisselâm) nemaz kıldığı zaman, kalbinin: hışırtısı, iki mil uzaktan duyulurdu. Hazret-i Ali (radiyallahü anh) nemaz için kalktığı zaman, vücudunu bir titreme alır, yüzünün rengi değişirdi ve: «**Yedi kat göklere ve yere arz edilen ve onların taşıyamadıkları emanetin zamanı geldi.**» derdi. Süfyân-ı Sevrî der ki: «**Nemazı huşû ile kılmıyaranın nemazı doğru olmaz.**»

Kimyâ-yı Saâdet

le nemazın tadını duymak, nihâyete yetişmiyenlere nasib olmaz. Hele farz nemazların tadını almak, ancak onlara mahsûsdur. Çünkü nihâyete yaklaşanlara, nâfile nemazların tadını tatdırırlar. Nihâyette ise yalnız farz nemazların tadı duyulur. Nâfile nemazlar zevksiz olup, farzların kılınması büyük kâr kazanç bilinir.

(Nâfile nemaz, farz ve vâcibden ziyâde, başka nemazlar demektir. Beş vakit nemazın sünnetleri ve diğer vâcib olmıyan nemazlar, hep nâfiledir. Mükked olan ve olmıyan, bütün sünnetler nâfiledir.)

Nemazların hepsinde hâsıl olan lezzetten, nefse bir pay yoktur. İnsanı bu tadı duyarken, nefsi inlemekte, fer-yâd etmektedir. Yâ Rabbi! Bu ne büyük rütbedir! Bizim gibi, ruhları hasta olanların bu sözleri duyması da büyük ni'met, hakikî seâdettir.

İyi biliniz ki, dünyâda nemazın rütbesi, derecesi, âhirette Allahü teâlâyı görmenin yüksekliği gibidir. Dünyâda insanın Allahü teâlâyı en yakın bulunduğu zaman, nemaz kıldığı zamandır. Âhirette en yakın olduğu da, ru'yet, ya'nî Allahü teâlâyı gördüğü zamandır. Dünyadaki bütün ibâdetler insanı nemaz kılabilcek bir hâle getirmek içindir. Asıl maksad, nemaz kılmaktır. Seâdet-i edebiyeye ve sorsuz ni'metlere kavuşmak ancak nemaz kılmakla elde edilir.

Nemaz, bütün ibâdetlerden ve orucdan kıymetlidir.

Nemaz vardır ki, kırık kalpleri zevkle doldurur.

Nemaz vardır ki, günâhları yok eder. İnsanı kötülükten korur.

Nemaz, kalbimin neş'esi ve sevinç kaynağıdır. (Hadis-i şerif).

Nemaz, üzüntülü ruhlara lezzet verir.

Nemaz, rûhun gıdasıdır.

Nemaz, kalbin şifâsıdır.

Bu mi'rac, mü'minin nemazıdır. Bu ni'met, yalnız bu ümmete mahsûsdur. Peygamberlerine tâbi olmak sâyesinde, buna kavuşurlar. Çünkü bunların peygamberi «sallallahü aleyhi ve sellem» Mirac Gecesi dünyadan çıkıp, âhirete gitti, Cennete girdi ve rü'yet devleti ile şereflendi. Yâ Rabbi! Sen o büyük Peygambere «sallallahü aleyhi ve sellem» bizim tarafımızdan, O'nun büyüklüğüne yakışan iyilikleri ihsân eyle! Bütün peygamberlere de, «alâ nebiyyinâ ve aleyhimüssalevâtü vetteslîmât» hayırlar, iyilikler ver ki, onlar insanları, seni tanımağa ve rızâna kavuşmağa çağırmış ve beğendiğin yolu göstermişlerdir. Tasavvuf yolunda bulunanların bir çoğu, kendilerine nemazın hakikati bildirilmediği ve ona mahsus kemâlât tanıtılmadığı için, dertlerinin ilâcını başka şeylerde aradı. Maksudlarına kavuşmak için, başka şeylere sarıldı. Hattâ bunlardan bazısı, nemazı, bu yolun dışında, maksadla ilgisiz sandı. Orucu nemazdan üstün bildi. Nemazın hakikatını anlayamıyanlardan bir çoğu da, ızdırablarını teskîn ve ruhlarını ferahlandırmayı, sima' ve nağmede, ya'nî mûsikide, vecde gelmekde, kendinden geçmekde, aradı. Maksudı, ma'sûku, mûsikî perdelerinin arkasında sandı. Bunun için raksa, dansa sarıldılar. Halbuki (Allahü teâlâ harâmda şifâ tesiri yaratmamıştır) hadîs-i şerîfini işitmişlerdi. Evet, boğulmak üzere olan; bir acemi yüzücü, her ota da sarılır. Birşeyin aşkı, âşık olanı sağır ve kör eder. Bunlara eğer nemazın kemâlâtından birşey tattırılmış olsaydı, sima' ve nağmeyi ağızlarına almaz, vecde gelmeyi hatırlarına bile getirmezlerdi.

Ey kardeşim! Nemaz ile mûsîki arasında ne kadar uzaklık varsa, nemazdan hâsıl olan kemalât ile mûsîkiden hâsıl olan teessür de, birbirinden o kadar uzaktır. Akli olan; bu kadar işâretten çok şey anlar.

İbâdetlerden zevk duymak ve bunların yapılması güç gelmemek, Allahü teâlânın en büyük ni'metlerindedir. He-

birincisi olmuştur. Âlemlerin Efendisi ve peygamberlerin «aleyhi ve aleyhimüssalâvâtü vesselâm» en üstünü olana mîraç gecesi, Cennette nasîb olan rü'yet şerefi dünyaya indikten sonra, dünyanın hâline uygun olarak, kendisine yalnız nemazda müyesser olmuştur. Bunun içindir ki: **(Nemaz mü'minlerin mîrâcıdır)** buyurmuştur. Bir hadîs-i şerîfde: **(İnsanın Allahü teâlâyâ en yakın olması nemazdadır)** buyurmuştur. O'nun yolunda, tam izinde giden büyüklere, o rü'yet devletinden, bu dünyada büyük pay, yalnız nemazda olmaktadır. Evet, bu dünyada Allahü teâlâyı görmek mümkün değildir. Dünyâ buna elverişli değildir. Fakat, ona tâbi olan büyüklere, nemaz kılarken rü'yetten birşeyler nasîb olmaktadır. Nemaz kılmağı emir buyurmasaydı, maksadın, gayenin güzel yüzünden perdeyi kim kaldırır? Âşıklar, mâşuku nasıl bulurdu? Nemaz, üzüntülü rûhlara lezzet vericidir. Nemaz, hastaların, rahat vericisidir. Ruhun gıdası nemazdır. Kalbin şifâsı nemazdır. **(Ey Bilâl, beni ferahlandır!)** diye ezan okumasını emreden hadîs-i şerîf, bunu göstermekte, **(Nemaz, kalbimin neş'esi, gözümün bebeğidir)** hadîs-i şerîfi, bu arzûyu işâret etmektedir. Zevkler, vecdler, bilgiler, ma'rifetler, makamlar, nûrlar, renkler, kalbdeki telvinler ve temkînler, anlaşılabilir ve anlaşılamiyan tecellîler, sıfatlı ve sıfatsız zuhurdan hangisi, nemaz dışında hâsıl olursa ve nemazın hakikatından birşey anlaşılabilirse, bu hâsıl olanlar, hep zilden, akisden ve sûretten meydana gelmiştir. Belki de, vehim ve hayâliden başka birşey değildir. Nemazın hakikatını anlamış olan bir kâmil, nemaza durunca, sanki bu dünyadan çıkıp âhiret hayatına girer ve âhirete mahsûs olan nimetlerden birşeylere kavuşur. Araya akis, hayâl karışmaksızın, asıldan haz ve pay alır. Çünkü, dünyadaki bütün kemalât nimetler zilden, sûret ve görünüşden hâsıl olmaktadır. Zil, görünüş arada olmadan, doğruca asıldan hasıl olmak, âhirete mahsûsdur. Dünyada asıldan alabilmek için mîrac lâzımdır.

konuşmakta, O'na yalvarmakta ve O'nun büyüklüğünü ve O'ndan başka herşeyin, hiç olduğunu görmektedir. Bunun için, nemazda korku, dehşet, ürkmek hâsıl olacağından, teselli ve rahat bulması için, nemazın sonunda, iki defa selâm vermesi emr buyuruldu. Peygamberimiz «sallallanü aleyhi ve sellem» bir hadîs-i şerîfde (**Farz nemazdan sonra 33 tesbîh, 33 tahmîd, 33 tekbîr ve bir de tehlîl**) emretmiştir. Bunun sebebi, nemazdaki kusûrlar tesbîh ile örtülür. Lâyük olan, tam ibâdet yapılamadığı bildirilir. Nemaz kılmakla şereflemek de, O'nun yardımı ve erişdirmesi ile olduğu bilinerek, bu büyük nimete şükür edilir. Tekbîr ederek de, O'ndan başka ibâdete lâyük kimse olmadığı bildirilir.

Nemaz, şartlarına ve edeblerine uygun olarak kılınır ve yapılan kusûrlar da böylece örtülüp, nemazı nasîb ettiğine de şükür edip de ibâdete, başka hiç kimsenin hakkı olmadığı, kalbinden temiz ve hâlis olarak, kelime-i tevhîd ile, bildirilince, bu nemaz kabûl olunabilir. Bu kimse, nemaz kılanlardan ve kurtuluculardan olur. Yâ Rabbî! Peygamberlerinin en üstünü hürmeti için «aleyhi ve alâ âlihîmüs-salevâtü vetteslîmât» bizleri nemaz kıları ve kurtulan, mes'ûd kullarından eyle! Âmin.

Mektûbat

304 üncü mektûb

NEMAZIN KIYMET VE KEMÂLÂTI

Şurası, muhakkak olarak bilinmelidir ki, nemaz, islâmın beş şartından ikincisidir. Bütün ibâdetleri kendisinde toplamıştır. Islâmın beşte bir parçası ise de, bu toplayıcılığından dolayı, yalnız başına, müslimanlık demek olmuştur. İnsanı, Allahü teâlânın sevgisine kavuşturacak işlerin

getirmek nasib olursa, nimetlerin şükrünü yapmış olur. Çünkü kendisi, Nisâ Sûresi, yüzkırkaltıncı âyetinde, (**İmân eder ve şükrederseniz, azâb yapmam**) buyuruyor. O halde, İslâmın beş şartını yerine getirmeğe, cân-ü gönülden çalışmalıdır.

Bu beş şarttan en mühimi, nemazdır ki, dînin direğidir. Nemazın edeblerinden bir edebi kaçırmıyarak kılmağa gayret etmelidir. Nemaz tamam kılınabildi ise, İslâmın esas ve büyük temeli kurulmuş olur. Cehennemden kurtaranı sağlam ip yakalanmış olur. Allahü teâlâ, hepimize, doğru dürüst nemaz kılmak nasîb etsin!

Nemaza dururken, **Allahü Ekber** demek (Allahü teâlâ'nın, hiçbir mahlûkun ibâdetine muhtac olmadığını, her bakımdan hiçbir şeye ihtiyacı olmadığını, insanların nemazlarının, ona fâidesi olmayacağını) bildirmektedir. Nemaz içindeki tekbirler ise, (Allahü teâlâyâ karşı yakışır bir ibâdet yapmağa, liyakat ve gücümüz olmadığını) gösterir. Rükûdaki tesbîhlerde de, bu mânâ bulunduğu için, rükûdan sonra, tekbîr emrolunmadı. Halbuki secde tesbîhlerinden sonra emrolundu. Çünkü secde tevâzu ve aşağılığın en ziyâdesi ve zillet ve küçüklüğün son derecesi olduğundan bunu yapınca, hakkıyla, tam ibâdet etmiş sanılır. Bu düşünceden, korunmak için, secdelerde yatıp kalkarken, tekbîr söylemek sünnet olduğu gibi, secde tesbihlerinde **alâ** demek emrolundu. Nemaz, mü'minin mîracı olduğu için nemazın sonunda Peygamber Efendimizin «sallallahü aleyhi ve sellem» Mîraç Gecesinde söylemekle şereflendiği kelimeleri (ya'nî Ettehiyyâtü'yü) okumak emrolundu. O halde nemaz kılan bir kimse, nemazı kendine mîrac yapmalı. Allahü teâlâyâ yakınlığının nihâyetini nemazda aramalıdır.

Peygamberimiz «aleyhi ve alâ âlihissalât-ü vesselâm» buyurdu ki (**İnsanın, Rabbine en yakın olduğu zaman nemaz kıldığı zamandır**). Nemaz kılan bir kimse, Rabbi ile

3 — Çok su içse de, susuzluk acısı ile ölür.

Mezârda çekeceği acılar :

1 — Kabir onu sıkar. Kemikleri birbirine geçer.

2 — Kabri ateşle doldurulur. Gece gündüz onu yakar.

3 — Allahü teâlâ mezârına çok büyük yılan gönderir. Dünyâ yılanlarına benzemez. Hergün; her nemaz vaktinde onu sokar. Bir ân bırakmaz.

Kiyâmette çekeceği azâblar :

1 — Cehenneme sürükliyen azâb melekleri yanından ayrılmaz.

2 — Allahü teâlâ, onu kızgın olarak karşılar.

3 — Hesabı çok çetin olup, Cehenneme atılır.»

NEMAZIN ESRARI

Allahü teâlâyâ hamdettikten ve Peygamberimize «sal-lallahü aleyhi ve sellem» salevât getirdikten sonra, ebedî saâdete kavuşmanıza düâ ederim. Allahü teâlâ, birçok âyet-i kerîmede, âmâl-i sâliha işleyen mü'minlerin, Cennete gireceklerini bildiriyor. Bu amel-i sâlihler nelerdir. iyi işlerin hepsi mi, yoksa bir kaçı mı? Eğer, iyi şeylerin hepsi olsa, bunları kimse yapamaz. Birkaçı ise, acaba hangi iyi işler isteniliyor? Nihâyet Allahü teâlâ lütfedererek şöyle bildirdi ki, a'mâl-i sâliha, İslâmın beş rüknü, direğidir. İslâmın bu beş temelini, bir kimse hakkı ile kusursuz yaparsa, Cehennemden kurtulması kuvvetle umulur. Çünkü bunlar, aslında sâlih işler olup, insanı günâhlardan ve çirkin şeyleri yapmaktan korur. Nitekim, Kur'ân-ı kerîmde Ankebût sûresi, kırkbeşinci âyetinde, **(Kusursuz kılınan bir nemaz, insanı pis, çirkin, işleri işlemekten korur)** buyurmaktadır. Bir insana, islâmın beş şartını yerine

Hanbelî mezhebinde, bir namazı özürsüz kılmayan, mürted gibi katlolunur. Yıkanmaz, keferlenmez ve namazı kılınmaz. Müslimanların mezarlığına gömülmez ve mezarı belli edilmez. Dağda bir çukura konur.

Namaz kılmayan kimse, Şafiî mezhebinde ise, mürted olmaz ise de, cezâsı katildir.

Namaz kılmayan için, Mâlikî mezhebinin hükümleri Şafiî hükümlerinin aynıdır.

Namaz kılmayan, Hanefî mezhebinde ise, namaza başlayıncaya kadar habsolunur veya kan akıncaya kadar dövülür.

Beş şeyi yapmayan, beş şeyden mahrûm olur :

1 — Malının zekâtını vermeyen, malının hayrını göremez.

2 — Uşrunu vermeyenin tarlasında, kazancında bereket kalmaz.

3 — Sadaka vermiyenin vücudunda sıhhat kalmaz.

4 — Düâ etmiyen arzusuna kavuşamaz.

5 — Namaz vakti gelince, kılmak istemeyen, son nefeste Kelime-i Şehadet getiremez.

Bir hadîsi şerîfde geldi ki:

«Namazı özürsüz kılmayan kimseye, Allahü teâlâ on beş sıkıntı verir. Altısı dünyâda, üçü ölüm zamanında, üçü kabirde, üçü kabirden kalkarkendir. Dünyâda olan altı azâb :

1 — Namaz kılmıyanın ömründe bereket olmaz.

2 — Yüzünde, simâ-i sâlihın bulunmaz.

3 — Hiçbir iyiliğine sevâb verilmez.

4 — Düâları kabûl olmaz.

5 — Onu kimse sevmez.

6 — Müslimanların iyi düâlarının buna faidesi olmaz.

Ölürken çekeceği azâblar :

1 — Zelli, kötü, çirkin can verir.

2 — Aç olarak ölür.

Bekr-I Sıddık «radiyallahü anh» buyuruyor ki, beş nemaz vakitleri gelince, melekler der ki: (— Ey Âdem oğulları, kalkınız! İnsanları yakmak için hazırlanmış olan ateşi nemaz kılarak söndürünüz.) Bir hadîs-i şerîfde: **(Mü'min ile kâfiri ayıran fark, nemazdır)** buyuruldu. Ya'nî mü'min nemaz kılar, kâfir kılmaz. Münâfıklar ise, bazan kılar, bazan kılmaz. Münâfıklar, Cehennemde çok acı azab görecekler. Müfessirlerin şahı, Abdullah İbni Abbas «radiyallahü anhüma» diyor ki, Resûlullah'dan «Sallallahü aleyhi ve sellem» işittim. Buyurdu ki: **(Nemaz kılmayanlar, kıyâmet günü, Allahü teâlâ'yı kızgın olarak bulacaklardır.)**

Hadîs imamları söz birliği ile bildiriyor ki: (Bir nemazı, vaktinde amden kılmayan, yani nemaz vakti geçerken, nemaz kılmadığı için üzülme, kâfir olur). Veya ölürken imansız gider. Ya, nemazı hâtırına bile getirmeyenler, nemazı vazîfe tanımayanlar ne olur? Ehl-i sünnet âlimleri sözbirliği ile buyurdular ki, ibâdetler îmandan parça değildir. Yalnız, nemazda sözbirliği olmadı. Fıkh imâmlarından :

**İMÂMI AHMED İBNI HANBEL,
İSHAK İBNI RÂHEVİYE,
ABDULLAH İBNI MÜBAREK,
İBRAHİM NEHAÎ,
HAKEM BİN UTEYBE,
EYYUB SAHTİYÂNÎ,
DÂVUD TÂÎ,
EBÛ BEKR İBNI ŞEYBE,
ZÜBEYR BİN HARB**

Ve daha birçok büyük âlimler, bir nemazı amden, ya'nî bile bile kılmayan kimse, KÂFİR olur, dedi. O halde, ey din kardeşim, bir nemazını kaçırma ve gevşek kılma! Seve seve kıl! Allahü teâlâ kıyâmet günü, bu âlimlerin ic-tihadlarına göre cezâ verirse ne yaparsın?

- 56 — Müsliman devlet adamının günâh olmayan emrine âsi olmak,
- 57 — Ehlinin mahrem yerini, anasının mahrem yerine benzetmek,
- 58 — Ehlinin anasını söğmek,
- 59 — Birbirine nişan almak,
- 60 — Köpeğin artığını yemek, içmek,
- 61 — Yaptığı iyiliği başa kakmak,
- 62 — Erkekler ipek giymek,
- 63 — Cahillik üzerinde ısrar etmek, ehl-i sünnet itikadını, farzları, haramları öğrenmemek,
- 64 — Allahü teâlâ'dan ve şeriatın bildirdiği isimlerden başka şey söyliyerek yemin etmek,
- 65 — İlimden kaçınmak,
- 66 — Câhilliğin musîbet olduğunu anlamamak,
- 67 — Küçük günâhı, tekrâr işlemekte ısrar etmek,
- 68 — Zarûrî olmayarak kahkaha ile, çok gülmek,
- 69 — Bir nemaz vaktini kaçırarak kadar cünüb gezmek,
- 70 — Âdetli ve lohusa hâlinde, âileye yakın olmak,
- 71 — Tegarınî ederek, ahlâksız şarkılar söylemek,
- 72 — İntihar etmek,

NEMAZIN EHEMMİYYETİ

Sahihayn ismi verilen, din-i İslâmın iki temel kitabında (Buharî ve Müslim) Câbir bin Abdullah'ın «radiyallahü anh» bildirdiği bir hadîs-i şerîfde, Resûlullah «Sallallahü aleyhi ve sellem»; **(Birin evi önünde nehir olsa, hergün beş kere bu nehirde yıkansa, üzerinde kir kalır mı?)** diye sordu. Hayır ya Resûlallah! dedik. **İşte beş vakit nemazı kılanların da, böyle küçük günâhları afv olunur,** buyurdu. İbni Cevzî, Elmugnî ismindeki tefsîrinde buyuruyor ki, (Ebû

- 26 — Allah'ın rahmetinden ümîd kesmek,
27 — Müslimarı olsun, kâfir olsun, insanlara hıyanet etmek,
28 — Domuz eti yemek,
29 — Resûlüllahın Eshâbından herhangi birisini sevmemek ve söğmek,
30 — Karnı doyduktan sonra yemeğe devam etmek,
31 — Kadınlar, erkeklerinin yatağından kaçmak,
32 — Kadınlar, erkeklerinden izinsiz, ziyârete gitmek,
33 — Namuslu kadınlara fâhişe demek,
34 — Söz taşımak,
35 — Avret mahallini başkasına göstermek,
36 — Ölmüş hayvan eti (leş) yemek,
37 — Emânete hıyânet etmek,
38 — Müslimanı gıybet etmek,
39 — Hased etmek,
40 — Allah'a ortak koşmak,
41 — Yalan söylemek,
42 — Kibretmek, kendini üstün görmek,
43 — Ölüm hastasının, vârisden mal kaçırmak,
44 — Hasîs olmak,
45 — Dünyâyâ muhabbet etmek,
46 — Allahü teâlâ'nın azâbından korkmamak,
47 — Haram olanı, haram itikat etmemek,
48 — Helâl olanı, helâl itikat etmemek,
49 — Falcıların falına, gaibden haber vermesine inanmak,
50 — Dininden dönmek, mürted olmak,
51 — Özürsüz, başkasının âilesine, kızına bakmak,
52 — Kadınlar, erkek libası giymek,
53 — Erkekler, kadın libası giymek,
54 — Harem-i Kâbe'de günâh işlemek,
55 — Vakti gelmeden nemaz kılmak,

BÜYÜK GÜNAHLAR

Büyük günâhlar çok çeşitlidir. Burada bunlardan birkaçını bildirelim :

- 1 — Haksız yere adam öldürmek,
- 2 — Zirâ etmek,
- 3 — Livata etmek,
- 4 — Şarap ve her türlü alkollü içkiler içmek,
- 5 — Hırsızlık etmek,
- 6 — Keyif verecek şeyi yemek, içmek,
- 7 — Başkasının malını cebren almak,
- 8 — Yalan şeye şehâdet etmek,
- 9 — Ramazan orucunu, özürsüz müslimanların önünde yemek,
- 10 — Riba, faiz ile, para almak ve vermek,
- 11 — Çok yemin etmek,
- 12 — Anne ve babaya âsi olmak, karşı gelmek,
- 13 — Sıla-i rahmı terketmek,
- 14 — Muharebede, harbi terkedip düşmandan kaçmak,
- 15 — Haksız yere yetimin malını yemek,
- 16 — Terâzisini ve ölçeğini, hak üzere kullanmamak,
- 17 — Nemazı, vaktini geçirerek sonra kılmak,
- 18 — Mü'min kardeşinin gönlünü kırmak,
- 19 — Resûlullahın «Sallallahü aleyhi ve sellem» söylemediği sözü söylemek ve ona isnat etmek,
- 20 — Rüşvet almak,
- 21 — Hak şehâdetten kaçınmak,
- 22 — Malının zekâtını ve uşrurunu vermemek,
- 23 — Gücü yeten kimse, günâh işleyeni görünce menetmemek,
- 24 — Canlı hayvanı ateşte yakmak,
- 25 — Kur'ân-ı kerîmi okumayı öğrendikten sonra, okumasını unutmak,

- 25 — Günâhdan kaçıp, ibâdetlerle meşgul olmak,
- 26 — Müslimanı devlet başkanına itâat etmek,
- 27 — Âleme, ibret nazarıyla bakmak,
- 28 — Tefekkür etmek,
- 29 — Dilini, fuhşa ait kelimelerden korumak,
- 30 — Kalbini temiz tutmak,
- 31 — Hiçbir kimseyi maskaralığa almamak,
- 32 — Harama bakmamak,
- 33 — Mü'min, her hâlde, sözüne sâdık olmak,
- 34 — Kulağını, münkerât dinlemekten korumak,
- 35 — İlim öğrenmek,
- 36 — Tartı ve ölçü âletlerini, hak üzere kullanmak,
- 37 — Allah'ın azabından emîn olmayıp, dâima korkmak,
- 38 — Müsliman fakîrlere zekât vermek ve yardım etmek,
- 39 — Allah'ın rahmetinden ümîd kesmemek,
- 40 — Nefsinin isteklerine tâbi olmamak,
- 41 — Allah rızası için yemek yedirmek,
- 42 — Kifâyet miktarı rızık kazanmak için çalışmak,
- 43 — Malının zekâtını, mahsûlün uşrunu vermek,
- 44 — Âdetli ve lohusa olan ehline yakın olmamak,
- 45 — Kalbini, günâhlardan temizlemek,
- 46 — Kibirli olmaktan sakınmak,
- 47 — Baliğ olmamış yetimin mâlını hıfz etmek
- 48 — Genç oğlanlara yakın olmamak,
- 49 — Beş vakit namazı vaktinde kılıp, kazâya bırakmamak,
- 50 — Zulûmle, kimsenin malını yememek,
- 51 — Allahü teâlâyâ şirk koşmamak,
- 52 — Zinâdan kaçınmak,
- 53 — Şarabı ve alkolü içkileri içmemek,
- 54 — Yok yere yemîn etmemek.

32 — Teyemmümde elleri temiz toprağa vurup, yüzü meshetmek,

33 — Teyemmümde elleri temiz toprağa vurup, hər iki kolu dirsekten avuca kadar sığamak.

ELLİ DÖRT FARZ

- 1 — Allahü teâlânın bir olduğuna inanmak,
- 2 — Helâl, yemek ve içmek,
- 3 — Abdest almak,
- 4 — Beş vakit nemaz kılmak,
- 5 — Cünüblükten gusletmek,
- 6 — Rızkın Allah'dan olduğuna inanmak,
- 7 — Helâl, temiz elbise giymek,
- 8 — Hakka tevekkül etmek,
- 9 — Kanâat etmek,
- 10 — Nimetlerinin mukabilinde, Allahü teâlâyâ şükretmek,
- 11 — Kazâyâ râzı olmak,
- 12 — Belâlara sabretmek,
- 13 — Gürâhlardan tevbe etmek,
- 14 — İhlas üzere ibâdet etmek,
- 15 — Şeytanı düşman bilmek,
- 16 — Kur'ân-ı kerîmin hükmüne razı olmak,
- 17 — Ölümü hak bilmek,
- 18 — Allahın dostlarına dost, düşmanlarına düşman olmak,
- 19 — Babaya ve anaya iyilik etmek,
- 20 — Mârufu emr ve münkeri nehyetmek,
- 21 — Akrabayı ziyâret etmek,
- 22 — Emânete hıyânet etmemek,
- 23 — Dâima Allahü teâlâ'dan korkup, ferahı terketmek,
- 24 — Allaha ve Resûlüne itâat etmek,

- 9 — Oruc tutmak,
- 10 — Zekât vermek,
- 11 — Hacca gitmek,

NEMAZIN ŞARTLARI :

- 12 — Hadesten tahâret,
- 13 — Necâsetten tahâret,
- 14 — Setr-i avret
- 15 — Nemazı vaktinde kılmak,
- 16 — Nemaz kılariken Kible'ye dönmek,
- 17 — Nemaza dururken niyyet etmek,
- 18 — Nemaza başlarken Allahü Ekber demek,
- 19 — Nemaz kılariken Kur'ân-ı kerîm okumak,
- 20 — Nemazı ayakda kılmak,
- 21 — Nemaz kılariken Rükû'a eğilmek,
- 22 — Nemaz kılariken secdeye gitmek,
- 23 — Nemaz kılariken son tahıyyatda ettehiyyâtü'yü okuyacak kadar oturmak.

ABDESTİN ŞARTLARI :

- 24 — Abdest alırken yüzü yıkamak,
- 25 — Elleri dirsekleri ile birlikte yıkamak,
- 26 — Başın dörtte birini meshetmek,
- 27 — Ayakları topukları ile birlikte yıkamak.

GUSLÜN ŞARTLARI :

- 28 — Guslederken ağzı yıkamak,
- 29 — Guslederken burnu yıkamak,
- 30 — Guslederken bütün vücûdu yıkamak.

TEYEMMÜMÜN ŞARTLARI :

- 31 — Teyemmümde, cenâbetden veya abdestsizlikten temizlenmek için niyyet etmek.

(Mecma'ul-enhür) de ve (Dürr-ül-müntekâ) da diyor ki, (Meyyitin iskâtını definden önce yapmalıdır. Definden sonra da câiz olduğu (Kuhistâni) de yazılıdır.

Meyyit için; nemaz, oruç, zekât, kurban keffâretlerinin iskâtında, bir fakire nisabdan fazla verilebilir. Hattâ, altınların hepsi, bir fakire verilebilir.

Ölüm hastasının, kılmadığı nemâzların fidyesini vermesi câiz değildir. Oruc tutamıyacak kadar ihtiyar olanın, tutamadığı oruçların fidyesini vermesi câizdir. Hastanın nemazlarını başı ile imâ ederek de kılması lâzımdır. Böyle imâ ile bir günden fazla nemaz kılamıyacak hastanın, kılmadığı nemazları afv olur. İyi olursa, bunları kazâ etmesi lâzım gelmez. Tutamadığı oruçları, iyi olunca tutması lâzımdır. İyi olmayıp vefât ederse, bu oruçları afv olur.

33 FARZ

Her müslimanın, otuz üç farzı bilmesi lâzımdır. Otuz üç farz şunlardır :

İMÂNIN ŞARTI :

- 1 — Allahü teâlâ'nın varlığına inanmak,
- 2 — Meleklerine inanmak,
- 3 — Kitâblarına inanmak,
- 4 — Peygamberlerine inanmak,
- 5 — Hayrın ve şerrin Allah'tan geldiğine inanmak,
- 6 — Kıyâmet gününe inanmak,

İSLÂMİN ŞARTI :

- 7 — Kelime-i şehâdet getirmek,
- 8 — Nemaz kılmak,

ise de, kendisi hiç sevâb kazanmaz. Hattâ günâha girer. Çocuğun da hediye vermesi sahîh değildir].

Malı olmıyan meyyit, devr yapılmasını vasiyyet ederse, velinin devr yapması vâcib olmaz. Meyyitin keffâretlerini iskât edecek kadar malının hepsini, mirâsın üçde birini aşmamak üzere vasiyyet etmesi vâcib olur. Böylece, devre lüzum kalınmadan, iskât yapılır. Üçde biri iskâta yetiştiği halde, üçde birinden az malın devr edilmesini vasiyyet ederse, günâha girer. İbni Âbidin, beşince cild ikiyüzyetmiş üçüncü (273) sahifede buyuruyor ki, (Küçük çocukları olan veyâ fakîr olup, mîrâsa muhtaç halde bâliğ çocukları sâlih olan hastanın, nâfile olan hayrât ve hasenâtı vasiyyet etmeyip, sâlih çocuklarına bırakması daha iyidir. **(Bizâziyye)** de, hediye anlatırken diyor ki, (Malını hayrata sarfedip, fâsık olan çocuğuna miras bırakmamalıdır. Çünkü günâha yardım etmek olur. Fâsık çocuğa da nafakadan fazla para, mal vermemelidir).

Çok sayıda nemâz, oruc, zekât, kurban ve yemîn borçları olup da, bunlar için, mirâsın üçde birinden az bir malın devr edilmesini ve geri kalan mal ile, Kur'ân-ı kerîm, hatm-i tehlil ve mevlid okutulmasını vasiyyet etmek câiz değildir. Bunları okumak için para veren ve alan günâha girer. Kur'ân-ı kerîm öğretmek için para alıp-vermek câizdir. Okumak için câiz değildir.

Meyyitin borçlu olduğu nemazları, oruçları, vârislerin ve herhangi bir kimsenin kazâ etmesi câiz değildir. Fakat nâfile nemaz kılıp, oruc tutup, sevâbını meyyitin rûhuna hediye etmek câiz ve iyi olur.

Meyyitin borcu olan haccını, vasiyyet ettiği kimsenin kazâ etmesi câiz olur. Yani meyyiti borcdan kurtarır. Çünkü, hac, hem beder ile, hem de mal ile yapılan ibadettir. Nâfile hac, başkası yerine her zaman yapılır. Farz hac ise, ancak ölünceye kadar hacca gidemiycek kimse yerine, vekili tarafından yapılır.

Devr yaparken velî, altınları fakirlere her verişde, nemaz veya oruç iskâtı diye niyyet etmelidir. Fakir de, geriye verirken, hediyeye ediyorum demeli ve velî teslim aldım demelidir. [Velî, iskât yapamıyacak halde ise, meyyitin iskâtlarını yapmak için birini vekil eder, iskâtları, devri bu vekil yapar].

[İmâm-ı Birgivî'nin (Vasiyyetnâme) kitabında ve bunun Kâdi-zâde Ahmed Efendi şerhinde diyor ki, fakirlerin nisâba mâlik olmaması şarttır. Meyyitin akrabâsından olsa, câizdir. Fakire verirken, (Falancanın şu kadar nemâzının iskâtı için, şunu sana verdim) demesi lâzımdır. Fakir de, (Kabûl etdim) demelidir ve altınları alınca, kendinin olduğunu bilmesi lâzımdır. Bilmezse önceden öğretmelidir. Bu fakir de lutf edip kendi isteği ile (Falancanın nemâzının iskâtı için, bedel olarak şunu sana verdim) diyerek, başka fakire verir. O fakir de, eline alıp, (Kabûl etdim) demelidir. Alınca kendi mülkü olduğunu bilmelidir. Emânet, hediyeye gibi alırsa, devr kabûl olmaz. Bu ikinci fakir de, (Aldım kabûl etdim) dedikten sonra, (ol vech ile sana verdim) diyerek üçüncü fakire verir. Böylece nemâz, oruç, zekât, kurban, sadaka-i fitr, adak ve kul hakları, hayvan hakları için devr yapmalıdır. Fâsid ve bâtil alışveriş de, kul hakları içindedir, yemin ve oruç keffâretleri için devr yapmak câiz değildir.

Ondan sonra, altınlar hangi fakirde kalırsa lutf edip, arzûsu ve rızâsı ile, veliye hediyeye eder. Veli alıp, kabûl ettim der. Eğer hediyeye etmezse, kendi malıdır, zor ile alınmaz. Veli bir mikdar altını veyâ kâğıt para veyâ meyyitin eşyasından bu fakirlere verip, bu sadaka sevâbını da meyyitin rûhuna hediyeye eder. Borcu olan fakir ve bâliğ olmamış çocuk devr yapmağa katılmamalıdır. Çünkü, borçlunun, eline geçen altınlar ile borcunu ödemesi farzdır. Bu farzı yapmayıp, altınları meyyitin keffâreti için yanındaki fakire hediyeye vermesi câiz olmaz. Devr kabûl olur

Nemâz iskâtı bittikten sonra, tutulmıyan, kazâ edilmeleri lâzım olan oruçların iskâtı için, beş altın dört fakire üç kerre devr eder. Çünkü, bir senelik yani, otuz günlük oruc keffâret iskâtı, elliikibuçuk kilo buğday, yani bugün için $52,5 \times 1,80 = 95$.— lira oluyor ki, **bir altın bir senelik oruc keffâretini iskât eder** ve kırksekiz sene için, kırksekiz altın vermek lâzım olur. Beş altın ile, dört fakire bir devr yapınca, yirmi altın verilmiş oluyor. Kazâ edilmeleri lâzım olan oruçların iskâtı yapıldıktan sonra, zekât için, sonra kurbar: için birkaç devr yapılır.

Bir yemin keffâreti için, bir günde on fakir ve özürsüz bozulup keffâret lâzım olan bir günlük oruc keffâreti için bir günde altmış fakir lâzımdır ve bir fakire bir günde, yarım sâ' buğdaydan fazla verilmez. Yanî, birkaç yemin keffâreti, bir günde on fakire verilmez. O halde, yemin ve oruc keffâretleri için bir günde devr yapılmaz. Yemin vasiyyeti varsa, bir yemin için, bir günde on fakirin herbirine ikişer kilo buğday veya un veyâ bu değerde herhangi bir mal, altın, gümüş verilir. Bunları, bir fakire on gün arka arkaya vermek de olur. Yâhut bir fakire kâğıt para verip «Seni vekil ediyorum. Bu para ile, hergün, sabah ve akşam olmak üzere, iki kerre on gün karnını doyuracaksın!» demelidir. Karnını böyle on gün doyurmayıp, kahve, gazete parası yaparsa, câiz olmaz. En iyisi, bir aşçı ile pazarlık edip, on günlük parayı aşçıya verip, fakir, bu aşçıda, hergün, sabah ve akşam olmak üzere iki kerre on gün karnını doyurmalıdır. Niyyet etdikten sonra bozulan oruc ve zihâr keffâretleri de böyle olup, bu ikisinde, bir günün keffâreti için, altmış fakire bir gün veyâ bir fakire altmış gün yarım sâ' buğday veyâ bu değerde başka mal vermek veyâ her gün iki kerre doyurmak lâzımdır.

Vasiyyet edilmeyen zekât iskâtı yapılması lâzım değildir. Vârisin, zekât iskâtı için de, kendiliğinden devr yapabileceğine fetvâ verilmiştir.

ediyorum) diyerek bunu vârise veyâ vârisin vekîline hediye eder ve vâris teslim alır. Sonra, aynı suretle ikinci fakire verir ve hediye olarak teslim alır. Böylece dört fakire verip ve alıp bir devr olur. Bir devirde, yirmi altınlık nemaz keffâreti iskât edilmiş olur. Meyyit erkek ve altmış yaşında ise, kırksekiz senelik nemaz için $48 \times 60 = 2880$ altın vermek lâzım olur. Bunun için de, $2880 : 20 = 144$ kere devr yapar. Altın adedi, on ise, 72 devr; Altın yirmi ise, 36 devr yapar. Fakir adedi on ve altın adedi de on ise, 48 senelik nemâz keffâretinin iskâtı için, otuz devr yapar çünkü :

Nemaz kılmadığı yıllar X bir yıllık altın sayısı = fakir sayısı X devr eden altın sayısı X devr sayısıdır. Misâlimizde yaklaşık olarak :

$$48 \times 60 = 4 \times 5 \times 144 = 4 \times 10 \times 72 = 4 \times 20 \times 36 = 10 \times 10 \times 30$$

Görülüyor ki, nemaz iskâtında, devr sayısını bulmak için, **bir yıllık altın sayısı ile hastanın nemaz borcu yılı çarpılır. Ayrıca, devr olunan altın sayısı ile, fakir sayısı da çarpılır. Birinci çarpım, ikinci çarpıma bölünür.** Bölüm, devr sayısı olur. Buğdayın ve altının kâğıt lira değerleri her zaman yaklaşık olarak aynı oranda değişmektedir. Yani, altın değeri ile buğdayın değeri her zaman birlikte azalmakta veyâ artmaktadır. Bu bakımdan, iskât için, bir yıllık buğday miktarı değişmediği gibi, bir yıllık altın sayısı da, yani yukarıda bulduğumuz altmış altın da hemen hemen aynı olmaktadır. Bunun için, iskât hesâbında, her zaman ihtiyatlı olarak :

Bir aylık nemâz iskâtı beş altındır.

Bir aylık ramazan orucu iskâtı bir altındır.

Kabûl edilmektedir. Devr edilecek altın miktarı ve devr sayısı buradan bulunur.

rasını üçde biri, namazlarının iskâtına yetişmediği zaman, bu vasiyyeti câiz olur. Mirasın üçde biri, iskât için yetişir ve artarsa, bu vasiyyeti câiz olmaz, bâtil olur. Çünkü, malın üçde biri, iskâta yetişmediği zaman üçde biri ile iskât edilecek namazların sayısı belli olduğundan, vasiyyeti bu namazları için sahîh olur. Geri kalan namazları için olan vasiyyeti lağv, yani boş lâf olur. Üçde biri, çok olduğu zaman, ömrü ve dolayısı ile namaz sayısı belli olmadığı için, vasiyyeti bâtil olur.

Namaz iskâtı için vasiyyet eden meyyitin hiç malı yoksa veyâ üçde biri, vasiyyete yetişmiyorsa veyâ hiç vasiyyet etmemiş olup, veli kendi malı ile iskât yapmak istiyorsa, **(Devr)** yapar. Fakat velî devr yapmağa mecbur değildir. Devr yapmak için, veli, bir aylık veyâ bir senelik iskât için lâzım olan altın liralık veya beşibiryerde veyâ bilezik, yüzük veya gümüş geçer para ödünç alır. Meyyit erkek ise, yaşından oniki sene, kadın ise dokuz sene düşerek, kaç sene borcu olduğunu hesâblar. **Bir günlük altı namaz için, on kilo, bir güneş yılı için, üçbinaltıyüzaltmış kilo buğday vermek lâzımdır.** Meselâ bir kilo buğday, bugün için yüzseksen kuruş ise, bir senelik namaz iskâtı altıbinbeşyüzseksensekiz veyâ kısaca altıbinaltıyüz lira olur. Bir altın lira [yedi gram ve yirmi santigram olup] bugün için, yüzyirmi lira olduğundan, **bir senelik namaz iskâtı için ellibeş veya ihtiyatlı olarak altmış altın lâzım olur.** Meyyitin velisi beş altın ödünç alsa ve dünyaya düşkün olmayan, dinini bilen ve seven birkaç, meselâ dört fakir bulsa: [Bunların fitra veremiyecek, yani sadaka alacak fakir olmaları şarttır. Fakir olmazlar ise, iskât kabûl olmaz]. Meyyitin velîsi, yani vasiyyet ettiği kimse veya vârislerinden biri veya bunlardan birinin vekil ettiği kimse, (Merhum efendinin iskâtı salâtı için, bedel olarak, bu beş altını sana verdim) diyerek, beş altını birinci fakire verir. Sonra fakir (Aldım, kabûl ettim. Sana hediye

doğru buna pişman [olup kılmağa ve kazâ etmeğe başlamış] olanın, kazâ edemediği nemazlarının iskâtının yapılması için vasiyyet etmesi câiz olmaz denildi ise de, câiz olduğu (**Müstasfâ**) da yazılıdır.

(**Cilâ-ül-kulûb**) da diyor ki: (Kul hakları, ödenecek borçlar, emânet, gasb, sirkat, ücret ve bey' sebebi ile verecekler ve döğmek, yaralamak, haksız olarak kullanmak gibi beden hakları ve söğmek, alay, gıybet, iftira gibi kalb haklarıdır).

Vasiyyet eden meyyitin malının üçde birinden başka mal ile fidye vermek câiz değildir. Bunun gibi, farz olan haccınır; yapılması için vasiyyet etse, vârisi veyâ başka biri, hac parasını hediye verse, câiz olmaz. Hac için vasiyyet etmeyip, vârisi kendi parası ile gitse veyâ birini gönderse, meyyitin haccı yapılmış olur. Vârisden başkası gider veyâ hac yaptırırsa, câiz olmaz. (**Merâkıl-felâh**) da olur diyor.

Keffâret iskâtı, buğday yerine un veya bir sâ' arpa, hurma, üzüm ile de hesap edilerek, bunlar da verilebilir. [Çünkü, bunlar buğdaydan daha kıymetli oldukları için, fakîre daha fâidelidirler]. Hepsi yerine kıymetleri olan altın veya gümüş de verilebilir. [Kâğıt para ile iskât yapılmaz]. Secde-i tilâvet için; fidye vermek lâzım değildir.

Fidye parası, mirâsın üçde birini aşarsa, vârisler izin vermedikçe, veli üçde birden fazlasını sarf edemez. (**Kunye**) kitabında diyor ki, bütün ömrünün nemazları için malının üçde birinin verilmesini vasiyyet eden meyyitin, borcu da olsa, alacaklısı, vasiyyetin yapılmasına izin verse de, vasiyyetin yapılması câiz olmaz. Çünkü, şeriat, önce borcun ödenmesini emir etmektedir. Borcu ödemek, alacaklının râzı olması ile sonraya bırakılmaz.

Bütün nemâzların iskât edilmesi için vasiyyet eden kimsenin kaç yasında öldüğü bilinmiyorsa, bıraktığı mi-

fâretinin iskât edilmesi için vasiyyet etmesi vâcibdir. Kazâyâ gücü yetmemiş ise, vasiyyet etmesi lâzım olmaz. Ramazan-ı Şerifde oruc yiyen müsafir ve hasta da, kazâ edecek zaman bulmadan ölürse, vasiyyet etmeleri lâzım gelmez. Allahü teâlâ, bunların özürlerini kabûl eder. [Hastanın keffâretlerinin iskâtı, öldükten sonra velisi tarafından yapılır. Ölmeden önce yapılmaz. Diri insanın, kendi için iskât yaptırması câiz değildir. **(Cilâ-ül kulûb)** da diyor ki, üzerinde Allahü teâlânın hakkı veyâ kul hakkı bulunan kimşenin, iki şâhid yanında vasiyyet söylemesi veya yazmış olduğunu bunlara okuması vâcibdir. Üzerinde hak bulunmayanın vasiyyet etmesi müstehabdır].

Keffâret iskâtı için vasiyyet eden meyyitin velisi, ya i mirâsını yerlerine sarf için vasiyyet ettiği veya vârisi olan kimse, mirâsın üçde birinden, herbir vakit namaz için ve vitir namazı için ve kazâ edilmesi lâzım olan bir günlük oruc için, bir fitra miktarı yani yarım sâ' [Beşyüzyirmi dirhem veya binyediyüzelli gram] buğdayı fakirlere [veya fakirlerin vekillerine] fidiye verir.

Keffâret iskâtı için vasiyyet etmedi ise, velinin keffâret iskâtı yapması, Hanefîde lâzım olmaz. Şâfi'i mezhebinde, vasiyyet etmedi ise de, velinin iskât yapması lâzımdır. Kul hakkını, vasiyyet olmazsa da, meyyitin bıraktığı maldan veli'nin ödemesi, Hanefî mezhebinde de lâzımdır. Hattâ alacaklılar, mirası ele geçirince, mahkemesiz alabilirler. Kazâyâ kalan oruçların fidyelerini, yani mal ile ödemesini vasiyyet etdi ise, bunu yerine getirmek vâcibdir. Çünkü, şerîat emir etmektedir. Vasiyyet etmedi ise, namaz fidyelerini vermek vâcib değil, câiz olur. Bu son ikisi kabûl olmaz ise, hiç olmazsa sadaka sevâbı hâsıl olup, günâhlarını temizlemeğe yardım eder. İmâm-ı Muhammed böyle buyurmuştur. **(Mecma-ul-Enhür)** de diyor ki, (Nefsine ve şeytana uyarak namazlarını kılmamış, ömrünün sonuna

mazın iskâtı olmaz diyen kimse câhildir. Çünkü, mezheplerin sözbirliğine karşı gelmektedir. Hadîs-i şerîfde, **(Bir kimse, başkası yerine oruc tutamaz ve nemaz kılamaz. Fakat, onun orucu ve nemazı için fakîri doyurur)** buyuruldu. Ehl-i sünnet âlimlerinin üstünlüklerini anlayamayan ve mezheb imâmlarımızı da, kendileri gibi hayâl ile konuşuyor sanaan bazı kimselerin, (İslâmiyetde iskât ve devr yoktur. İskât, hıristiyanların günâh çıkarmasına benziyor) gibi şeyler söylediklerini işitiyoruz. Bu gibi sözleri, kendilerini tehlikeli duruma düşürmektedir. Çünkü, peygamber efendimiz, **(Ümmetim, dalâlet üzerinde birleşmez)** buyurdu. Bu hadîs-i şerîf, müctehidlerin sözbirliği ile bildirdikleri şeylerin elbette doğru olduklarını gösteriyor. Bunlara inanmayan bu hadîs-i şerîfe inanmamış olur. İbni Âbidîn, vitir nemazını anlatırken, (Dinde zarûri olan, yanî câhillerin de bildikleri icma' bilgilerine inanmayan kimse, kâfir olur) buyuruyor, **(icma')** âlimlerin sözbirliği demektir. İskât, günâh çıkartmağa nasıl benzetilebilir. Papazlar, günâh çıkartıyolar diyerek insanları soyuyorlar. Halbuki, İslâmiyyetde din adamları iskât yapamaz. İskâtı yalnız, ölünün velisi yapabilir ve para din adamlarına değil fakirlere verilir.

Bugün, hemen her yerde, iskât ve devr işleri şerîate uygun yapılmamaktadır. İslâmiyyetde iskât yoktur diyenler, böyle söylemeyip de, bugün yapılmakta olan iskât ve devrler şerîate uygun değildir, deselerdi, çok iyi olurdu. Biz de kendilerini desteklerdik. Böyle söylemeleri ile, hem korkunç bir tehlikeye düşmekten kurtulurlardı, hem de İslâmiyete hizmet etmiş olurlardı. İskât ve devrlerin şerîate uygun olarak nasıl yapılacağı aşağıda bildirilecektir. İbni Âbidîn, kazâ nemazlarının sonunda buyuruyor ki:

Fâite nemazları olan [yanî özür ile kaçırıp, kazâyâ kalmış nemazları bulunan] bir kimse, bunları imâ ile de kılmağa gücü yeter iken kılmamış ise, öleceği zaman, kef-

akşamı, yatsı namazı vaktinde te'hir ederek, iki namazı bir arada kılmak câizdir. Bunun için, hanefî mezhebinde olan yolda kibleye dönemiyecek ise, yola çıktıktan sonra, gündüz bir yerde durduğu zaman, öğle vaktinde öğleyi kılınca hemen ikindiye de kılmalı gece durulduğu zaman, yatsı vaktinde akşamı ve sonra yatsıyı bir arada kılmalı ve bu dört namaza niyyet ederken (**şâfiî mezhebini taklid ederek edâ ediyorum**) diye niyyet etmeli, yâni kalbinden geçirmelidir. Yola çıkmadar; veya yolculuk bittikten sonra, iki vaktin namazı birlikte kılınmaz.

ŞÜKÜR SECDESİ

Tilâvet secdesi gibidir. Kendisine nimet gelen veya bir derdden kurtulan kimsenin, Allahü teâlâ için secde-i şükür yapması müstehabdır. Secdede önce, (Elhamdülil-lâh) der. Sonra secde tesbîhini okur. Namazdan sonra secde yapmak mekrûhtur.

MEYYİT İÇİN İSKÂT

(Nûr-ül-izâh) da ve (Tahtâvî) hâşiyesinde ve (Haie-bî) ile (Dürr-ül muhtâr) da, namazların kazâsı sonunda, (Mültekâ) da ve (Dürrül-müntekâ) da ve (Vikâye) de, (Dürer) de ve (Cevhere) de ve başka kıymetli kitâblarda, orucun sonunda, vasiyyet eden meyyit için iskât ve devr yapmak lâzım olduğu yazılıdır. Meselâ, (Tahtavî) hâşiyesinde diyor ki, [Tutulmamış oruçların fidye vererek iskât edilmesi için nass vardır. Namaz orucdan dahâ mühim olduğundan, şer'î bir özür ile kılınamamış ve kazâ etmek istediği halde, ölüm hastalığına yakalanmış bir kimsenin, kâzâ edemediği namazları için de, orucda yapıldığı gibi iskât yapılması için, bütün âlimlerin sözbirliği vardır. Ne-

Seferî veya müsâfir olmak demek, yolcu olmak demektir. Müsâfir, dört rek'atli farz namazları iki rek'at kılar. İmama uyarsa, yine dört rek'at kılar. Müsâfir imam olursa, ikinci rek'atın sonunda selâm verir. Sonra cemaat namazlarını tamamlamak için ikişer rek'ât daha kılarlar.

Seferî olan bir kimse, mest üzerine üç gün, üç gece mesh edebilir. Orucunu bozabilir. Yolcu rahat ise orucunu bozmaması daha iyidir. Kurban kesmesi vâcib olmaz. Cum'a namazı da seferîye farz değildir.

Namaz vaktinin sonunda sefere çıkan kimse bu namazı kılmamış ise, iki rek'at kılar. Fakat vaktin sonunda vatanına gelen, bu vaktin namazını kılmamış ise dört rek'at kılar.

Üç, dört tekerlekli olup da, hayvana bağlanmadan yerde düz duran araba (otobüs, tren) yürümüyor ise, se-dir gibidir. İçinde farz namaz ayakta câiz olur. Araba gidiyorsa hayvan gibidir. (Farzları ve vâcibleri, zarûret olmadıkça hayvan üzerinde kılmak câiz değildir.)

Durdurup, kibleye karşı ve ayakta kılmalıdır. Durduramazsa, ücretle binilen nakil vasıtasından, uygun yerde inerek namazı kılmalı, vasıtası giderse, arkadan gelen veya o kasabadan kalkacak olan başka vâsıta ile gitmelidir. Birinci vasıtaya binerken buna göre pazarlık yapmalıdır.

Otobüste, trende dalgalı denizde kibleye dönemiyenlerin, (çünkü namazda göğsü kibleden ayrılırsa namaz bozulur) farz namazları câiz olmayacağından, bunlar yolda oldukları müddetçe şâfiî mezhebini taklid ederek, öğle ile ikindiye, ve akşam ile yatsıyı, cem'edebilir. Ya'ni seferde iken bu iki namazı birbiri arkasına kılar. Çünkü şâfiî mezhebinde 96 kilometreden ziyâde süren yolculukta, ikindiye öğle namazı vaktinde ve yatsıyı akşam namazı vaktinde takdim ederek kılmak, veyâhud, öğleyi ikindi vaktinde ve

TERÂVİH NEMAZI

Terâvih nemazı erkek ve kadınlar için sünnettir. Ramazan-ı şerîfin her gecesinde kılınır. Cemaatle kılınması sünnet-i kifâyedir. Vakti, yatsı nemazından sonra ve vitirden öncedir. Vitirden sonra da kılınabilir. Meselâ : Terâvih nemazının bir kısmına yetişip, imamla vitir nemazını kılan kimse, terâvih nemazından, yetişip kılamadığı rek'atları, vitirden sonra kılar.

Kılınmıyan terâvih nemazı kaza edilmez. Kaza edilirse, nâfile olur. Terâvih olmaz.

Terâvih nemazı yirmi rek'attir.

Vitir nemazı, yalnız Ramazan ayında cemaatle kılınır. Terâvih nemazını ikişer rek'at olmak üzere, on selâmla ve her dört rek'at sonunda bekleyip tesbîh yaparak kılmak müstehabdır. Kaza borcu olan, boş zamanlarında, beş vaktin sünnetleri ve terâvih yerine de kaza kılıp, bir an önce, kazaları bitirip, bu nemazları kılmağa başlamalıdır.

Terâvih nemazı câmi'de cemaatle kılınıncaya, başkalarını evde yalnız kılabilir, gürâh olmaz. Fakat câmiddeki cemaat sevabından mahrûm kalır. Evde, bir veyâ birkaç kişi ile cemaatle kılsa, yalnız kılmaktan yirmiyedi kat fazla sevab kazanır. Her iftitâh tekbîrinde niyyet etmek daha iyidir. Yatsıyı cemâatle kılmıyanlar, terâvihi cemâatle kılamaz. Yatsıyı cemâatle kılmıyan bir kimse, farzı yalnız kılıp, sonra terâvihi cemâatle kılabilir.

YOLCULUKTA NEMAZ

Bir kimse onbeş günden fazla kalmamak niyyeti ile yüzsekiz kilometre ve daha fazla uzak bir yere gidersen müsfir olur.

zid fî ihsanihi ve inkâne musîen fağfir lehü ve tecâvez an-hü verham lenâ velehu yârabbelâlemîn.»

Not : Cenâze düâsının islâm harfleri ile yazılışı 130 ncu sahifededir. Cenâze kabre konulduktan sonra okunan (TELKÎN) islâm harfleri ile 128 ve 129 uncu sahifededir.

SECDE-İ TİLÂVET

Kur'ân-ı kerîmde, ondört yerde, secde âyeti vardır. Bunlardan birini okuyanın veya işitenin, manâsını anlamasa da, bir secde yapması vâcibdir. Secde âyetlerini yazan, heceleleyen secde yapmaz.

Dağlardan, çöllerden ve başka yerlerden aksedip, geri gelen sadâyı işitenlerin ve kuşları işitenlerin secde etmesi vâcib olmaz. İnsan sesi olması lâzımdır. Radyodan işitilen sesin, insan sesi olmadığı, hâfızın sesine benzeyen, cansız âlet sesi olduğu daha evvel bildirilmişti. Bunun için, radyodan ve teypterde okunan secde âyetlerini işitenin tilâvet secdesi yapması vâcib olmaz.

Tilâvet secdesi yapmak için abdestli olarak, kibleye karşı ayakta durup, elleri kulaklara kaldırmadan, (Allahü ekber) diyerek secdeye yatılır. Üç kere (sübhâne rabbiyel-a'lâ) denir. Sonra (Allahü ekber) deyip secdeden kalkınca secde-i tilâvet tamam olur. Önce niyyet etmek lâzımdır. Niyyetsiz kabûl olmaz.

Nemazda okuyunca, hemen ayrıca rükû ve bir secde yapıp, ayağa kalkar. Okumasına devâm eder. Secde âyetini okuduktan sonra iki üç âyet sonra nemazın rükûna eğilirse ve tilâvet secdesine niyyet ederse, nemazın rükûu veya secdeleri, tilâvet secdesi yerine geçer. Cemaatle kılan, imam secde âyetini okuyunca imamın okuduğunu işitmese de, imamlarla birlikte, ayrıca bir rükû ve iki secde yapar. Cemaatin rükûdan niyyet etmesi lâzımdır. Nemaz dışında, sonraya da bırakılabilir.

Canlı olarak doğduktan sonra ölen çocuğun ismi konur, yıkanır, kefenlenir, namazı kılınır.

Ölünün herhangi bir uzvu üzerine namaz kılınmaz. Namaz kılmak için vücûdun çoğu bulunmak veya vücûdun yarısı ile başı bulunmak şarttır. Gâib üzerine de namaz kılınmaz.

Cenâze taşınacağı zaman tabutun dört kolundarı tutulur. Önce cenâzenin baş tarafı sağ omuza sonra ayak tarafı sağ omuza, sonra baş tarafı sol omuza, sonra ayak tarafı sol omuza konmak sûretiyle her birinde onar adım taşınır. Kabre varıldığı zaman cenâze omuzlardan yere indirilmedikçe oturulmaz.

CENÂZE NEMAZI NASIL KILINIR

Cenâze namazının dört tekbîrinden her biri, bir rek'at gibidir. Dört tekbîrin yalnız birincisinde eller kulaklara kaldırılır. Sonraki üç tekbîrde eller kaldırılmaz.

1 — İlk tekbîr alınıp, iki el bağlanınca (Sübhâneke) okunur ve okunurken (vecelle senâüke) de derir. Fâtihâ okunmaz.

2 — İkinci tekbîrden sonra, teşehhüdde otururken okunan salevât okunur.

3 — Üçüncü tekbîrden sonra, cenâze düâsı okunur. (Cenâze düâsı yerine (Rabberâ âti-nâ...) veya yalnız «Allahümmeğfir leh» demek veyâhut düâ niyyetiyle Fâtihâ-i şerîfeyi okumak da olur.)

4 — Dördüncü tekbîrden sonra, hemen sağa ve sonra sola selâm verilir. Selâm verirken, cenâzeye ve cemâate niyyet edilir.

İmam yalnız dört tekbîri ve iki omuza selâmı, yüksek sesle söyler, diğerlerini içinden okur.

CENÂZE DÜÂSİ : «Allahümme inkâne muhsinen fe

CENÂZE NEMAZI

Cenâze namazı, haber alan erkeklere, erkek yoksa, kadınlara farz-ı kifâyedir. Ehemmiyyet vermeyen kâfirdir.

CENÂZE NEMAZININ ŞARTLARI

- 1 — Meyyit müsliman olmalıdır.
- 2 — Yıkanmış olmalıdır. (Yıkanmadan gömülen, üzerine toprak atılmamış ise, çıkarılıp yıkanır, sonra namaz kılınır. Cenâzenin ve imâmın bulunduğu yerin temiz olması lâzımdır).
- 3 — Cenâzenin veya bedeninin yarısı ile, başının veya başsız yarıdan fazla bedeninin imâmını önünde bulunması lâzımdır.
- 4 — Cenâze, yerde veya yere yakın, ellerle tutulmuş veya taşa konmuş olmalıdır. (Cenâzenin başı, imâmın sağına, ayağı soluna gelecektir. Tersine koymak günâhdır).
- 5 — Cenâze imâmın önünde hâzır olmalıdır.
- 6 — Cenâzenin ve imâmın avreti örtülü olmalıdır.

CENÂZE NEMAZININ FARZLARI

- 1 — Dört kere tekbîr getirmektir.
- 2 — Ayakta kılmaktır.

CENÂZE NEMÂZININ SÜNNETLERİ

- 1 — Sübhaneke okumak,
- 2 — Salevât okumak,
- 3 — Kendine ve meyyite ve bütün müslimanlara afv ve mağfireti için bildirilmiş olan düâlardan bildiğini okumak.

Cenâze namazı, câmi içerisinde kılınmaz.

BAYRAM NEMAZI NASIL KILINIR?

1 — «Niyyet ettim bayram nemazını kılmağa, uydum dokuz tekbir ile hâzır olan imâma» der, sübhânekeyi okurum:

2 — Sübhânekeden sonra, eller üç defa tekbir getirerek kulaklara kaldırılıp, birinci ve ikincisinde iki yana uzatılır. Üçüncüsünde, göbek altına bağlanır. İmâm önce, Fâtiha, sonra zamm-ı sûre okur ve beraberce rükûa eğilir.

3 — İkinci rek'atda, önce Fâtiha ve zamm-ı sûre okunur, sonra iki el üç defa tekbir getirerek kaldırılır, üçüncüde de yanlara sallandırılır. Dördüncü tekbîrde elleri kulaklara kaldırmayıp, rükûa eğilir.

KISACA : (iki salla, bir bağla
Üç salla, bir eğil diye ezberlenir)

TEŞRİK TEKBİRLERİ

Kurban bayramının arifesi günü sabah namazından, dördüncü günü ikindi namazına kadar, hacıların ve hacca gitmeyenlerin, erkek, kadın herkesin cemaatle kılın, yalnız kılın, farz namazından, selâm verir vermez bir kere (Tekbîr-i teşrik) okuması vâcibdir.

Cenaze namazından sonra okunmaz. Câmiden çıktıktan veya konuştuğundan sonra okumak lâzım değildir.

İmâm tekbîri unutursa, cemâat terk etmez. Erkekler yüksek sesle okuyabilir. Kadınlar yavaş söyler.

TEKBİR-İ TEŞRİK :

«ALLAHÜ EKBER - ALLAHÜ EKBER
LÂ İLÂHE İLLÂLLAHÜ VALLAHÜ EKBER
ALLAHÜ EKBER VE LİLLÂHİLHAMD»

6 — Bundan sonra dört rek'at (âhir zuhur) nemazı kılınır.

7 — Zuhr-i âhirden sonra, iki rek'at (vakit sünneti) kılınır.

Bundan sonra âyetel kürsî ve tesbîhler okunup, düâ edilir.

Her çeşit şehirde birkaç câmide Cum'a nemazı kılınabilir. Fakat Hanefî mezhebinin bazı âlimleri ve üç mezhebin de çoğunluğu bir câmiden fazla Cum'a kılınmaz dedi. Şehir olduğu şübheli olan yerde de Cum'anın kabûl olması şübheli olacağından, (âhir-zuhûr) nemazı kılınır. Niyeti: **Üzerime son farz olan kılmadığım öğle nemazını kılmaya** şeklinde yapılırsa, ihtiyatlı hareket edilmiş olur.

BAYRAM NEMAZLARI

Şevval ayının birinci günü fitir yani ramazan bayramının, Zilhiccerin onuncu günü ise, kurban bayramının birinci günleridir. Bu iki günde, güneş doğduktan sonra, iki rek'at bayram nemazı kılmak, erkeklere vâcibdir.

Bayram nemazlarının şartları, cuma nemazının şartları gibidir. Fakat, burada hutbe sünnettir ve nemazdan sonra okunur.

Fitir bayramında nemazdan önce tatlı (hurma veya şeker) yemek, gusül etmek, misvak kullanmak, en yeni elbiseleri giymek, fitreyi nemazdan önce vermek, yolda yavaşça tekbir okumak müstehabdır.

Kurban bayramı nemazından önce bir şey yememek, nemazdan sonra, önce kurban eti yemek, nemaza giderken yüksek sesle, özrü olan yavaşça tekbir getirmek müstehabdır.

Bayram nemazları iki rek'atdır. Cemaatle kılınır, yalnız kılınmaz.

3 — Başı traş etmek. Sakalın bir tutamdan fazlasını ve tırnakları kesmek. Beyaz elbise giymek.

4 — Cum'a nemazına mümkün olduğu kadar erken gitmek,

5 — Ön safa geçmek için, cemâatin omuzlarından aşmamak,

6 — Câmide nemaz kılanın önünden geçmemek,

7 — Hatib efendi minbere çıktıktan sonra hiç bir şey söylememek, konuşana işaretle bile cevap vermemek ve ezânı tekrarlamamak,

8 — Cum'a nemazından sonra Fâtiha, kâfirûn, ihlâs, felâk ve Nâs sûrelerini yedi kere okumak,

9 — İkindiye kadar câmide kalıp, ibadet etmek,

10 — Ehl-i sünnet âlimlerinin kitablarından anlatan âlimlerin dersinde, vaâzında bulunmak,

11 — Cum'a gününü, hep ibâdetle geçirmek,

12 — Cum'a günü salâvat-ı şerife getirmek,

13 — Kur'an-ı kerîm okumak, Kehf sûresini okumalıdır.

14 — Sadaka vermek,

15 — Ana-baba veya kabirlerini ziyâret etmek,

16 — Evin yemeklerini bol ve tatlı yapmak,

17 — Çok nemaz kılmak. Borcu olanlar kazâ nemazı kılmalıdır.

18 — Cum'a gününü hep âhîret işleriyle geçirmek.

CUM'A NEMAZI NASIL KILINIR?

1 — Öğle ezanı okunurca, hemen dört rek'at (Cum'a nemazının ilk sünneti) kılınır.

2 — Câmi içinde ikinci ezan okunur.

3 — Ezandan sonra hutbe okunur.

4 — Hutbeden sonra kamet getirilir. Cemaatle iki rek'at (Cum'a nemazının farzı) kılınır.

5 — Cum'a nemazından sonra dört rek'at (Cuma'nın son sünneti) kılınır.

Sonra, vaâz ya'ni sevâba azâba sebep olan şeyleri hatırlatır ve âyet-i kerîme okur. Oturup kalkar. İkinci hutbeyi okuyup, vaâz yerine, mü'minlere düâ eder. Dört hâlifenin adını söylemesi müstehabdır. Hutbeye dünya sözü karıştırmak haramdır. Hutbeyi, nutuk ve konferans şekline sokmamalıdır. Hutbeyi kısa okumak sünnettir, uzun okumak mekrûhdur.)

- 5 — Hutbeyi nemazdan önce okumak,
- 6 — Cum'a nemazını cemâat ile kılmak,
- 7 — Câmi kapılarını herkese açık tutmak.

CUM'A NEMAZININ VÜCÛB ŞARTLARI

Cum'a nemazının vüçub şartları dokuzdur :

- 1 — Şehirde, kasabada oturmak. Misafirlere farz değildir.
- 2 — Sağlam olmak, Hastaya, hastayı bırakamıyan bakıcıya ve ihtiyarlara farz değildir.
- 3 — Hür olmak,
- 4 — Erkek olmak. Kadınlara farz değildir.
- 5 — Âkıl ve bâliğ olmak,
- 6 — Kör olmamak. Yolda götüren olsa bile, a'mâ olana farz değildir.
- 7 — Yürüyebilmektir. Nakil vâsıtası olsa bile felçliye, ayaksıza farz değildir.
- 8 — Mahbûs olmamak ve düşman korkusu, hükûmetden, zâlimden korkusu olmamak.
- 9 — Fazla yağmur, kar, fırtına, çamur ve soğuk olmamak.

CUM'A GÜNÜNÜN SÜNNET ve EDEBLERİ

- 1 — Cum'ayı perşembe gününden karşılamak,
- 2 — Cum'a günü gusl abdesti almak,

Allahü teâlâ, kalbini mühürler. Yani iyilik yapamaz olur.

Cuma günlerinde bir an vardır ki, mü'minin o anda ettiği duâ red olmaz.

Cumartesi günleri yehûdilere, pazar günleri nasârâya verildiği gibi, Cuma günü Müslimanlara verildi. Bugünde, müslimanlara hayır, bereket ve iyilik vardır.

Cum'a günü tırnağını kesen kimse, belâlardan emîn olur.

Cum'a nemazı onaltı rek'atdır. Bunun iki rek'atini kılmak her erkeğe farz-ı ayındır. İnanmıyan, ehemmiyyet vermeyen kâfir olur. Cum'a nemazı farz olmak için iki türlü şartı vardır :

1 — Edâ şartları,

2 — Vücub şartları,

Edâ şartlarından biri noksan olursa nemaz kabûl olmaz. Vücub şartları bulunmazsa kabûl olur.

Edâ, ya'nî cuma nemazının sahîh olması için şartları yedidir :

CUM'A NEMAZININ EDÂ ŞARTLARI

1 — Nemazı şehirde kılmak (Şehir : Cemaati en büyük camie sığmayan yer demektir).

2 — Devlet reisinin veya vâlinin izni ile kılmak. Bunların tayin ettiği hatib, kendi yerine başkasını vekil edebilir.

3 — Öğle nemazının vaktinde kılmak.

4 — Vakit içinde hutbe okumak (Âlimler, Cum'a hutbesini okumak, nemaza dururken (Allahü ekber) demek gibidir) dedi.

Yanî iki hutbeyi de, yalnız arabca okumak lâzımdır. Hâtib efendi, içinden Eûzü okuyup, sonra yüksek sesle, hamd ve senâ ve kelime-i şehâdet, salât-ü selâm okur.

- 3 — Rükû'a eğilirken, tekbir getirmek,
- 4 — Rükû'da tesbih okumak,
- 5 — Secdelere yatıp, kalkarken tekbîr söylemek,
- 6 — Secdelerde tesbih okumak,
- 7 — Semi'allahü demezse, rabbenâ lekel-hamd demek,
- 8 — Ettehiyyâtüleri sonuna kadar okumak,
- 9 — Nemaz sonunda selâm vermek,
- 10 — Kurban bayramında, yirmiüç farzdan sonra selâm verir vermez, tekbîr okumaktır. Bu yirmiüç tekbire, teşrik tekbirleri denir.

CUM'A NEMAZI

Allahü teâlâ, Cum'a gününü müslimanlara mahsus kılmıştır. Cenab-ı Hak Cum'a sûresi sonunda buyurdu ki, **(Ey imân etmekle şereflenen kullarım! Cum'a günü, öğle ezânı okunduğu vakit, hutbe dinlemek ve Cum'a namazı kılmak için câmie koşunuz! Alış-verişi bırakınız! Cum'a namazı ve hutbe, size, başka işlerinizden daha fâidelidir. Cuma namazını kıldıktan sonra, camiden çıkar dünya işlerinizi yapmak için dağılabilirsiniz. Allahü teâlâdan rızık bekleyerek çalışırsınız. Allahü teâlâyı çok hâtırlayınız ki, kurtulabilesiniz?)**

«Peygamberimiz (Sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdu ki : «**Bir müsliman Cum'a günü gusl abdesti alıp, Cum'a namazına giderse, bir haftalık günahları afv olur ve her adımı için sevâb yazılır.**»

Günlerin en kıymetlisi Cum'adır. Cum'a günü bayram günlerinden ve aşûre gününden daha kıymetlidir. Cum'a dünyada ve Cennetde mü'minlerin bayramıdır.

Cuma namazını kılmayanların kalblerini Allahü teâlâ mühürler. Gafil olurlar.

Bir kimse mâni yokken, üç cuma namazı kılmazsa,

Buna göre beş vakit nemazı cemâatle kılmağa gayret etmelidir. Kıyamet günü Hak teâlâ Hazretleri yedi kat yerleri, yedi kat gökleri, Arşı, Kürsî'yi ve bütün mahlûkatı terazinin bir tarafına koysa, şartları gözetilerek cemâatle kılınan bir vakit nemazın sevabını diğer tarafa koysa, cemâatle kılınan nemazın sevâbı daha ağır gelir.

İMÂM YAPMADIĞI İÇİN CEMÂ'ATİN DE YAPMAMASI LÂZİM OLAN ŞEYLER

- 1 — İmâm kunût okumazsa cemâat de okumaz.
- 2 — İmâm bayram nemazlarındaki tekbirleri yapmazsa, cemâat de yapmaz.
- 3 — İmâm, dört rekâtlı nemazın, ikinci rek'atinde oturmazsa, cemâat de oturmaz.
- 4 — İmâm secde âyeti okuyup, secde etmezse cemâ'at de etmez.
- 5 — İmâm secde-i sehiv etmezse, cemâat de etmez.

İMÂM YAPSA DA CEMÂATİN YAPMIYACAĞI ŞEYLER

- 1 — İmâm ikiden çok secde yaparsa, cemâat yapmaz.
- 2 — İmam bayram tekbirini, bir rek'atde üçden çok yaparsa, cemâat yapmaz.
- 3 — İmâm cenâze nemazında, dörtten çok tekbir yaparsa, cemâat yapmaz.
- 4 — İmâm beşinci rek'ate kalkarsa, cemâat kalkmaz, imâmı bekler, beraber selâm verirler.

İMAM YAPMASA DA CEMÂATİN YAPACAĞI ŞEYLER :

- 1 — İftitâh tekbîrinde el kaldırmak.
- 2 — Sübhâneke okumak.

cemâat de secdeye yatar. Rükû'da, secdelerde ve otururken yalnız kılar gibi cemâat de okur.

Vitir nemazı, Ramazanda cemâatle kılınır. Başka zamanlarda yalnız kılınır.

Regâib, Berât ve Kadir nemazlarını cemâatle kılmak mekrûhdur.

Cemâat istese de, imâmın farz kıldırırken kırâeti ve tesbîhleri sünnetten fazla okuması tahrîmen mekrûhdur.

İmâma rükû'da yetişemiyen, o rek'ati imâmla kılmış olmaz. İmâm rükû'da iken gelen, niyyet eder ve ayakta tekbîr getirip, nemaza girer. Hemen rükû'a eğilip, imâma uyar. Rükû'a eğilmeden, imâm rükû'dan kalkarsa rükû'a yetişmemiş olur.

İmamdan önce rükû'a eğilmek, secdeye gitmek veya önce kalkmak, tahrîmen mekrûhdur. Farz nemazları kılınca, safları bozmak müstehabdır.

Bir mü'min beş vakit nemazını, hergün cemâatle kılarsa, yüz yirmi dört bin peygambere (aleyhimüsselâm) yetişmiş gibi sevâba nâil olur.

Cemâatle kılınan nemazın bu kadar fazîleti, imâmın nemazı kabûl olduğu takdirdedir.

Mesbûk, yani imâma birinci rek'atde yetişemiyen bir kimse, imâm iki tarafa da selâm verdikten sonra, ayağa kalkarak yetişemediği rek'atleri kazâ eder.

Kıra'etleri birinci, sonra ikinci sonra üçüncü rek'at kılıyormuş gibi okur. Oturmağı ise dördüncü, üçüncü ve ikinci rek'at sırası ile, yani sondan başlamış olarak yapar.

Meselâ : Yatsının son rek'atine yetişen kimse, imâm selâm verdikten sonra kalkıp, birinci ve ikinci rek'atte Fâtiha ve sûre okur. Birinci rek'atte oturur. İkincide oturmaz.

Bir kimse, cemâati özürsüz terk etse, o şahıs cennet kokusu duyamaz. Cemâati özürsüz terk edenler dört kitabta mel'un diye vasıflandırılmışlardır.

ğildir. Fakat niyyet ederse, kendisi cemâatin sevâbına da kavuşur.

3 — Cemâatin topuğu, imâmın topuğunun gerisinde olması,

4 — İmâm ile cemâat, aynı farz namazı kılması,

5 — İmâm ile cemâat arasında, kadın safı bulunmaması,

6 — İmâm ile cemâat arasında kayık geçecek kadar nehir ve araba geçecek kadar yol bulunmaması,

7 — İmâm veya cemâatden birini görmeğe veya sesini duymağa elverişli penceresi olmayan duvar arada bulunmaması,

8 — İmâm hayvanda, cemâat yerde veya bunun tersi olmaması,

9 — İmâm veya cemâat yapışık olmayan iki gemide bulunmaması,

10 — Başka mezhebdeki imâma uyan cemâatin kendi mezheplerine göre namazı bozar; bir şeyin, imâmda bulunduğunu bilmemesi lâzımdır.

Cemâat bir kişi ise, imâmın sağ yanında hizâsında durur. Solunda durması mekrûhdur. Arkasında durması da mekrûh olur. Ayağının topuğu, imâmın topuğundan ileri olmazsa, namâzı sahîh olur. İki veya daha çok kişi ise imâmın arkasında durur.

İmâmla birlikte, yalnız kılar gibi kılınır. Ancak, ayakta iken imâm içinden okusa da, yüksek sesle okusa da, cemâat bir şey okumaz. (Şâfiî mezhebinde, imâmla birlikte cemâat de sessizce Fâtiha okur.) Yalnız, birinci rek'atde (Sübhâneke) okur. İmâm, yüksek sesle Fâtihayı bitirince, cemâat yavaşça (âmin) der. Bunu yüksek sesle söylememelidir. Rükûdan kalkarken, imam «Semi'allahü limen hamideh» deyince, cemâat yalnız «Rabbenâ leke'l hamd» der. Sonra eğilirken «Allahü ekber» diyerek imâmla birlikte,

vardır. Fakat bu sevâblar, kazâsı olmıyanlar içindir, sevâbları çok diye, nâfilelere devam edip, kazâları, vakit buldukça kılmak, doğru değildir. (Nûr-il îzah)ın, (Tahtâvî) hâşiyesi, İkiyüzonikinci sahîfesinde diyor ki, (Kâdîhân buyurdu ki, farzdan önce sünnet kılmak, şeytanın ümmîdini kırmak, onu üzme için emr olundu. Şeytan; Allahü teâlânın emr etmediği sünnetlerde bile, insanı aldatamıyorum, emr ettiği farzlarda hiç aldatamam diye üzülür).

İbn-i Âbidîn; Istincâ bahsinde buyuruyor ki, avretini açmadan necâseti temizlemek, mümkün olmazsa, nemâzı, öyle kılar. Çünkü, temizlemek emrdir. Açmak yasaktır. Günâhdan kurtulmak önce gelir. Sünnet emrden de sonra gelir. Sünnet, sevâb kazanmak için yapılır. Mekrûh olan birşeyi de işliyerek, sünnet yapılmaz. Fakat farz yapılır, borç ödenmiş olur. Meselâ, başkasının suyu ile abdest almak, mekrûh ise de, farz olan taharet hâsıl olur. Abdestli olanın abdest alması ile ise, sünnet sevâbı hâsıl olmaz). Buradan da anlaşılıyor ki, kazâ kılıp büyük günâhdar; kurtulmak, sünnet kılmaktan önce gelmektedir. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki (Nemâz dinin direğidir. Nemâz kılan, dinini doğrultmuş olur. Nemâz kılmıyan, dinini yıkmış olur). (Kıyâmet günü, imândan sonra, ilk sual nemâzdan olacaktır.)

İMÂMA UYMANIN ŞARTLARI VE MESBÛKUN NEMAZI

1 — Nemaza dururken; tekbîri söylemeden önce, imâma uymağa niyyet etmektir: «Uydum hâzır olan imâma» diyerek kalbinden geçirmek lâzımdır.

2 — İmâmın, kadınlara imâm olmağa niyyet etmesi lâzımdır. Erkeklerle imâm olmağa niyyet etmesi lâzım de-

na sebep olur. Farz borcu olanın kabül edilmeyen sünnetleri bir işe yaramaz).

Kaza namazlarını biran önce ifâ etmek için, sünnetleri kaza niyetiyle kılmak lâzımdır. Tenbellikle namaz kılmayanlar, senelerce kaza borcu olanlar, nemaza başladıkları zaman, sünneti kılarken, o vaktin ilk kazâyâ kalmış namazını kaza etmeği niyyet ederek kılmalıdır. Bunların, sünnetleri kazâ namazı için niyyet ederek kılması, dört mezhebde de lâzımdır. Hanefi mezhebinde namazı özürsüz kazâyâ bırakmak ekber-i kebâirdir. Bu çok büyük günâh, her namaz kılacak kadar boş zaman geçince bir misli uzatılmaktadır. Çünkü, namazı, boş zamanlarda hemen kaza etmek de farzdır. Hesâba, sayıya sığmayan bu müdhîş günâhdan ve azâbdan kurtulmak için öğle namazının ilk dört rekât sünnetini kılarken, ilk kazaya kalmış öğlenin farzını niyyet ederek kaza kılmalıdır. Öğlenin son sünnetini kılarken, ilk kazaya kalmış sabahın farzını niyyet ederek, kaza kılmalıdır. İkindinin sünnetini kılarken, ikindi farzını niyyet ederek kaza kılmalıdır. Akşamın sünnetini kılarken, üç rekât akşam farzını niyyet ederek, kaza kılmalıdır. Yatsının ilk sünnetini kılarken, yatsı farzını ve son sünnetini kılarken de, ilk kazaya kalmış vitri niyyet ederek, üç rekât olarak kaza etmelidir. Böylece her gün bir günlük kaza ödenir. Terâvih namazlarını kılarken de, kazâ niyyet ederek, kaza kılmalıdır. Kaç senelik kaza namazı varsa, buna, o kadar sene devam etmelidir. Kazalar bitince, yine sünnetleri kılmağa başlamalıdır. Vakti varsa, ayrıca her fırsatta kaza kılıp, bir an önce kaza borçlarını bitirmelidir. Kılınmıyan kazaların günâhı, her gün geçtikçe bir misli artmaktadır.

NASİHAT

Sünnetleri ve bazı nâfileleri kılanlar için, çok sevâb

dir ki, (Büyük âlim İbni Nüceym'e soruldu ki, bir kimsenin kazâya kalmış nemazları olsa, sabah, öğle, ikindi, akşam ve yatsının sünnetlerini bu nemazların kazâlarına niyyet ederek kılsa, bu kimse sünnetleri terk etmiş olur mu?)

Cevâbında (Sünnetleri terk etmiş olmaz. Çünkü beş vakit nemazın sünnetlerini kılmaktan maksad, o vakit içinde, farzdan başka bir nemaz daha kılmak demektir. Şeytan hiç nemaz kıldırılmamak ister. Farzdan başka bir nemaz daha kılarak, şeytana inad edilmiş, rezil edilmiş olur. Sünnet yerine kaza kılmakla, sünnet de yerine getirilmiş olur. Kaza borcu olanların, her nemaz vakti, o vaktin farzından başka nemaz kılarak, sünneti yerine getirmek için, kaza kılması lâzımdır. Çünkü çok kimse, kaza kılmayıp, sünnetleri kıyor. Bunlar Cehenneme gidecektir. Halbuki, sünnetlerin yerine kaza kılan, Cehennemden kurtulur) buyurdu.

Abdülkadir-i Geylânî hazretleri (**Fütûh-ul gayb**) kitabında diyor ki: Mü'minin en önce farzları yapması lâzımdır. Farzlar bittikten sonra, sünnetleri yapar. Ondan sonra nâfilelerle meşgul olur. Farz borcu varken, sünnet ile meşgul olmak ahmaklıktır. Farz borcu olanın sünnetleri kabûl olmaz. Alî İbni Ebî Tâlib (radiyallahü anh) bildiriyor. Resûlullâh (Sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdu ki: «**Farz kılmayıp, kazası olan kimse, kazasını kılmadan nâfile kılar sa, boş yere zahmet çekmiş olur. Bu kimse, kazâsını ödemedikçe, Allahü teâlâ, onun nâfile nemazlarını kabûl etmez.**» Abdülkâdir-i Geylânî'nin yazdığı bu hadîs-i şerîfi şerh eden Hanefî mezhebi âlimlerinden Abdülhak-ı Dehlâvî buyuruyor ki (Bu haber, farz borcu olanların sünnetlerinin ve nâfilelerinin kabul olmayacağını göstermektedir. Sünnetlerin, farzları tamamlayacağını biliyoruz. Bunun mâ'nâsı, farzlar yapılırken, bunların kemâllerine sebep olan birşey kaçırılırsa, sünnetler, kılınan farzın kemâl bulması-

4 — Erkek olmak. Kadın, erkeklere İmâm olamaz,

5 — Hiç olmazsa, Fâtıha-yı şerîfe ile, bir âyeti doğru okuyabilmek. Bir âyeti ezberlememiş olan ve ezberlese de, tecvîd ile okuyamıyan, nağme yapan kimse imâm olamaz.

6 — Özürsüz olmaktır. Özü olan özü olmayanlara imâm olamaz.

KAZÂ NEMAZLARI

Özürlü ve özürsüz olarak nemazı terk edenin, bunu kaza etmesi lâzımdır. Nemazı bilerek terk etmenin büyük günâh olduğunu ve kaza etmek lâzım olduğunu, bütün âlimler bildirmektedir.

Özürden dolayı gecikdirilmesine şeriatin izin verdiği birkaç nemazı kazaya kalmış olan bir kimsenin, bu birkaç nemazı, beş vakit, nemazın sünnetleri yerine kılmayıp, ayrıca kılması lâzımdır. Fakat, din kitâbları yazıldığı zamanlarda, islâm memleketlerinde nemaz kılmayan kimse yoktu. Özürsüz kazaya bırakan da yoktu. Özür ile kazaya kalan nemazları da azdı. Şimdi ise, nemaz kılanlar az kaldı. Bunlardan çoğunun da, kazâ sayısı seneleri aşmıştır. Özürsüz terk ettikleri için büyük günâha girmişlerdir. Kazâları kılmıyorlar. Yarın, öbürgün, derken, seneler geçiyor. Kaza borcu ile ecel yakalıyor. Bu durum ve hakikat karşısında, nemazlarını özürsüz terk edenler, nemaz borcu ile can vermemek, Cehennem azâbından kurtulmak için, hiç olmazsa, beş vakit nemazdan dördünün sünnetlerini kılarken, kaza kılmağa niyyet etmelidir. Sabah namazlarının sünneti kuvvetli olduğundan sabah nemazının sünnetini, sünnet niyyet ederek kılmalıdır.

Kazâya kalmış farz nemazların, sünnetler yerine kılınabileceğini Kudüs kadısı Muhammed Sâdık efendi, fâite nemazların kazâ edilmesini anlatırken, şöyle bildirmekte-

en iyi okuyandır. Bu da eşitse, takvâsı ziyâde olandır. Yi-
ne eşitlik olursa, yaşı ilerlemiş olan tercih edilir.

Köle, bedevî, fâsık, amâ ve zinâ çocuğunun imametî,
mekrûhdur.

İmâm cemaate usanç verecek ve onları sıkacak şe-
kilde nemazı uzatmaz,

Kadınların yalnız başlarına cemaatle kılmaları mek-
rûhdur.

Tek şahıs ile kılacak olan imâm, onu sağ tarafında
durdurur, iki kişiye imâm olacaksa, önlerine geçer. Erkek-
lerin kadına, çocuğa uymaları câiz değildir.

İmâmın arkasında erkekler saf bağlar, sonra çocuklar
ve onların arkasında da kadınlar saf bağlar.

İmâm kadınlara da imâmete niyyet etmişse, aynı ne-
mazda bulunan bir kadın, bir erkekle hizâları müsâvî şe-
kilde nemaza durursa, erkeğin nemazı fâsid olur. Eğer
imâm bu kadına imâmeti niyyet etmemişse, yanında dur-
duğu erkeğe zarar olmaz. Ancak kadının namazı câiz ol-
maz. Ayakta namaz kılanın, otururken kılana uyması câiz-
dir. Mukim olan seferi imama uyabilir. Farz kılan, nâfile kı-
lara uyamaz. Aksi câizdir. İmama uyup namaz kıldıktan
sonra imâmın abdestsiz olduğunu bilen kimse nemazını
iâde eder.

İMÂMLIĞIN ŞARTLARI

İmâm olmak için altı şart lâzımdır. Bu şartlardan biri
bulunmadığı bilinen imâmın arkasında kılınan nemaz ka-
bûl olmaz.

1 — Müsliman olmak. Ebû Bekir Sıddîk ve Ömer Fâ-
ruk'un (Radiyallâhü anhüma). halife olduğuna inanmayan,
mîrâca, kabir azâbına inanmayan imâm olamaz.

2 — Bülûğ yaşında olmak lâzımdır.

3 — Akıllı olmak. Sarhoş ve bunak imâm olamaz.

açık kalır. Nemazda okuyacağım sûre ve düâlar, daha evvel anlatılan (Yalnız kılan erkeğin nemazı) gibidir. Farklı kısımları ise :

a) Ben, ellerimi erkekler gibi kulaklarıma getirmem, ellerimi omuz hizâsına getirerek, niyyet eder, tekbîr alır, ellerimi göğsüm üzerinde bağlar nemaza başlarım,

b) Rükûda tam düz durmam,

c) Secdede dirseklerimi yere yayarım,

d) Tahıyyâta uyluklarımın üzerine otururum. Ya'nî sağ ve sol ayaklarım, sağ tarafta olup, sol uyluğum üzerine otururum.

Nemazda, kadınlar için iyi örtülü olmanın en kolay şekli, ellerini de örtecek geniş bir baş örtü ve ayaklarını da örtecek, geniş ve uzun bir eteklidir.

CEMÂATLE NEMAZ

Câmi'e sağ ayak ile girilir. Câmi'den çıkarken önce sağ ayakkabı giyilir. Önce sol ayak ile çıkılır. Bunun gibi temiz, şerefli, mübârek işlere sağdarı başlamak müstehabdır.

Beş vakit nemazın farzlarını cemaatle kılmak, erkeklerle sünnettir. Cuma ve bayram nemazlarında ise şarttır. Nâfile nemazları cemâatle kılmak mekrûhdur.

İmâmın, kırâati, güzel, tecvid ile Kur'an-ı kerîmi okuması lâzımdır. Tegannî ile değil. Nemazın şartlarına ehemmiyet vermeyen, imâmların arkasında nemaz kılınmaz. **(Salih ve fâcir arkasında nemaz kılınız)** hadis-i şerîfi câmi imamları için değil, cuma kıldırın emîrler vâliler içindir.

İmâmlığa en lâyük kimse, sünneti [yani din bilgilerini] en iyi bilen kimsedir. Bunda eşit olursa, Kur'ân-ı kerîmi

b) Selâm verdikten sonra «Allahümme entesselâm ve minkes-selâm tebârekte yâ zel-celâli ve'l-ikrâm» der ve hiç konuşmadan sabah namazının farzını kılmağa kalkarım. Çünkü, sünnet ile farz arasında konuşmak namazı bozmaz ile de sevâbını azaltır.

Nemazdan sonra, üç kere «Estağfirullah» dedikten sonra Âyetelkürsî ve otuz üç tesbîh, otuzüç tahmîd ve otuzüç tekbîr ve bir tehlîl okurum. Bunları sessizce okurum. Yüksek sesle okumak bid'attır.

Daha sonra düâ ederim. Düâda erkekler kolları göğüs hizasına kaldırır. Kollar dirseklerden bükülmez. Avuçlar açılır, avuç içi semâya çevrilir. Çünkü, nasıl namazın kıblesi Kâbe ise, düânın kıblesi de semâdır. Düâdan sonra (Sübhâne rabbike...) âyet-i kerîmesini okuyup, ellerimi yüzüme sürerim.

Dört rek'atlı sünnetlerin ve farzların ikinci rek'atından sonra tehiyyat okuyup kalkılır. Sünnetlerin üç ve dördüncü rek'atlarında Fâtiha'dan sonra, zamm-ı sûre de okunur. Farzların üçüncü ve dördüncü rek'atlarında yalnız Fâtiha okunur, zamm-ı sûre okunmaz. Akşamın farzı da böyledir. Ya'nî üçüncü rek'atında zamm-ı sûre okunmaz. Vitrin üç rek'atında da, Fâtiha'dan sonra zamm-ı sûre okunur. Sonra tekbir getirip eller kulaklara kaldırılır. Sonra Kunut düâsı okunur. Gayr-i müekked olan ikindinin ve yatsının önceki sünnetleri de diğer dört rek'atlı sünnetler gibidir. Ancak ikinci rek'attan sonraki oturmada tehiyyat; sonra Allahümme salli ve bârikler de okunur.

YALNIZ KILAN KADININ NEMAZI

Misâl : Sabah namazının sünneti :

1 — Vücûdumun şekli belli olmayacak şekilde, tepeden tırnağa kadar örtünürüm. Yalnız ellerim ve yüzüm

5 — Ayakta fazla durmadan «Allahü ekber» diyerek secdeye giderim. Secdeye giderken sırası ile;

a) Sağ dizimi sonra sol dizimi, sağ elimi sonra sol elimi, burunumu ve alnımı yere koyarım,

b) Ayak parmaklarımı kible istikâmetinde bükerim,

c) Başımı iki elimin arasına alırım,

d) Elimin parmaklarını kaparım,

e) Avuç içlerini yere yapıştırırım. Dirseklerimi yere yapıştırmam,

f) Bu vaziyette iken en az üç def'a «Sübhâne Rabbiye'l-a'lâ» derim, sonra :

6 — «Allahü ekber» diyerek sol ayağımın üzerini yere yayar, sağ ayağımın parmaklarını kible istikâmetinde büker, uyluklarımın üzerine otururum. Avuçlarımı, dizimin üzerine kor ve parmaklarımı kendi hâline bırakırım.

7 — Uyluklarımın üzerinde fazla durmadan «Allahü ekber» diyerek, tekrar secdeye varırım.

8 — Secdede, yine en az üç def'a «Sübhâne Rabbiye'l-a'lâ» dedikten sonra «Allahü ekber» diyerek ayağa kalkarım. Ayağa kalkarken, ellerimle yerden kuvvet almam ve ayaklarımı oynatmam. Secdeden kalkarken önce alnımı sonra burnumu, sonra da sol el ve sağ elimi, sonra sol diz ve sağ dizimi yerden sırasıyla kaldırırım,

9 — Ayakta iken besmeleden sonra (Fâtiha) ve bundan sonra bir zamm-ı sûre okur, «Allahü ekber» diyerek rükû'a eğilirim.

10 — İkinci rek'ati de, birinci rek'atte tarif edilen şekilde tamamlarım. Yalnız ikinci secdeden sonra «Allahü ekber» deyince ayağa kalkmayıp uyluklarımın üzerine oturur ve :

a) Ettehiyyatü, Allahümme salli, Allahümme bârik ve Rabbenâ âtina düâlarını okuduktan sonra önce sağa «esselâmü aleyküm ve Rahmetullah» sonra sola «Esselâmü aleyküm ve Rahmetullah» diye selâm veririm.

2 — Ana, baba, dede ve nine çağırınca farz namazı bozmak vâcib olmaz, câiz olur ise de, ihtiyaç yok ise boz-mamalıdır. Nâfile (sünnetler dahil) ise bozulur. Bunlar, im-dâd isterse, farzları da bozmak lâzım olur.

YALNIZ KILAN ERKEĞİN NEMAZI

Misâl : Sabah namazının sünneti,

1 — Önce kıbleye karşı dönerim. Ayaklarımı, birbi-rinden dört parmak kadar açık olarak birbirine paralel tu-tar, ellerimin baş parmaklarını kulak yumuşaklarına değ-dirir, avuç içlerini kible istikâmetine açar «niyyet ettim. Allah rızâsı için bu günün sabah namazının sünnetini kı-lmaya» diye kalbimden geçirdikten sonra «Allahü ekber» diyerek göbük altında sağ elimi sol elimin üzerine bağla-rım.

2 — Gözlerimi secde edeceğim yerden ayırmaksızın önce :

- a) Sübhânekeyi okurum,
- b) Eüzü besmeleden sonra Fâtiha'yı okurum.
- c) Fâtihadan sonra besmele okumaksızın bir zamm-ı sûre (meselâ : elem terekeyfe) okurum (1).

3 — Zamm-ı sûreden sonra Allahü ekber diyerek rû-kû'a eğilirim. Ellerimle diz kapaklarımı kaplar, belimi düz tutar ve gözlerimi ayaklarımdan ayırmayarak, üç defa «Sübhâne Rabbiye'l-azîm» (5 veya 7 de olur) derim.

4 — «Semi'allahü limen hamideh» diyerek doğrulu-rum. Doğrulurken paratolonumu çekmem ve gözlerimi sec-de yerinden ayırmam. Tam dik durunca «Rabbenâ lekel hamd» derim.

(1) Şafî mezhebine göre, zamm-ı sûreden önce besmele okunur.

14 — Nemaz içinde inlemek ve ah etmek, nemazı bozar.

NEMAZ DIŞINDA MEKRÛH OLAN ŞEYLER

1 — Halâda ve her yerde abdest bozarken kibleye önünü ve arkasını dönmek,

2 — İstincâ ederken, önünü, arkasını kibleye dönmek, güneşe aya karşı abdest bozmak,

3 — Küçük çocukları bu cihetlere karşı tutarak abdest ettirmek, tutan büyüğe mekrûh olur. Bunun gibi, büyüklere haram olan şeyi, küçüklere yaptırmak yaptırana haram olur.

4 — Kibleye karşı özürsüz ayaklarını veya bir ayağını uzatmak,

5 — Mushafa ve din kitablarına karşı ayak uzatmak mekrûhdur. Yüksekte iseler mehrûh olmaz.

HER NEMAZI BOZMAYI MÜBÂH KILAN ŞEYLER

1 — Yılanı öldürmek için,

2 — Kaçan hayvanı yakalamak için,

3 — Sürüyü kurttan kurtarmak için,

4 — Taşan tencereyi kurtarmak için,

5 — Vaktin veya cemaatin kaçmasından korku olmadığı zaman, başka mezhebde nemazı bozan birşeyden kurtulmak için, meselâ dirhemden az necâseti temizlemek için ve yabancı kadına dokunmuş olduğunu hatırlayınca, abdest almak için, nemazı bozmak câiz olur.

6 — Abdest ve yel sıkıştırmасından kurtulmak için.

HER NEMAZI BOZMAK İÇİN FARZ OLAN ŞEYLER

1 — İmdad diye bağırان bir kimseyi kurtarmak için ve kuyuya düşecek âmâyı, yanacak, boğulacak, kimseyi kurtarmak, yangını söndürmek için,

38 — Secdelere ve rükû'a, imâmdan önce başını koymak ve kaldırmak,

39 — Necis olma ihtimali olan yerlerde namaz kılmak,

40 — Kabre karşı kılmak,

41 — Teşehhüdlerde, sünnete uygun oturmamak,

42 — İkinci rek'atde birinciden üç âyet uzun okumak, mekrûhdur.

NEMAZI BOZAN ŞEYLER

1 — Özürsüz, öksürmek veya boğazını ayıklamak,

2 — Namaz kılan kimse başkası aksırınca (Yerhamükellâh) demek,

3 — Namazı yalnız kılan kimse, diğer tarafta cemâat içinde imâm okurken yanıldığını duyup, ona ihtar etse, namazı fâsid olur. Eğer imâm da bu kimsenin, ihtarına uyarak okursa, imâmın namazı da fâsid olur.

4 — Namaz içinde (lâ ilâhe illâllah) dese, eğer maksadı cevap ise, namazı bozular. Eğer maksadı bildirmek ise, namazı fâsid olmaz.

5 — Avret yerini açmak,

6 — Ağrı veya başka bir dert sebebi ile ağlamak (Cennet veya cehennem zikrolunup, onları düşünüp ondan ağlarsa bozulmaz.),

7 — Eliyle ve diliyle selâm almak,

8 — Kazâya kalmış namazların miktarı beşi geçmiş ise, namazda iken hâtırına gelirse,

9 — Namaz içinde, öyle bir harekette bulunsa ki, onu gören kimse namaz kılmadığını sansa, namazı bozular,

10 — Namaz içinde, birşey yemek, ve su içmek,

11 — Namaz içinde, söz söylemek,

12 — İmamından başkasının yanlısını çıkarmak,

13 — Namaz içinde gülmek,

- 17 — Nemazda ve nemaz hâricinde esnemek,
18 — Nemazda gözleri yummak,
19 — İmâmın mihrab içinde durması,
20 — İmâmın yalnız başına, cemâatten yarım metre
yüksekte durması,
21 — İmâmın yalnız başına, aşağıda durması da ter-
zihen mekrûhdur.
22 — Öndeki safda boş yer varken, arkasındaki safta
durmak ve safta yer yok iken, saf arkasında yalnız dur-
mak,
23 — Üzerinde canlı resmi bulunan elbise ile kılmak,
24 — Canlı resmin, nemaz kılanın başında, önünde
sağ ve sol hizasında duvara çizilmiş veya beze, kâğıda
yapılarak asılması. Haç resmi de canlı resim gibidir.
25 — Alevli ateşe karşı nemaz kılmak,
26 — Nemazda âyetleri, tesbihleri eli ile saymak,
27 — Baştan ayağa kadar, bir peştemala sarılıp kıl-
mak,
28 — Açık başına sarık sarıp, tepesi açık olarak kıl-
mak,
29 — Ağzını ve burnunu örterek kılmak,
30 — Özürsüz, boğazından balgam çıkarmak,
31 — Eli bir-iki kere hareket ettirmek,
32 — Nemazın sünnetlerinden birini terk etmek,
33 — Zarûretsiz, çocuğu kucağında iken namaza baş-
lamak,
34 — Kalbi meşgul eden, huşû'u gideren şeyler yanın-
da, meselâ süslü şeyler karşısında, oyun, çalgı, yanında
ve arzu ettiği yemek karşısında kılmak,
35 — Farz kılarken, özürsüz duvara ve direğe dayan-
mak,
36 — Rükû'a eğilirken ve kalkarken elleri kulaklara
kaldırmak,
37 — Kırâet-i Rükû'a eğildikte tamamlamak,

maklarını kibleye karşı düz tutmak, bükmemek ve hiç birini oynatmamak,

23 — Sağına, soluna selâm verirken başını çevirmek.

24 — Selâm verirken, omuz başlarına bakmak müste-hâbdır.

NEMAZIN MEKRÜHLARI

1 — Elbiseyi giymeyip, omuzlarına alarak kılmak,

2 — Secdeye inerken etekleri, pantolon paçalarını kaldırmak,

3 — Entarinin, etekleri, kolları sığalı olarak, nemaza durmak ,

4 — Abes, yani faidesiz hareketler yapmak,

5 — İş elbisesi ile ve büyüklerin yanına çıkamıyacak elbise ile kılmak,

6 — Ağızda kırâete mâni olmayacak birşey bulundurmak, mâni olursa nemazı bozulur,

7 — Başı açık nemaz kılmak,

8 — Küçük ve büyük abdesti sıkıştırırken; ve yel zorlarken nemaza durmak,

9 — Nemazda iken, secde yerinden taşı toprağı eli ile süpürmek,

10 — Nemaza dururken, nemaz içinde parmakları çıtırdatmak,

11 — Nemazda elini böğrüne koymak,

12 — Başını ve yüzünü etrafa çevirmek, gözleri ile etrafa bakmak, göğsü çevirince nemaz bozulur,

13 — Teşehhüdlerde köpek gibi oturmak,

14 — Secdede, erkeklerin kollarını yere yayması,

15 — İnsanın; yüzüne karşı ve yüksek sesle konuşanların sırtına karşı kılmak.

16 — Birinin selâmına eli, başı ile cevap vermek,

2 — Rükû'a gittiği zaman, ayaklarına bakmak,
3 — Secdede burnunu koyduğu yere bakmak,
4 — Tehıyyata oturunca, dizlerinin üstüne bakmak,
5 — Fâtiha'dan sonra okunacak âyet mikdarı, sabah ve öğle nemazlarında uzun, akşam nemazlarında kısa okumak,

6 — İmâma uyarı kimse, tekbîri gizli olarak almak,
7 — Rükû'da parmaklarını açıp, dizi üzerine koymak,
8 — Başını, boyun ile birlikte rükûda, düz tutmak,
9 — Rükû'dan kalkarken, (semi'allahü limen hamideh) demek,

10 — Secdeye varırken önce sağ sonra sol dizlerini yere koymak.

11 — Secdeyi, iki eli arasında yapmak,

12 — Secdeye, burnundan sonra alnını koymak,

13 — Nemaz esnasında esnerse, eli arkası ile ağzını kapamak,

14 — Erkeklerin, secdede dirseklerini kaldırıp, yüksek tutmak,

15 — Erkeklerin, secdede kollarını ve ayaklarını karından ayrı tutmak,

16 — Rükû ve sücûdda üçer kere tesbîh edecek kadar durmak,

17 — Sücûddan (Allahü Ekber) diyerek başını kaldırmak,

18 — Secdeden başını kaldırdıktan sonra ellerini yerden kaldırmak,

19 — Ellerini kaldırdıktan sonra, dizlerini kaldırmak,

20 — Secdeden başını kaldırıp, oturduktan sonra, sağ ayağını dikip, sol ayağı üzerinde oturmak (erkeklere mahsûs).

21 — Sağ ayağını dikip, parmakların ucunu kibleye döndürmek (erkeklere mahsûs).

22 — Tahıyyâta ellerini uylukları üzerine koyup, par-

- 8 — Besmele okumak,
 9 — Rükû'da üç kere (sübhâne rabbiye'l-azîm) demek,
 10 — Secdede üç defa (Sübhâne rabbiye'l-a'lâ) demek,
 11 — Son kâidede (salevât) duâsını okumak,
 12 — Selâm verirken iki yanına bakmak,
 13 — İmâmın Cumâ ve bayram nemazlarından başka, her remazda birinci rek'atte, ikinci rek'atde okuyacağıının iki misli uzun okuması,
 14 — Rükû'dan kalkarken imâmın ve yalnız kılanın (Semi'allahü limen hamideh) demesi,
 15 — Rükû'dan kalkınca (Rabbenâ lekel hamd) demek,
 16 — Secdede ayak parmaklarını bükerek uçlarını kibleye çevirmek,
 17 — Elleri ve dizleri yere koymak,
 18 — Topukları, kıyamda birbirinden dört parmak eni kadar uzak rükû'da kavmede ve secdede bitişik tutmak, sünnettir.
 19 — Fâtiha'dan sonra «âmin» demek, rükû'dan önce tekbir almak, rükû'da, ellerini, parmakları açık olarak, diz kapakları üzerine bağlamak, secde için tekbir almak, otururken sol ayağını yere yatırıp, sağ ayağını dikip oturmak, iki secde arasında oturmak da sünnettir.
- Akşam nemazında kısa sûreler okunur. Sabah nemazında ilk rek'at, ikincisine nisbetle daha uzun yapılır. İmâmâ uyarı kimse Fâtiha ve zamm-ı süre okumaz. Sübhâneke okur. Tekbîrleri getirir. Tahiyyat ve salâvât-ı şerîfeleri okur.

NEMAZIN MÜSTEHABLARI

- 1 — Nemaz kılarken secde yerine bakmak,

ilk olarak başına geldi ise, selâm verip nemazı tekrar kılmalıdır. Şaşırarak âdeti ise, düşünüp, çok zannettiğine göre kılar. Kuvvetli zannedemezse, az kıldığını kabûl ederek tamamlar. Nemazı kıldığında şüphe eden kimse vakit çıkmadı ise, tekrâr kılar. Çıktı ise kılmaz.

Meselâ : Zamm-ı sûrenin bir parçasını rükûda okuyana, ettehiyyâtüden sonra az bir şey okuyarak, üçüncü rek'atı geciktirene secde-i sehiv yapmak lâzımdır.

Cemâate, birinci rek'attan sonra yetişen kimse, imâm ile birlikte secde-i sehiv yapar. Sonra da nemazını tamamlar. Oturmağı unutup, üçüncü rek'ata kalkarken hatırlayan bir kimse, dizleri yerden ayrıldıktan sonra ise oturmaz, secde-i sehiv eder.

Secde-i sehivi, bile bile yapmayan veya nemazın vâciblerinden birini meselâ; Fâtiha okumağı bilerek terkedenden kimsenin, o nemazı tekrar kılması vâcib olur. Tekrar kılmazsa fâsık olur. Düşünmek, farzı veya vâcibi geciktirmek secde-i sehiv yapmaya sebep olur. Meselâ: Son rek'atta oturunca düşünürse ve selâm vermesi gecikirse secde-i sehiv yapması gerekir. Fazla okuduğu salâvat ve duâ, sünnet olarak değil, düşünce, dalgınlık sebebi ile olduğu vakit vâcibin gecikmesi suç oluyor.

NEMAZIN SÜNNETLERİ

- 1 — Nemazda elleri kulağa kaldırmak,
- 2 — El ayasını kibleye çevirmek,
- 3 — Tekbîr aldıktan sonra, el bağlamak,
- 4 — Sağ eli, sol elinin üzerine koymak,
- 5 — Erkeğin ellerini göbeğinden aşağıya koyması, kadının göğsüne koyması,
- 6 — Tekbîrden sonra (Sübhâneke) okumak,
- 7 — İmâmın ve yalnız kılanın (eûzü) okuması,

de-i Sehv) eder. Bir farz ve vâcibi, vaktinden önce veya sonra yapan da, secde-i sehv eder. Birkaç kere secde-i sehv icab etse, bir kere yapmak yetiştir. İmâm ile beraber, cemaat de secde-i sehv yapar. İmâm, secde-i sehv yaparken de, camie gelip, uymak câizdir.

Secde-i sehv yapmak için, bir tarafa selâm verdikten sonra, iki secde yapıp oturur ve nemazı tamamlar. İki tarafa selâm verdikten sonra veya hiç selâm vermeden de, secde-i sehv yapmak câizdir.

İmâmın sehvi, kendisine uyanların da secde-i sehv yapmalarını gerektirir. Bununla beraber, imâm secde etmezse ona uyan kimse de secde etmez.

İmâma uyan sehv yaparsa, ya'nî yanılırsa, kendisi de, imâm da sehv secdesi yapmaz.

Dört rek'atlı nemazın ilk oturuşu için, yanılıp kalkan kimse, hatırladığı an, oturma hâline yakın ise, oturur, tehiyyat okur. Sehv secdesi yapmaz. Fakat kıyama daha yakın ise, oturmaz, nemazın sonunda sehv için secde eder.

Son teşehhüdde (oturuşta) oturmayıp, beşinci rek'ata kalkarsa; beşinci rek'atın secdesini yapmadan hatırlarsa, döner oturur. Beşinci rek'at boşuna olur ve sehv için secde eder. Beşinci rek'atı secde ile başlarsa, kıldığı farz bâtil olur ve nâfile nemazı hâline döner. Bir rek'at daha kılıp, altıncı rek'ata oturarak tamamlar.

Dördüncü rek'ata oturup, selâm vermeden beşinciye kalkarsa, secdeye yatmadan hatırladı ise, oturup selâm verir. Secdeye yattı ise, altıncı rek'atı da tamamlayıp, secde-i sehv yapar. Farzı tamam etmiş olur. İki rek'atı da nâfile olur. Fakat bu iki rek'at, öğle, akşam ve yatsının son sünneti yerine geçmez denildi. Çünkü sünnetlere tahrime tekbiri ile başlanır. İmâm sehv Secdesi yaparken de, Câmi'e gelip uymak câizdir.

Bir kimse, kaç rek'at kıldığını unutsa, bu şaşırması,

birbirine yakın olur. Sağ ayağını, sağ taraftan dışarı çıkarır. Sol ayağı, parmak uçları sağa dönmüş olarak altında kalır.

NEMAZIN VÂCİBLERİ

- 1 — Fâtiha okumak,
- 2 — Fâtihadan sonra kısa bir sûre veya en az üç âyet okumak,
- 3 — Zamm-ı sûreyi farzların birinci ve ikinci rek'atlerinde, sünnetlerin her rek'atinde okumak,
- 4 — Fâtihayı sûreden önce okumak,
- 5 — Fâtihayı her rek'atde bir kere okumak,
- 6 — Secdeleri birbiri ardınca yapmak,
- 7 — İkinci rek'atde oturmak,
- 8 — İkinci rek'atde teşehhüdden fazla oturmamak,
- 9 — Son rek'atde ettehiyyâtü okumak,
- 10 — Ta'dil-i erkân.
- 11 — Nemazın sonunda esselâmü... demek.
- 12 — Kunût düâsını okumak,
- 13 — İmâmın sabah, cum'a, bayram, terâvih, vitr nemazlarında ve akşam ile yatsının ilk iki rek'atinde yüksek sesle okuması,
- 14 — Secdede burnu alını ile beraber yere koymak,
- 15 — İmâmın ve yalnız kılanın öğle ve ikindi farzlarında ve akşamın üçüncü, yatsının üçüncü ve dördüncü rek'atlerinde yavaş okumaları,
- 16 — Kur'ân-ı kerîmi mushafdaki sıra ile okumak, her zaman vâcibdir.
- 17 — Bayram nemazlarında tekbir getirmek.

SECDE-İ SEHİV

Nemazın vâciblerinden birini bilerek yapmamak nemazı bozmaz. Fakat günâh olur. Unutarak yapmayan (Sec-

varılırken, önce sağ, sonra sol diz, sonra sağ, sonra sol el, sonra burun ve alın kemikleri yere konur.

SECDE : Secdede el parmakları, birbirine bitişik, kibleye karşı, kulaklar hizâsında baş iki el arasında olmalıdır. Alnı temiz yere, yani taş, toprak, tahta, yaygı üzerine koymak farz olup, burnu da beraber koymak vâcib denildi. Özürsüz yalnız burnu koymak câiz değildir. Yalnız alnı koymak mekrûhdur.

İki ayağı veya hiç olmazsa herbirinin birer parmaklarını yere koymak farzdır veya vâcibdir. Yani iki ayak yere konmazsa nemaz kabûl olmaz veya mekrûh olur.

Secdede, ayak parmaklarını bükerek uçlarını kibleye çevirmek sünnettir.

Erkekler, kolları ve uylukları karından ayrı bulundurur. Elleri ve dizleri yere koymak sünnettir. Topukları kıyâmda, birbirinden dört parmak eni kadar uzak, rükû'da, kavmede ve secdede bitişik tutmak sünnettir.

Secdeye giderken, pantolon paçalarını yukarı çekmek mekrûhdur ve bunları yukarı çekip, kıvrıp da, nemaza durmak mekrûhdur. Kolları, bacakları, etekleri sığalı; kıvrık, kısa nemaz kılmak mekrûhdur. Tenbellikle veya başı kapalı kılmanın ehemmiyetini düşünmiyerek, başı açık nemaz kılmak mekrûhdur. Nemaza ehemmiyet vermemek ise, küfürdür. Kirli elbise ile ve iş elbisesi ile nemaz kılmak da mekrûhdur.

KÂİDE-İ ÂHİRE : Son rek'atte tehiyyat okunacak kadar oturmak farzdır. Otururken, el parmakları ile işaret edilmez. Erkekler sol ayağını, parmak uçları sağa doğru dönük olarak yere döşer. Bu ayağın üzerine oturur. Sağ ayağı dik tutar. Bunun parmakları yere değer. Parmaklarının ucu kibleye karşı biraz bükülmüş olur. Böyle oturmak sünnettir.

Kadınlar kaba etlerini yere koyarak oturur. Uylukları

rim'den bir âyet okumak farzdır. Kısa sûre okumak daha sevâbdır.

Kırâet olarak, buralarda Fâtiha okumak ve sünnetlerin ve vitir nemazının her rek'atında ve farzların iki rek'atında Fâtihadan başka bir de, sûre veya üç âyet okumak vâcibdir. Farzlarda Fâtihayı ve zamm-ı sûreyi ilk iki rek'atde okumak vâcib veya sünnetdir. Fâtihayı sûreden önce okumak da vâcibdir. Bu beş vâcibden biri unutulursa secde-i sehiv yapmak gerekir.

Kırâatde, Kur'ân-ı kerîm tercemesini okumak câiz değildir.

İmâmın Cum'a ve bayram nemazlarından başka, her nemazda, birinci rek'atde, ikinci rek'atde okuyacağının iki misli uzun okuması sünnettir. Yalnız iken her rek'atde aynı miktarda okuyabilir. İmâmın aynı nemazların, aynı rek'atlerinde, aynı âyetleri okumağı âdet edinmesi mekrûhdur. Birinci rek'atde okuduğunu ikinci rek'atde de okumak tenzihen mekrûhdur. Tersine okumak, daha kerîhdir. İkincide, birinci rek'atde okuduğundan sonraki bir kısa sûreyi atlıyarak, daha sonrakini okumak, mekrûhdur. Kur'ân-ı kerîmi müşahfdeki sıra ile okumak, her zaman vâcibdir.

RÜKÛ : Sûreden sonra tekbîr getirerek rükû'a eğilir. Rükû'da erkekler parmaklarını açıp, dizlerin üstüne koyar, sırtını ve başını düz tutar.

Rükû'da en az üç defa «**Sübhâne rabbiyel azîm**» denir. Üç kere okumadan, imâm başını kaldırırsa, o da, hemen kaldırır. Rükû'da kollar ve bacaklar dik tutulur. Kadınlar parmaklarını açmaz. Sırtını ve başını, bacaklarını, kollarını dik tutmaz.

Rükû'dan kalkarken «**Semî'allahü limen hamideh**» demek, imâma ve yalnız kılana sünnettir. Cemâat bunu söylemez. Bunun arkasından hemen «**Rabbenâ lekel hamd**» denir ve dik durulur, ve «**Allahü ekber**» diyerek secdeye

NİYYET : İftitah tekbîri söylenirken niyyet edilir. Nemaza niyyet etmek demek, ismini, vaktini, kibleyi, imama uymağı kalbinden geçirmek demektir.

İftitah tekbîrinden sonra edilen niyyet, sahîh olmaz ve o nemaz kabûl olmaz. Farzlarda ve vâciblerde niyyet ederken, hangi farz ve hangi vâcib olduğunu bilmek lâzımdır. Rek'at sayısına niyyet lâzım değildir. Sünneti kılarken, (Nemaza) niyyet etmek kâfidir. Cenaze nemazını (Allahü teâlâ için nemaza, meyyit için düaya) niyyet edilir.

İmâmın erkeklere imâm olmağa niyyet etmesi şart değildir. İmâm, hâzır olan cemaate imâm oldum diye niyyet etmezse, cemâatle kılmak sevâbına kavuşamaz. İmâm olmağa niyyet ederse, bu sevaba da kavuşur. İmâmın, (kadınlara imâm olmağa) niyyeti lâzımdır.

İbâdetleri yaparken, yalnız ağız ile söylemeye niyyet denmez. Kalb ile niyyet edilmezse, ibâdetler kabûl olmaz.

TAHRÎME TEKBİRİ : Nemaza dururken, (Allahü ekber) demektir, ki farzdır. Başka kelime söylemekle olmaz. Bu iftitah tekbîri, nemazın şartlarındandır. Rükün değildir.

KİYÂM : Nemazın beş rüknünden birincisi kıyâmdır. Kıyâm, ayakta durmak demektir. Ayakta duramayan hasta, oturarak kılar, oturamıyan hasta, sırt üstü yatıp, başı ile kılar. Yüzü, semâya karşı değil, kibleye karşı olması için başı altına yastık konur. Ayaklarını diker. Kibleye karşı uzatmaz.

Ayakta duramayan hasta, rükû için biraz, eğilir. Secde için, başını yere koyar. Başını yere koyamayan kimse, rükû için biraz, secde için ise, daha çok eğilir. Secde için eğilmesi rükû için eğilmesinden daha çok olmazsa nemazı kabûl olmaz. Yere taş ve tahta koyup, bunun üstüne secde ederse, nemaz kabûl olursa da, günâha girer. Ya'nî tahrîmeri mehruh olur.

KİRÂET : Sünnetlerin ve vitrin her rek'atında ve yalnız kılarken farzların iki rek'atında, ayakta Kur'ân-ı ke-

lâzım değildir. Kullarının ibâdetlerine de muhtac olmaktan büyüktür. İbâdetlerin, ona hiç bir fâidesi yoktur. Bu mühim ma'nâyı zihinlerde iyi yerleştirmek için, bu kelime, dört ke-re söylenir.

EŞHEDÜ EN-LÂ İLÂHE İLLÂLLAH : Kibriyâsı, büyüklüğü ile kimsenin ibâdetine muhtac olmadığı halde, ibâdet olunmağa On'dan başka kimsenin hakkı olmadığına şehâdet eder. Elbette inanırım. Hiçbir şey Ona benzemez.

EŞHEDÜ ENNE MUHAMMEDEN RESÛLÛLLAH : Muhammed (aleyhi ve alâ alihisselâtü vesselâm)ın, onun gönderdiği peygamberi olduğuna, onun istediği ibadetlerin yolunu, bildiricisi olduğuna ve Allahü teâlâyâ ancak onun bildirdiği, gösterdiği ibâdetlerin yaraşır olduğuna şehâdet eder, inanırım.

HAYYE ALE'S-SALÂH, HAYYE ALE'L-FELÂH : Mü'minleri felâha, seâdete, kurtuluşa sebep olan nemaza çağırان iki kelimedir.

ALLAHÜ EKBER : Ona lâyük bir ibâdeti kimse yapamaz. Herhangi bir kimsenin ibâdetinin ona lâyük, yakışır olmasından çok büyüktür, çok uzaktır.

Nemazın şerefının büyüklüğü, onu herkese, haber vermek için seçilmiş olan bu kelimelerin büyüklüğünden anlaşılmalıdır.

NEMAZIN FARZLARI

Nemazın on iki farzı olduğunu ve bunlardan **Hades-ten tahâret, Necâsetten tahâret, setr-i avret, İstikbâl-i Kible** ve **vakit** olan farzları sırası ile açıklarmıştı. Şimdi de geriye kalan **Niyyet, Tahrîme tekbir, Kıyâm, Kıraat, Rükû, Secde** ve **Kâide-i Âhireyi** açıklayacağız.

EZÂNIN OKUNUŞU

ALLAHÜ EKBER	4 DEFA
EŞHEDÜ EN LÂ İLÂHE İLLÂLLAH	2 »
EŞHEDÜ ENNE MUHAMMEDEN RESÜLÜLLAH	2 »
HAYYE ALES-SALÂH	2 »
HAYYE ALE'L - FELÂH	2 »
ALLAHÜ EKBER	2 »
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH	1 »

Yalnız sabah ezânında : HAYYE ALE'L-FELÂH'dan sonra iki kere **ES-SALÂTÜ HAYRUN MİNE'N-NEVM** okunur.

KÂMETTE İSE : HAYYE ALE'L-FELÂH'dan sonra iki kere **KAD KÂME TİS-SALÂTÜ** denir.

EZÂN DUÂLARI

Resûlullah (Sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdu ki : (Ezân okunurken şu duâyı okuyun :

«Ve enne eşhedü en lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerikeleh ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlüh ve raditü billâhi rabben ve bil-islâmi dinen bi Muhammedin sallallahü aleyhi ve selleme resûlen nebiyyâ»).

Yine bir hadîs-i şerîflerinde buyurdular ki, «Ey benim ümmetim, Ezân bitince şu duâyı da okuyunuz.»

(Allahümme rabbe hâ zihid-dâ'vetit-tâmmeti ve's-salâtil-kâimeti âti Muhammedenil-vesîlete vel fadîlete ve'd-de-receter-refiate veb'ashü mekâmen mahmûdenil-lezî vaadtehü inneke lâ tuhlifül-miâd).

EZÂN KELİMELEİNİN MA'NÂLARI

ALLAHÜ EKBER : Allahü teâlâ, büyüktür. Ona birşey

Mirânelere konulan hoparlör, müezzin için bir tenbelik vasıtası olmuş, ezânı karanlık odalarda oturarak ve sünnete uymiyarak okumasına sebep olmuştur. Asırlarca, göklere doğru uzanan, manevî süslerimiz minareler de, bu kötü bid'at yüzünden birer hoparlör direği haline getirilmişlerdir. İslâm âlimleri fennin bulduklarını hep iyi karşılamış, meselâ matbaanın kurulmasını teşvik etmişler, fâideli kitaplarını basılarak ilmin yayılmasını istemişlerdir. Radyo ve hoparlörle, her yerde fâideli yayınlar yapılması da İslâmîyetin beğendiği ve fâideleneceği bir buluş olduğu şüphesizdir. Fakat, müslimanları ezânın tatlı sesinden mahrum bırakarak, ibâdetleri hoparlörün tırmalayıcı sesi ile yapmak, zararlı olmaktadır. Hoparlörleri câmilere koymak üsumsuz bir israftır. İmânlı kalblere ilâhî tesirler yapan sâlih mü'minlerin sesleri yerine, âdetâ kilise çanı gibi zırlayan, bu âlet yok iken, minârelerde okunan ezânlar ve câmilerdeki tekbîr sesleri, ecnebileri bile vecde getiriyordu. Her mahallede okunan ezânları işiterek câmileri dolduran cemâat, Eshâb-ı Kirâm zamanında olduğu gibi ne-mazlarını huşû ile kılıyorlardı. Ezânın mü'minleri heyecana getiren ilâhî tesiri hoparlörün metalik sesleri ile kaybolmaktadır.

Resûlullah (Sallâllahü aleyhi ve sellem) bir hadîs-i şerîfinde : «**Her kim ezân sesi işittiği zaman, müezzin ile beraber hafifçe okusa, her harfine bin sevâb verilir, bin günâhı mahvolur.**»

Ezânı duyan kimse Kur'ân-ı Kerîm okuyor ise de, işittiğini yavaşça söylemesi sünnettir. (Hayye alâ) ları duyunca bunları söylemeyip (lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh) der. Ezandan sonra, salevât getirilir. Sonra ezân düası okunur. İkinci (Eşhedü enne Muhammeden Resûlullah) söyleyince, iki baş parmağının tırnaklarını öptükten sonra, iki göz üzerine sürmek müstehabdır. İkâmetde böyle yapılmaz.

Yollarda bulunan veya imâmı ve müezzini bulunmayan ve cemâati belli kimseler olmayan câmilerde, her gelen, cemâatle tekrâr vakit nemazı kılar. Her cemâat için ezan ve ikâmeti kendi işiteceği kadar sesle okur.

3 — Müsâfir olanlar, kendi aralarındaki cemâatle de, yalnız kılarken de, ezân ve ikâmet okur. Yalnız kılanın yanında, arkadaşları varsa, ezanı terk edebilir. Seferî olan kimse bir evde yalnız kılarken de, ezân ve ikâmet okur. Çünkü, câmide okunan, onun nemazı için sayılmaz. Seferî olanlardan bazısı, evde ezan okursa, sonra kılanlar okumaz.

Akıllı çocuğun, âmânın, veled-i zinânın, ezân okumasını bilen câhil köylünün; ezân okuması kerâhetsiz caizdir. Cünüp kimsenin ezân ve ikâmet okuması ve abdestsiz ezân okumak ve kadının, fâsıkın, sarhoşun, akılsız çocuğun ezân okuması ve oturarak ezân okumak harâmıdır. Bunların ezanları tekrar okunur. Ezânın sahîh olması için müezzin, müsliman ve akıllı olmalıdır.

Fâsık kimsenin, ezânı sahîh olmaması, ibâdetlerde bunun sözü kabûl edilmediği içindir. Fâsıkın ezânı ile, vaktin geldiğine inanılmaz. Bunun ezânı ile veya verdiği bir işaret ile oruç bozulmaz.

Ezâna ta'zîm ve hürmet edenler ve oru, harflerini, kelimelerini değiştirmeden, bozmadan, teganni etmeden, minâreye çıkıp sünnete uygun okuyanlar yüksek derecelere vâsıl olacaklardır.

Fakat ezân sünnete uygun okunmuyorsa, meselâ bazı kelimeleri değiştirilmiş, terceme edilmişse, ve bazı yerinde teganni ederek okuyorsa veya ezân sesi, hoparlör denilen âletten geliyorsa (Çünkü hoparlörden çıkan imam veya müezzinin sesi değildir. Bunların sesi elektrik ve miknâtis haline dönüyor. Bu elektrik ve miknâtisin hasıl ettiği ses duyulur) bunu işiten, hiçbir parçasını tekrar etmez.

Hanefi mezhebinde vakit, nemazın şartı değil, sebebi-
dir. Sebeb bulunmazsa, nemaz farz olmaz. O halde böyle
memleketlerde bulunan müslimanlara bu iki nemaz farz
olmaz. Güney yarım kürede, her yer deniz olduğu için
böyle memleket yoktur.

EZÂN VE İKÂMET

Ezân, herkese bildirmek demektir. Beş vakit nemaz
ve kazâ nemazları için ve Cum'a nemazında hatibin kar-
şısında, erkeklerin ezân okuması, sünnet-i müekkededir.
Kadınların ezân ve ikâmet okuması mekrûhdur. Ezân, bas-
kasına vakti bildirmek için, yüksekte okunur. Ezân okur-
ken, iki eli kaldırıp, birer parmağını iki kulağın deliğine
koymak müstehabdır. İkâmet okumak, ezândan daha ef-
daldır. Ezân ve ikâmet, kibleye karşı okunur. Okunurken
konuşulmaz, selâma cevap verilmez.

Ezân ve ikâmet hangi hallerde okunur?

1 — Kırdâ, bostanda yalnız veya cemâatle kazâ kı-
larken, erkeklerin ezânı ve ikâmeti yüksek sesle okuma-
ları sünnettir. Ezânı işiten insanlar, cinnîler, taşlar kıyâ-
metde şâhid olacaktır. Birkaç kazâ nemazını bir arada kı-
lan, önce ezân ve ikâmet okur. Sonraki kazâları kılar-
ken, hepsine sadece ikâmet okur. Sonraki kazâlarda ezân oku-
masa da olur.

2 — Evinde yalnız veya cemâatle vakit nemazı kılan,
ezân ve ikâmet okumaz. Çünkü, câmide okunur; ezân ve
ikâmet evlerde de okunmuş sayılır. Fakat okumaları efdâl-
dir.

Mahalle câmiiinde ve cemâati belli kimseler olan her
câmide, vakit nemazı, cemâatle kılındıktan sonra, o câmi-
de yalnız kılan kimse, ezân ve ikâmet okumaz.

İKİNDİ NEMAZI VAKTİ :

1 — İmâm-ı Ebû Yûsuf ve İmâm-ı Muhammed'e göre, gölge kendisini meydana getiren cisim kadar uzarsa, başlar ve güneş kayboluncaya kadar devam eder.

2 — İmâm-ı A'zam'a göre ise; gölge, kendisini meydana getiren cismin iki misli olunca başlar, güneş kayboluncaya kadar devam eder. Fakat, güneş sarardıktan sonra, yani ufuk hattına bir mızrak boyu yaklaşınca, her namazı kılmak harâmıdır. Ya'nî ikindi namazını bu kadar geciktirmek harâmıdır. Yoksa, ikindi namazını kılmamış ise, güneş batıncaya kadar kılmak lâzımdır.

AKŞAM NEMAZI VAKTİ :

Güneş kaybolduktan sonra başlayıp şafak kararınca ya kadar, ya'nî kırmızılık kayboluncaya kadar devam eder.

YATSI NEMAZI VAKTİ :

Akşam namazı vaktinin çıkmasından itibaren, fecrin ağarmasına kadar devam eder. İmâm-ı A'zam'a (Rahmetullahi aleyh) göre, yatsının vakti, gökteki beyazlık kaybolunca başlar. Nitekim ikindi vaktinde böyle geçmiş idi. Ya'nî iki imâma göre yatsı vakti olduktan sonra, en az yarım saat daha bekleyip yatsıyı kılsa, bütün imâmlara göre kılmış olur. Yatsı namazını özürsüz, gece yarısından sonraya bırakmak mekrûhdur.

Her memleketin namaz vakti, o memleketin ekvator-
dar uzaklığı ve mevsimlere göre değişir.

67 dereceden geçen kuzey kutup dairesinin kuzeyinde bulunan soğuk memleketlerde, güneşin meyli çok olduğu zamanlarda, şafak kaybolmadan fecir başlar. Bunun için, Baltık Denizi'nin şimal ucunda, yazın gece olmayıp, yatsı ve sabah namazlarının vakti başlamaz.

Nemazı kibleye karşı kılmaktır. Kible için kılmak değildir. Kible önce (Kudüs) idi. Hicretten onyediy ay sonra Şaban ortasında salı günü, Kâbe'ye dönülmesi emir oldu.

Kible, Kâbe'nin binâsı değil, arsasıdır. Ya'nî yerden Arşa kadar, o boşluk kiblelerdir. Bunun için deniz ve kuyu diplerinde, yüksek dağlarda ve uçaklarda bu cihete doğru nemaz kılınabilir. Göz sinirlerinin çapraz istikameti arasındaki açıklık kibleye (Kâbeye) rastlarsa, nemaz kabûl olur. Fakat :

- 1 — Hastalık sebebi,
- 2 — Malın çalınmak tehlikesi,
- 3 — Yırtıcı hayvan tehlikesi,
- 4 — Düşman görme tehlikesi,
- 5 — Hayvanından inince, tekrar yardımsız binemiyekse, nemazını gücü yettiği tarafa doğru yönelerek kılar. Vapurda, trende ve uçaklarda kibleye dönmek şarttır.

NEMAZ VAKİTLERİ

SABAH NEMAZI VAKTİ :

Sabah nemazı vakti, fecrin doğmasından, ya'nî şarkta beyazlık başlamasından itibaren, güneş doğuncaya kadardır.

ÖĞLE NEMAZI VAKTİ :

Öğle nemazı vakti, gölgeler kısalıp, uzamağa başladığı zamandan itibaren başlar ve gölge bir misli veya iki misli uzayuncaya kadar devam eder. Birinci, iki imâma, ya'nî İmâm-ı Ebû Yûsuf ve İmâm-ı Muhammed'e ikincisi ise, İmâm-ı A'zam Ebû Hanîfe'ye (Rahmetullahi aleyhim) göredir.

Yorgan altında çıplak yatan bir hasta, başı yorgan içinde iken, imâ ile nemaz kılınca, çıplak kılmış olur. Başını yorgandan çıkarıp kılarsa, yorganla örtülü kılmış olup, câiz olur.

Bir erkek, nikâhla alması edebî haram olan, on sekiz kadının, başına, yüzüne, gerdanına, kollarına, dizden aşağı bacağına, şehvetten emin ise bakabilir. Bu kimse göğüslerine, koltuklarına, uyluklarına, dizlerine ve sırtına dokunamaz.

Bir kadın için, amca, hala, teyze ve dayı çocukları da yabancı erkek gibidir. Bunlarla konuşması şakalaşması ve bir yerde bulunması haramdır. Erkeklerin de amca, hala, teyze ve dayı kızları ile konuşmaları haramdır.

Onsekiz kadın ile bir erkek ölünceye kadar evlenemez. Bunlarla konuşabilir. Yalnız olarak bir yerde bulunabilir. Onsekiz kadın şunlardır :

- 1 — Anne,
- 2 — Annenin annesi, babanın annesi,
- 3 — Kızı, kızının kızı
- 4 — Kız kardeşi
- 5 — Kız kardeşinin kızı,
- 6 — Erkek kardeşinin kızı,
- 7 — Hala ve teyze

Yedi de bunların sût ile olanları, hepsi ondört eder.

- 15 — Kayın vâlide,
- 16 — Üvey kız,
- 17 — Üvey anne,
- 18 — Gelin.

İSTİKBÂL-İ KIBLE (Kibleye dönmek)

Mekke-i Mükerreme şehrinde bulunan Kâbe binasının istikâmetine kible denir.

mak, kızlara bakmaktan bin kat daha çok günâhtır. Zîna günâhları da böyledir.

Resûlullah «Sallallahü aleyhi ve sellem» buyurdu ki: «Yâ Alî! Uyluğunu açma ve ölü veyâ diri, hiç kimsenin uyluk yerine bakma.»

— Avret yerlerinizi açmayınız. Çünkü yanınızdan hiç ayrılmıyan kimseler vardır. Onlardan utanınız ve onlara saygılı olunuz.

— Avret yerlerini ört. Zevcenden ve câriyenden başkasına gösterme. Yalnız iken de Allahü teâlâdan hayâ ediniz!»

— Kendilerini kadınlara benzeten erkeklere ve erkeklere benzeten kadınlara Allah lânet eylesin!

— Bir kızın güzelliğini gören kimse, gözünü ondan hemen ayırırsa, Allahü teâlâ ona, yeni bir ibâdet sevâbı ihsân eder ki, bu ibâdetin lezzetini hemen duyar.

— Avret yerlerini açana ve başkasının avret mahallerine bakana, Allah lânet eylesin!

— Kendini bir kavme benzeten, onlardan olur. Demek ki, ahlâkını, işlerini veyâ elbiselerini başkalarına benzeten onlardan olur. Modaya, kâfirlerin âdetlerine uyanlar, haramlara güzel san'at ismini takanlar ve haram işliyenlere san'atkâr diyenler, bu hadîs-i şerîflerden ibret almalı, korkmalı, uyanmalıdırlar.

— «Erkek erkeğin ve kadın kadının avret yerlerine bakmasın». Görülüyor ki, erkeklerin kadınlara ve kadınların erkeklerin avret yerlerine bakmaları harâm olduğu gibi, erkeklerin erkeğin avret yerine ve kadınların kadının avret yerine bakmaları da haramdır. Erkeğin erkek için ve kadın için avret mahalli, diz ile göbük arasıdır. Kadının kadın için avret mahalli de böyledir. Kadının yabancı erkek için avret mahalli ise, ellerinden ve yüzünden başka bütün bedenidir. Bunun için kadınlara (avret) denir. Yabancı kadının avret yerine şehvetsiz de bakmak harâmıdır.

zarsa, nemaz kabûl olmaz. İstibrâda güçlük çekenler, arpa kadar pamuk fitili idrâr deliğine koymalıdır. Sızan idrarı pamuk emer. Yalnız pamuğun ucunun dışarda kalmaması lâzımdır.

SETR-İ AVRET

Bir kimsenin açması, başkasına göstermesi ve başkasının bakması haram olan yerlerine (Avret mahalli) derir. Erkeklerin avret mahalli göbekten, diz altına kadardır. Diz avrettir. Buraları açık iken kılınan nemaz kabûl olmaz. Nemaz kılarken vücûdun diğer kısımlarını (kolları, başı) örtmek (çorap giymek) erkeklere sünnettir. Buraları açık nemaz kılmaları mekrûhdur.

Kadınların avuç içlerinden ve yüzlerinden başka her yerleri, ellerinin üstü, saçları ve ayakları dört mezhebde de avrettir. Bunun için kadınlara (Avret) denilmiştir. Buralarını örtmesi farzdır. Avret uzuvlarından herhangi birinin dörtte birisi, bir rükün açık kalırsa, nemaz bozulur. Azı açılırsa bozulmaz. Nemazı mekrûh olur. İnce olup, içindeki uzvun şekli veya rengi görünen kumaş, yok demektir.

Kadınların, nemaz dışında, yalnız iken, diz ve göbek arasını örtmesi farz olup, sırtını ve karnını örtmesi vâcib, başka yerlerini örtmesi edebdir.

Resûlullah «Sallallahü aleyhi ve sellem» buyuruyor ki: (Yabancı kadına şehvetle bakan bir kimsenin gözleri ateşle doldurulup, Cehenneme sokulacaktır. Yabancı kadın ile, toka edenin kolları ensesinden bağlanıp, Cehenneme atılacaktır. Yabancı kadın ile lüzumsuz yere şehvetle konuşanlar, her kelimesi için bin sene Cehennemde kalacaktır).

Diğer bir Hadis-i şerifde ise : (Komşu kadına ve arkadaşlarının kadınlarına şehvetle bakmak, yabancı kadınlara bakmaktan on kat daha günâhtır. Evli kadınlara bak-

kededir. Ya'nî halâda abdest bozulduktan sonra erkek ve kadının, taş ile veya su ile, önünü ve arkasını temizliyerek idrar ve pislik bırakılmaması sünnetdir. Fakat, başkasının yanında avret yerini açmadan su ile istincâ yapamıyacaksa, pislik fazla olsa bile, su ile istincâdan vaz geçer. Avret yerini açmaz. Nemazı öyle kılar. Açarsa su ile istincâ yapar ve nemazı iâde eder. **Bir emri yapmak, bir haram işlenmesine sebep olursa, haram işlememek için, o emir terk edilir, yapılmaz, usûldendir.**

Kemik, taâm, gübre, tuğla, saksı ve cam parçaları, kömür, hayvan yemi ve başkasının malı ile ve muhterem, yani para eder şeyler, meselâ ipek ile, câmiden atılan şeylerle, zezem suyu ile, yaprak ile, kâğıt ile istincâ tahrîmen mekrûhdur. Boş kâğıda da saygı lâzımdır. Muhterem olmayan isimler, dine yaramıyan yazılar bulunan kâğıtlar ve gazete ile istincâ câizdir. Fakat, islâm harfleri ile yazılmış hiç bir kâğıtla istincâ edilmez. Önü ve arkayı kibleye dönerek ve ayakda ve özürsüz çıplak abdest bozmak, mekrûhdur. İdrâr toplanır yerde, gusl câiz değildir. Fakat, bevl akar gider, toplanmazsa, bunlar câiz olur. İstincada kullanılan su necs olur. Elbiseye sıçratmamalıdır. Bunun için istinca yaparken, avret yerini açmak, tenhâ yerde yapmak lâzımdır. Musluk başında, elini donunun içine sokup, idrâr yerini avuçdaki suya sürerek yıkamakla istincâ olmaz. İdrâr damlası bulaşınca, avuçtaki su necs olur ve damladığı çamaşır pis olur. Bu suyun damladığı yerlerin toplamı avuç içinden fazla olursa, nemaz kabûl olmaz.

Erkeklerin yürüyerek, öksürerek veya sol tarafa yatarak, **İSTİBRÂ** etmesi, ya'nî idrâr yolunda damlalar bırakmaması vâcibdir. İdrâr damlası kalmadığına kanâ'at gelmeder, abdest almamalıdır. Bir damla sızarsa, hem abdest bozular, hem de elbise kirlenir. Çamaşıra avuç içinden az sızarsa, abdest alıp kıldığı nemaz mekrûh olur. Çok sızarsa,

Dirhem mikdarı, katı necâsetlerde, bir miskal, ya'nî dört gram ağırlıktır. Akıcı necâsetlerde, açık el ayasındaki suyun yüzü genişliği kadar yüzeyle. Bir miskalden az olan katı necâset, elbisenin, avuç içinden daha geniş yüzüne yayılıncaya namaza mâni olmuyor.

Necâset iki türlüdür :

1 — **Kaba Necâset** : İnsandan çıkınca abdest veya gusle sebep olan herşey, eti yenmiyen hayvanların, (ya'na hariç) ve yavrularının yüzülmüş, dabağlanmamış derisi, eti, pisliği ve bevli, insanın ve bütün hayvanların kanı ve şerâb, leş, domuz eti ve kümes hayvanlarının pisliği ve yük hayvanlarının, koyun ve keçinin necâsetleri, galiz, ya'ni kabadır.

2 — **Hafif Necâset**: Hafif olan necâsetlerden, bir uzva ve elbisenin bir kısmına bulaşınca, bu kısım veya uzvun dörtde biri kadarı namaza zarar vermez. Eti yenen dört ayaklı hayvanların bevli ve eti yenmiyen kuşların pisliği hafiftir. Güvercin, serçe ve benzerleri gibi eti yener; kuşların pisliği temizdir.

Sarabın, imbiklenmesi ile elde edilen rakı ve ispiroto kaba necâset olup, içilmesi şarap gibi haramdır. [Namaz kılarken kolonya, ispiroto ve tentürdiyot gibi alkollü ilâçlar, elbiseden ve deriden yıkanıp temizlenmelidir. Uçmakla temiz olmaz].

Necâset, her temiz su ile, abdest ve gusl alınmış su ile, sirke ve gül suyu gibi akıcı mâyilerle temizlenir. Abdestde, gusülde kullanılan suya (**Müstamel su**) denir. Bu su temizdir. Fakat hadesi temizleyici değildir. Bununla necâset temizlenir. Fakat, abdest alınmaz ve gusl edilmez.

İSTİNCA VE İSTİBRÂ

Önden ve arkadan necâset çıkınca, bu yerleri temizlemeğe denir. İstinca, ya'nî tahâretlenmek, sünnet-i müec-

mak ucundan, dirseğe doğru sıvayıp, sonra kolumun iç yüzünü, sol avucumun içi ile dirsekten avuca kadar mesh ederim. Sonra sol baş parmağın içi ile, sağ baş parmağın dışını meshederim.

4 — Sağ elimle de, sol kolumu aynen üçüncü madde-deki gibi yaparak teyemmümü tamamlarım.

NECÂSETTEN TAHÂRET

Bedende, elbisede ve nemaz kılacak yerde necâset, pislik bulunmamaktır. Baş örtüsü, başlık, sarık, mest ve na'lin da elbiseden sayılır. Boyuna sarılı atkının sarkın kısmı, nemaz kılan ile birlikte hareket ettiği için elbise sayılır ve burası temiz olmazsa, nemaz kabûl olmaz. Yaygının; bastığı ve başını koyduğu yeri temiz olunca, başka yerinde necâset bulunursa, nemaz kabul olunur. Çünkü yaygı atkı gibi bedene bitişik değildir. Fakat kapalı şişe içinde, idrar taşıyanın nemazı câiz olmaz. Çünkü, şişe bevelin meydana geldiği yer değildir. [Buradan anlaşılıyor ki cebinde kapalı kolonya, ispirto, tentürdiyot şişesi veya kapalı kutudaki kanlı mendil, necs bez varken nemaz kılmak câiz değildir]. İki ayağın bastığı ve secde ettiği yerin temiz olması lâzımdır. Necâset üstüne örtülü bez, cam, naylon üstünde nemaz kabûl olur. Secdede, etekleri kuru necâsete değerse, zararı olmaz.

Deride, elbisede, nemaz kılınan yerde, (dirhem mikdarı) veya daha çok kaba necâset yok ise, nemaz kabûl olur ise de, dirhem mikdarı bulunursa, tahrîmen mekrûh olur ve yıkamak vâcib olur. Dirhemden çok ise, yıkamak farz olur. Az ise sünnetdir. Şarabın damlasını da yıkamak farzdır. İmâmeyne göre ve diğer üç mezhebde kaba necâsetlerin hepsinin zerresini bile yıkamak farzdır. Necâset mikdarı, bulaşdığı zaman değil, nemaza dururken olan mikdarıdır.

11 — Müsâfirin, yanında bulunanlardan su istemesi vâcibdir. Su vermezlerse, teyemmüm ile kılar. Arkadaşı suyu, piyasadaki fiyatına satarsa, fazla parası olan müsâfirin satın alması lâzımdır. Sâhibi suyunu gaben-i fâhiş (1) ile satarsa, teyemmüm ile kılması câizdir. Piyasa fiyatına alacak fazla parası yoksa, yine teyemmüm eder.

12 — Çölde, yollarda içmek için konulan su varken, teyemmüm edilebilir.

13 — Su az ise cünüb olan kimse, hâizli kadından abdestsizden ve meyyitten önce yıkanması lâzımdır. Suyun sâhibi başkalarından önce yıkanır. Sâhibleri ayrı ayrı olan sular, bir araya getirilince, önce meyyit yıkanır.

14 — Cünüb bir kimse, teyemmüm ettikten sonra abdesti bozulsa, cünüb olmaz. Az su varsa, yalnız abdest alır.

15 — Cünüb kimsenin vücud yüzeyinin yarısından fazlası yara veya çiçek, kızıl gibi ise teyemmüm eder. Derisinin çoğu sağlam ise ve yaralı kısımları ıslatmadan yıkaması mümkün ise gusl eder. Yaralı kısımları ıslatmadan yıkanamazsa yine teyemmüm eder.

TEYEMMÜM NASIL YAPILIR?

1 — Teyemmüm etmeğe niyyet eder ve iki kolumu sıvarım.

2 — Ellerimi temiz bir toprağa veya tozlu bir yer üzerine kor, ellerimi birbirine çarptıktan sonra, yüzümün her tarafını tam olarak mesh ederim.

3 — Sonra ellerimin içini tekrar toprağa vurup, önce sol elimin dört parmağının içi ile, sağ kolun alt yüzünü, par-

(1) Gaben-i fâhiş: Piyasadaki fiyatın iki mislinden fazlası demektir.

- 2 — İnci, mercan ile,
3 — Çamurlu su ile, teyemmüm edilmez.

TEYEMMÜMDE ŞUNLARA DİKKAT EDİLMELİDİR

1 — Abdestsiz bir kimse talebesine göstermek için, teyemmüm ederse, bununla namaz kılamaz.

2 — Teyemmüm ile namaz kılabilmek için, yalnız teyemmüme niyet etmek yetiştir. Namaz için de niyet etmek lâzımdır.

3 — Bir topraktan birkaç kimse teyemmüm edebilir. Çünkü, teyemmüm edilen toprak ve benzerleri müstamel olmaz. Teyemmümden sonra, elden yüzden dökülen toz müstameldir.

4 — Teyemmüm edilebilecek şey ile, teyemmüm edilemeyecek şey karışık ise, yarından çok olan hangisi ise, onun ismi verilir.

5 — Bir teyemmüm ile çeşitli namaz kılmak câizdir.

6 — Müsâfir, iki kilometreden az uzakta su bulunacağını alâmetlerle veya akıllı, bâliğ ve âdil bir müslimânın haber vermesi ile, çok zannettiği zaman, her tarafa doğru ikiyüz metre giderek veya birini göndererek araması farz olur. Çok zannetmezse, suyu araması lâzım olmaz.

7 — Bir kimse, suyu sormadan teyemmüm edip, namaza dursa, sonra yanında bulunan âdil bir şahıstan, su olduğunu haber alsa, abdest alıp, namazını iâde eder.

8 — İki kilometreden uzakta su varken, teyemmüm ile namaz kılmak câizdir.

9 — Eşyası arasında su bulunduğunu unutan kimse, şehirde köyde değilse teyemmüm ile namaz kılabilir.

10 — Suyun bittiğini zanneder kimse, namazdan sonra suyunu görse, teyemmüm ile kıldığı namazı iâle eder.

TEYEMMÜMÜN SÜNNETLERİ

- 1 — Toprağa avucun içini koymak.
- 2 — Avuçları toprak üzerinde ileri ve geri çekmek.
- 3 — Avuçta toprak varsa, toprak kalmayınca kadar, iki eli, baş parmakları ile birbirine çarpmak.
- 4 — Elleri toprağa koyarken; parmakları açmak.
- 5 — Evvelâ yüzü, sonra sağ kolu, sonra sol kolu mesh etmek.
- 6 — Abdest alır gibi, çabuk yapmak.
- 7 — Kollarda ve yüzde mesh edilmedik yer kalmamak.
- 8 — Bismele ile başlamak.
- 9 — Teyemmümden önce, umduğu yerde su aramak.
- 10 — Önce sağ kolu mesh etmek.
- 11 — Elleri, toprağa vurarak, kuvvetle koymak.
- 12 — Kolları mesh etmek.
- 13 — Parmakların arasını mesh etmek ve bunu yaparken yüzüğünü oynatmak.

TEYEMMÜM ŞUNLARLA OLUR

- 1 — Toprak cinsinden olan her şey ile (üzerinde toz olmasa bile),
- 2 — Kum ile,
- 3 — Kireç, alçı, yıkanmış mermer, çimento, fayans, porseleri, sırlı-sırsız çanak, çömlek ve çamur ile,
- 4 — Buğday, kumaş, elbise, yastık gibi teyemmüm câiz olmayan eşya üzerine el koyunca, el tozlanırsa veya silkelendikten sonra havaya toz çıkarsa, bunlarla teyemmüm edilebilir.

TEYEMMÜM ŞUNLARLA OLMAZ

- 1 — Ağaç, ot, tahta, demir, pirinç, yağlı boya ile sıvanmış duvar, bakır, altın ve cam ile.

SÜNNET OLAN GUSÜLLER

İmâm-ı A'zam Ebû Hanîfe «Radiyallahü anh» indinde dört türlü gusül sünnettir.

- 1 — Cum'a nemazı için,
- 2 — Bayram nemazı için,
- 3 — Arife günü arafatta,
- 4 — Hacda ihrâma girerken.

TEYEMMÜM

Abdest almak için veya gusül için, su bulunmazsa veya su olduğu halde onu kullanamayacak bir durum varsa teyemmüm edilir.

TEYEMMÜMÜN FARZLARI

1 — Niyet etmek, (niyyetin kalbden olması lâzımdır).

2 — İki elin içini temiz toprağa (Taşa, toprak veya kireç sıvalı duvara) sürüp, yüzün tamamını mesh etmek. Eli, yüzünün iğne ucu kadar yerine değmezse, teyemmüm kabûl olmaz.

3 — Yine ellerinin içini temiz toprağa vurup, birbirine çarparak, tozu toprağı silkeledikten sonra, önce sol elin dört parmağını içi ile, sağ kolun alt yüzünü parmak ucundan, dirseğe doğru sığayıp, sonra kolun iç yüzünü sol avuç içi ile, dirsekten avuca kadar sığamak ve sonra sol baş parmak içi ile sağ başparmak dışını sığamaktır. Sonra yine böyle, sağ el ile, sol kol sığanır. El ayasını toprağa sürmek lâzımdır.

4 — Gusülden evvel abdest almak, yüzü yıkarken, gusle niyyet etmek,

5 — Bütün bedeni üç kere ovarak yıkamak,

6 — Bütün vücudu yıkadıktan sonra, iki ayağını yıkamak.

Hanefi mezhebinde dişlerin arası ve diş çukurları silinmezse gusl tamam olmaz. Bunun için, zarûretsiz diş kaplatırca ve doldurunca gusl abdesti sahîh olmaz. İnsan cenâbetlikten kurtulmaz. Altın, gümüş ve necis olmayan başka maddelerden yapılan dişlerin kaplama ve dolgularının altlarına su girmeyince, hanefi mezhebinin âlimlerinin hepsine göre, gusl abdesti câiz olmaz. Böyle kimselerin, Şâfiî mezhebini taklid etmesi lâzımdır. Çünkü kendi mezhebindeki bir farzı yapamayan kimsenin, yalnız bu farzı yapması için, başka mezhebi taklid etmesi lâzımdır. Fakat, bu işi yaparken, Şâfiî mezhebinin şartlarını da yerine getirmeli ve şu hususlara çok dikkat etmelidir.

[Nikâhlanması haram olan, onsekiz kadından başkasının derisine kendi derisi dokununca ve kendinin veya başkasının iki abdest bozma uzvlarına el ayası ile dokununca, nemaz abdesti almalı, cemaatle nemaz kılarken de, her rek'atde fatiha okumalı. Cemaate geç gelince fatihanın bir kısmını veya hepsini okumaz, imamla birlikde rükû'a eğilir. Necâsetten çok sakınmalıdır].

Şartlarını yapmadan taklid ederse, (mülfık) denir ki, kolayları toplayıcı olur. Bu ise caiz değildir.

Şâfiî mezhebini taklid etmek için, gusülde, abdest almakta ve nemazda niyyet ederken, İmâm-ı Şâfiîye «Rahmetullahi aleyh» tâbi olduğunu hatırlamak yetiştir. Yani gusül abdesti almaya başlarken (niyyet ettim gusül abdesti almaya ve Şâfiî mezhebine uymaya) sözünü kalbinden geçiren bir kimsenin gusl abdesti câiz olur. Ağzında kaplama veya dolgu bulunan Hanefî mezhebindeki bir kimse, böyle niyyet edince, boy abdesti câiz olur.

Allahü teâlâ; Meleklerle, bu kuluma bakınız! Gece üşenmeden kalkıp, benim emrimi düşünerek, cenâbetten gusl ediyor. Şâhid olunuz ki, bu kulumun günahlarını afv ve mağfiret eyledim buyurur.)

Diğer bir hadîs-i şerîfde : (Kirlenince çabuk gusül ab-kimseden incinir.) demektedir. İmâm-ı Gazâlî «rahmetul-desti alın! Çünkü kirâmen kâtibîn melekleri, cünüb gezen lahi aleyh» buyurdu ki, bir kimse, rüyâda bana dedi ki, (Bir miktar zaman cünüb kaldım. Şimdi üzerime ateşden gömlek giydirdiler. Hâlâ ateş içindeyim). Bir hadîs-i şerîfde de (Resim, köpek ve cünüb kimse bulunan eve rahmet melekleri girmez), buyuruldu.

Nemaz kılan ve kılmayan herkes, bir nemaz vaktini cünüb geçirirse, çok acı azâb görecektir. Su ile yıkamazsa teyemmüm etmelidir.

GUSLÜN FARZLARI

Hanefî mezhebinde guslün farzları üçdür :

1 — **Ağzın hepsini yıkamak.** Ağzın içinde iğne ucu kadar ıslanmadık yer kalırsa, dişlerin üzeri ve diş çukuru ıslanmazsa, gusül sahih olmaz.

2 — **Burnu yıkamak.** Burundaki kuru kir altını ve ağızdaki çiğnenmiş ekmek altını yıkamazsa, gusül kabul olmaz.

3 — **Bedenin her yerini yıkamaktır.** Göbek içini, bıyık, kaş ve sakalı ve altlarındaki derileri ve başdaki saçları ve ferici yıkamak farzdır.

Abdestin ve guslün vâcibleri yoktur.

GUSLÜN SÜNNETLERİ

- 1 — Önce elleri yıkamak,
- 2 — Edeb yerlerini yıkamak,
- 3 — Bütün bedeni pislikten temizlemek,

mesh etmek câiz olmaz. Bir mestte iki parmak, diğer mestte de iki veya bir parmak görünecek kadar yırtık varsa, bunlara mesh edilebilir. Mesh câiz olmayan yırtık, üç parmağın ucu değil, üç parmağın bütünü görünecek kadardır.

2 — Yaranın, çıbanın, derideki çatlak ve yarıkların üzerine veya içine konan merhem, pamuk, fitil, gaz bezi, flâster, sargı bağı, gibi şeylerin çözülmesi, çıkarılması yaraya zarar verirse üzerine mesh edilir.

Özür sâhibi olan, istediği zaman abdest alır. Alınan abdest ile istediği kadar farz ve nâfile kılar ve Kur'ân-ı kerîm okur. Nemaz vakti çıkınca abdesti bozulmuş olur. Her nemaz vakti girdikten sonra, yeni abdest alıp, bu vakit çıkıncaya kadar her ibâdeti yapar.

Özür sâhibi olabilmek için, abdesti bozan şeyin devam üzere mevcut olması lâzımdır. Ya'nî, herhangi bir nemaz vakti içinde abdest alıp, yalnız farzı kılacak kadar, bir zaman abdestli kalamayan kimse, özür sâhibi olur. Özür sâhibinin özürü, sonraki her nemaz vaktinde bir kere, biraz akarsa, özrü devam ediyor sayılır.

G U S L

Boy abdesti almak demektir.

Cünüb olan her kadının ve erkeğin, hayzdan ve nifasdan kurtulan kadınların gusl abdesti alması farzdır.

Farzları yapanlara çok sevâb vardır. Yapmayanlara da, büyük günâh vardır.

Resûlullah (Sallâllahü aleyhi ve sellem) buyuruyor ki: (Gusül abdesti almağa kalkan bir kimseye, üzerindeki kıl adedince (ya'nî pek çok) sevâb verilir. O kadar günâhı afv olur. Cennetdeki derecesi yükselir. Guslü için ona verilecek sevâb, dünyada bulunan herşeyden daha hayırlı olur.

saat yol yürüyünce, ayaktan çıkmayacak şekilde sağlam ve ayağa uygun olması lâzımdır.

Tabanı ile ayak üstü veya yalnız tabanı deri kaplanmış çorap üstüne mesh yapmak câizdir.

Sert olup da yürürken aşağı düşmeyen çorap üzerine mesh etmek câizdir.

Mestler, abdestsizliğin ayaklara geçmesine mâni olmaktadır. Ayaklar yıkandıktan sonra mestleri giymek ve bundan sonra abdest olmak caizdir.

Mesh, mestlerin üstüne yapılır. Mestlerin altı (Tabanına) mesh yapılmaz.

Sünnet üzere mesh etmek için, sağ elin yaş beş parmağı, sağ mest üzerine, sol elin parmakları da, sol mest üzerine, boylu boyunca yapıştırılıp, ayak parmaklarına, gelen ucundan, bacağa doğru çekilir. El ayaları meste değdirilmez. Meshin üç el parmağı eninde ve boyunca olması farzdır.

Mesh elin dış tarafı ile câiz ise de, iç kısımları ile yapmak sünnettir.

Yaş ot üstünde yürüyerek veya yağmur ile, mestlerin üzeri ıslanırsa, mesh yerine geçer.

Mest üzerine mesh müddeti, mukîm olan için, yirmi-dört sâatdir. Müsâfir için, üç gün üç gece (yetmiş iki saat) dir. Bu müddet mesti giydiği zaman değil, mest giydikten sonra, abdesti bozulduğu zaman başlar. Mestli kimse, abdesti bozulduktan sonra yirmidört saat geçmeden sefere çıksa, bu mestlere üç gün ve gece mesh edebilir. Müsafir iken mukîm olsa, yirmi dört saat geçmiş ise, mestleri çıkarıp, ayaklarını yıkayarak abdest alır.

Ayağın üç parmağı sığacak kadar yırtığı bulunan mest üzerine mesh etmek câiz değildir. Yırtık; bundan az ise, mesh câiz olur. Bir mestin birkaç yerinde, küçük yırtıklar var ise, bunlar toplanınca, üç parmak kadar olursa, buna

ABDESTLİ OLMANIN FAZİLETİ

Hadîs-i şerîflerde geldi ki :

— Müslimân abdest alınca, günahları kulağından, gözünden, elinden ve ayağından çıkar. Oturunca, mağfi-ret olunmuş olarak oturur.

— Abdestli olarak ölene şehâdet sorulmaz. Çünkü abdest imândandır. Nemazın anahtarı, bedenin günâhlar-dan temizleyicisidir.

— İyi bir abdest alıp, sonra Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlühu diye-ne sekiz cennet kapıları açılır, dilediğinden girer.

— Abdestten sonra bir defa Kadr sûresini okuyana, Allahü teâlâ, geceleri nemazla, gündüzleri oruçla geçiril-miş elli senelik sevâb verir. İki defa okuyana, İbrahim ve Musâ aleyhimesselema verdiği verir. Üç defa okuyana, sekiz Cennet kapısını açar, hesâbsız ve azâbsız dilediğın-den girer. Bir rivâyette geldi ki : Bir defa okuyanı, Allahü teâlâ, siddiklar, iki defa okuyanı şehidlerden yazar. Üç defa okuyanı Peygamberler (aleyhimüsselâm) zümresinde haşr eder.

— Amellerin en hayırlısı nemazdır. Abdeste devâm edenler ancak müminlerdir. Mümin, gündüz abdestli ol-malı, gece de abdestli yatmalıdır. Böyle yapınca, Allahü teâlânın korumasında olur. Abdestli iken yiyip içenin kar-nındaki yemek ve su zikr eder ve karnında kaldıkları müd-detçe onun için istiğfar ederler.

— Abdestli iken abdest alana on sevab verilir.

M E S H

Sıvazlamak demektir. İki türlüdür.

1 — Mest üzerine mesh :

Mest, ayağın yıkanması farz olan yerini örten, su ge-çirmez ayakkabı demektir. Mest büyük olup da, parmak-lar mestin ucuna kadar gitmezse, câiz olmaz. Mestin, bir

ABDESTİ BOZMAYAN ŞEYLER

- 1 — Ağızdan, kulaktan ve derideki yaradan çıkan kurtlar,
- 2 — Balgam kusmak,
- 3 — Kan kusunca, baştan gelen sıvı kan, tükürükden az ise,
- 4 — Dişden akan kan, tükürükden az ise,
- 5 — Başdan gelen katı kan, çok olsa dahi,
- 6 — Mideden, ciğerden gelen katı kan, ağız dolusu değil ise,
- 7 — Kulağa damlatılan yağ, kulaktan veya burundan çıkarsa,
- 8 — Buruna çekilen şey, burundan günlerce sonra da, geri gelirse,
- 9 — Birşeyi ısırınca, o şey üzerinde kan görürse
- 10 — Ağrı olmadan, herhangi bir sebeble, ağlamakla ve soğan, duman, gazlar tesiri ile göz yaşı akınca.
- 11 — Kadın, çocuğunu emzirince,
- 12 — Çok da olsa terlemekle,
- 13 — Sinek, sivrisinek, pire, tahta biti, gibi haşereler çok emseler de,
- 14 — Az olup, yayılmayan kan ve ağız dolusu olmayı kay ya'nî kusmak.
- 15 — Uyurken dayanılan şey çekildiğinde düşmezse,
- 16 — Nemazda uyumak.
- 17 — Dizlerini dikip, başını dizlerinin üstüne koyup uyursa.
- 18 — Ayaklarını bir yanına çıkarıp yere oturarak uyursa.
- 19 — Çıplak havyan üstünde uyursa,
- 20 — Hayvan yokuş çıkıyor veya düz yerde gidiyorsa.
- 21 — Nemazda tebessüm etmek,
- 22 — Nemazda iken güldüğünü yalnız kendi işitirse,
- 23 — Saç, sakal, bıyık ve tırnak kesmek,
- 24 — Yara kabuğunun düşmesi ile, abdesti bozulmaz.

III) Mide ve ciğerden gelen sıvı kanı, İmâm-ı A'zâm'a göre az olsa dahî abdesti bozar.

IV) Kulağa damlatılan yağ, ağızdan çıkarsa, abdest bozulur.

3 — Deriden çıkanlar :

I) Kan, cerâhat ve sarı su yalnız olarak çıkarsa.

II) Çiçek hastasından ve herhangi bir çibandan çıkan kan, sarı su, gusl abdestinde yıkanması lâzım olan yere yayılırsa, meselâ, burundan gelen kan, kemikleri geçerse, kulaktan kulak deliğinden çıkarsa.

III) Çıiban ve yaradaki kanı, sarı suyu, pamukla emerse.

IV) Misvâk ve kürdan üzerindeki kan ağıza bulaşmış ise.

V) Kulak, göbük ve memeden ağrı veya hastalık sıvı gelirse.

VI) Sülük çok kan emerse, abdest bozulur.

4 — Uyumak :

Yan yatarak veyâ dirseğine, yahut birşeye dayanıp uyursa, abdest bozulur.

5 — Bayılmak, deli olmak, sara tutmak veya yürürken sallanacak kadar sarhoş olmak, abdesti bozar.

6 — Rükû' ve secdeleri olan nemazda kahkaha ile gülmek, abdesti de bozar. Çocuğun bozulmaz. Nemazda tebessüm, remazı da, abdesti de bozmaz. Yanındakiler ısıtırsa kahkaha denir. Kendi de işitmezse, tebessüm denir.

7 — Mübâşeret-i fâhişe, ya'nî çıplak olarak çirkin yerlerini sürtünmek, erkeğin de kadının da abdestini bozar.

Abdest aldığı bilip, sonra bozulduğunda şüphe ederse, abdesti var kabûl edilir. Abdesti bozulduğunu bilip, sonra abdest aldığı şüphe ederse, abdest alması lâzım olur.

4 — Deli olan veya bayılan kimse, yirmi dört saatde ayılmazsa, iyi olunca nemâzlarını kazâ etmez. İçki, afyon, ilâç ile akli giden, her nemâzı kaza eder. Yatarken başı ile îmâ edemiyecek kadar, ağır hastalığı yirmidört saatden çok devam eden kimseden, akli başında olsa bile, nemaz sâkit olur.

5 — Abdesthaneye girmek için, husûsî şalvar kullanmak ve başı örtülü girmek müstehabdır.

6 — Halâya girerken elinde, Allahü teâlânın ismi ve Kur'ân-ı kerîm yazılı bir şey bulunmamalıdır. Bir şeye sarılmış veya cebde olmalıdır.

7 — Halâya sol ayakla girip, sağ ayakla çıkmalıdır.

8 — Halâda avret yerini, çömelince açmalı, konuşmamalıdır.

9 — Avret yerine ve necâsete bakmamalı, halâya tükürmemelidir.

10 — Hiçbir suya, câmi duvarına, kabristana ve yola abdest bozmamalıdır.

ABDESTİ BOZAN ŞEYLER

1 — Önden ve arkadan çıkan şeyler :

I) Büyük ve küçük abdest bozmak ve yel kaçırmak.

II) İhtikan, ya'nî lâvman âletinin ucu ve insan parmağı, arkadan sokup çıkarılınca, etrafı yaş ise bozar. Kuru ise, yine abdesti tazelemek iyi olur.

III) Erkeklerin ve kadınların idrar kaçırmamak için önlerine koydukları pamuk fitilin dışarda kalan kısmı ıslanınca bozulur.

2 — Ağızdan çıkan necs şeyler :

I) Kay, ağız dolusu olursa,

II) Tükürdüğünde, kan tükürkten çok olursa.

2 — Tahâretlenmek için, biri yanında avret yerini açmak haramdır.

3 — Sağ ile tahâretlenmemelidir.

4 — Su olmadığı zaman, gıda maddesi ile, gübre ile, kemik ile, hayvan gıdası ile, kömür ile ve başkasının malı ile, saksı, kiremit parçası ile, kamış ile ve yaprak ile ve bez ile, kâğıt ile tahâretlenmek mekrûhdur.

5 — Abdest alınan havuza tükürmemeli ve sümkürmemelidir.

6 — Abdest a'zâsını, hudûdundan pek aşırı veya eksik olarak yıkamamalı ve üçden az veya çok yıkamamalıdır.

7 — Abdest a'zâsını, taharetden kuruladığı bez ile kurulamamalıdır.

8 — Yüzü yıkarken, suyu yüze çarpmamalı, alın üstünden, aşağı doğru dökmelidir.

9 — Suyu üflememelidir.

10 — Ağız ve gözleri, sıkı kapamamalıdır. Dudağın görünen kısmında ve göz kapağında ıslanmadık, az bir yer kalırsa, abdest kabûl olmaz.

11 — Sağ el ile sümkürmemelidir.

12 — Başı, kulakları veya enseden birini, her defasında eli ayrı ayrı ıslatarak, birden fazla mesh etmemelidir. Her defasında ıslatmadan tekrarlanabilir.

MECBÛRİYYET OLMADIKÇA YAPILMASI

LÂZİM OLAN ŞEYLER

1 — İki eli çolak olan, tahâretlenemez. Kolları toprağa, yüzünü duvara sürerek teyemmüm eder. Yüzünde de yara varsa, nemâzı abdestsiz kılar ve nemâzlarını terk etmez.

2 — Hasta olana, zevcesi, câriyesi, çocukları, kardeşleri abdest aldırır.

3 — Taş ve benzeri ile tahâretlenmek su yerine geçer.

16 — Kulağı mesh ederken bir parmağı, kulak deliğine sokmaktır.

17 — Ayak parmaklarını tahlil ederken, sol elin küçük parmağı ile tahlil etmek.

18 — Elleri yıkarken, geniş yüzüğü oynatmak, dar sıkı yüzüğü oynatmak ise lâzım olup, farzdır.

19 — Su bol ise de israf etmemek.

20 — Suyu, yağ sürer gibi az kullanmamak (üç defa da da, yıkanan yerden, en az iki damla su damlamalıdır.)

21 — Bir kabdan abdest alınca, o kabı dolu bırakmak.

22 — Abdest bitince veya ortasında (Allahümmecal-nî minettevvâbîn...) düâsını okumak.

23 — Abdestten sonra (Sübhâ), ya'nî iki rek'at nemâz kılmak.

24 — Abdestli iken, abdest almak, ya'nî nemâz kıldıktan sonra, abdestli iken, yeni nemâz için, bir dahâ abdest almak.

25 — Yüzü yıkarken, göz pınarını, çapakları temizlemek.

26 — Yüzü, kolları, ayakları yıkarken, farz olan yerlerden biraz fazlasını yıkamak (Kolları yıkarken, avuca su doldurmalı, bunu dirseğe doğru akıtmalı).

27 — Abdest alırken, kullanılan sudan, elbiseye, üste, başa sıçratmamak.

28 — Abdest alırken konuşmamak.

ABDEST ALIRKEN YAPILMASI YASAK OLAN ŞEYLER

Abdest alırken, yapılması merhî, ya'nî yasak olanlar onikidir. Bunları yapmak haram veya mekrûhdur ki, şunlardır :

1 — Halâda, kırdan abdest bozarken, kibleyi öne, arkaya getirmemelidir.

- 17 — Delk, yıkanan yerleri oğmak.
18 — Müvâlât, her uzvu birbiri arkasından çabuk çabuk yıkamaktır.

ABDESTİN EDEBLERİ

Abdestin edebleri yirmi sekizdir. Edeb burada yapılması sevâb olup, yapılmazsa günâh olmayan şeyler demektir. Halbuki, sünneti yapmak sevâb olup, yapmamak tenzîhi mekrûhdur. Edeblere, mendûb ve müstehab da denir. Abdestin edebleri şunlardır :

- 1 — Abdesti, nemâz vakti girmeden önce almaktır. (Özür sahiblerinin vakit girdikten sonra alması lâzımdır.)
- 2 — Halâda tahâretlenirken, kibleyi sağ veya sol tarafa almaktır. Abdest bozarken kibleye önünü ve arkasını dönmek tahrîmen mekrûhdur.
- 3 — Necâset bulaşmamış ise, su ile tehâretlenmek.
- 4 — Tehâretlendikten sonra, bez ile kurulanmak.
- 5 — Tehâretlendikten sonra, avret mahallini hemen örtmek.
- 6 — Başkasından yardım istemeyip, abdesti kendisi almak.
- 7 — Kibleye karşı abdest almak.
- 8 — Her uzvu yıkarken, kelime-i şehâdet okumak.
- 9 — Abdest dualarını okumak.
- 10 — Ağzına sağ el ile su vermek.
- 11 — Burnuna sağ el ile su vermek.
- 12 — Burnu sol el ile temizlemek.
- 13 — Ağzı yıkarken, dişleri (Misvak) ile temizlemek. (Misvak bulunmazsa, fırça da kullanılabilir.)
- 14 — Ağzı yıkarken, oruçlu değilse, gargara yapmaktır.
- 15 — Burnu yıkarken, suyu kemiğe yakırı çekmektir.

ABDESTİN FARZLARI

Abdestin farzı dördtür :

- 1 — Yüzü, bir kere yıkamak.
- 2 — İki kolu, dirsekleri ile birlikte, bir kere yıkamak,
- 3 — Başın dörtte bir kısmını mesh etmek, ya'nî yaş eli başa sürmek.
- 4 — İki ayağı, iki yandaki topuk kemikleri ile birlikte bir kere yıkamaktır.

ABDESTİN SÜNNETLERİ

Abdestin sünnetleri on sekizdir :

- 1 — Abdeste başlarken, Bismele okumak.
- 2 — Elleri, bilekleri ile beraber, üç kere yıkamak.
- 3 — Ağız, ayrı ayrı su ile üç kere yıkamak. Buna (Maz-maza) denir.
- 4 — Burnu, ayrı ayrı su ile, üç kere yıkamak. Buna (Ist-inşak) denir.
- 5 — Kaşların, sakalın, bıyığın altındaki görünmeyen de-riyi, yüzü yıkarken ıslatmak.
- 6 — Yüzünü yıkarken iki kaşın altını ıslatmak.
- 7 — Sakalın, sarkan kısmını mesh etmek.
- 8 — Sakalın, sarkan kısmının içine, sağ elin yaş par-maklarını tarak gibi sokmak (hilâllamak).
- 9 — Dişleri, birşey ile oğmak, temizlemek.
- 10 — Başın her tarafını bir kere mesh etmek.
- 11 — İki kulağı, bir kere mesh etmek.
- 12 — Enseyi, üçer bitişik parmakla, bir kere mesh etmek.
- 13 — El ve ayak parmaklarının arasını tahlîl etmek.
- 14 — Yıkanacak yerleri, üç kere yıkamak.
- 15 — Yüzü yıkayacağı zaman, kalb ile niyyet etmek.
- 16 — Tertîbdir. Ya'nî sıra ile yıkamak.

vahdeke lâ şerîke leke ve enne Muhammeden abdüke ve Resûlüke (12).

Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) buyurur ki, «Her kim abdest aldıktan sonra, gök tarafına bakıp bu düâyı okursa: Hak teâlâ hazretleri, o kimsenin günâhlarını afv eder ve kabûl imzasıyla tasdik edip, Arşı a'lânın altında muhafaza eder. Kıyâmet gününde, bu düâyı okuyan şahıs gelip, o sevâbın ecrini alır.»

Bir hadîs-i şerîfte : «Her kim abdest aldıktan sonra «İnnâ enzelnâhü» sûresini bir kere okursa, Hak teâlâ hazretleri, o kimseyi siddîklardan yazar. İki kere okursa, şehidlerden yazar. Üç kere okursa, peygamberler ile haşrolur» buyurdular.

Yine bir hadîs-i şerîfte : «Her kim abdest aldıktan sonra, benim üzerime on kere salâtü selâm getirirse, Hak teâlâ hazretleri, o kişinin hüznünü giderip mesrûr eder, düâsını kabul eder» buyurdular.

Abdest alırken bilmiyenler, abdest düâlarını okumasa da olur. Fakat kısa zamanda ezberlemeli ve abdest alırken okumalıdır. Çok sevâbdır. Abdestin sonuna doğru veyâ abdesti bitirdikten sonra: «Allahümmec'alnî minet tevvâbin, vec'alnî min-el-mutetahhirîn, vec'alnî min ibâdik-es-sâlihîn, vec'alnî min-el-lezîne lâ havfün aleyhim ve lâhün yahzenûn» düâsını okumak çok sevâbdır. Abdest düâlarını bilmiyen, her uzvu yıkarken kelime-i şehâdet okumalı, büyük sevâba kavuşmalıdır.

Not : Abdest duâlarının İslâm harfleri ile yazılışı, 130, 131 ve 132 nci sahifelerdedir.

(12) Ey Allahım! (Beni) çalışan ve şükreden(lerden), günâhı affolan(lardan), ameli kabul (olanlardan), ticareti helâl (olanlardan) eyle.

Ey Allahım! Seni, hamdinle tesbih ve tenzih eder(im). Senden başka ma'bud olmadığına, bir ve şerikin (ortağın) ve Muhammed (aleyhisselâm)ın kulun ve Resûlün, olduğuna şehâdet ederim.

tahte zillî arşike yevme lâ zille illâ zille arşike (7) düâsını okurum.

8 — Daha sonra sağ ve sol elimin şehâdet parmaklariyle iki kulağımın deliklerine su verirken baş parmaklarımla kulaklarımın arkasını meshederim ve :

Allahümmec'alnî minellezîne yestemiûnel kavle feyet-tebiûne ahsenehü (8) düâsını okurum.

9 — Ellerimin dış yüzü ile enseme meshederken :

Allahümme a'tik rakabetî minen-Nâr (9) düâsını okurum.

10 — Boynumu meshettikten sonra, sol elimin küçük parmağı ile, sağ ayağımın küçük parmağından başlayarak, ayak parmaklarımın arasını hilâllamak sûretiyle, topuklarla birlikte, ayağımı yıkarken :

Allahümme sebbit kademeyye ales-sirâti yevme tezil-lü fihil-ekdâmü (10) düâsını okurum.

11 — Sol ayağımı (üç defa) yıkarken, ayak parmaklarımın arasını küçük parmağımla, bu sefer baş parmaktan başlayarak, ayak parmaklarımın arasını hilâllamak sûretiyle topuğumla birlikte yıkar ve :

Allahümme lâ tatrud kademeyye ales-sirâti yevme tatrudü külle akdâmi a'daïke (11).

Allâhümme'c-alnî sa'yen meşkûren ve zenben mağ-fûren ve amelen makbûlen ve ticâreten len tebûr. Sübhâ-nekellahümme ve bihamdike. Eşhedü en lâ ilâhe illâ ente

(7) Ey Allahım! Vücudumu ve saçlarımı cehenneme atma. Gölgenin olmadığı (bulunmadığı) günde beni arşı a'lânın gölgesinde gölgelendir.

(8) Ey Allahım! Beni, sözü dinleyip en güzelini tutanlardan eyle.

(9) Ey Allahım! Boynumu ateşten azâd eyle.

(10) Ey Allahım! Ayakların kaydığı günde, sırat üzerinde ayaklarımı sâbit eyle.

(11) Ey Allahım! Senin düşmanlarının sıratında ayaklarının kaydığı günde benim ayaklarımı kaydırma.

**Allahümmes-kinî min havdi nebiyyike ke'sen lâ ez-
meu ba'dehü ebeden (2).**

3 — Sağ elimle burnuma üç kere su verir, sol elimle sümürürüm. Burnuma su verirken :

**Allahümme erihni râyihatel cenneti verzüknî min nai-
mihâ. Ve lâ türihnî râyihaten-nâr (3).**

4 — Avuçlarıma su alır, alnımdan çene altına, şakaklarıma kadar yüzümü yıkarken şu düâyı okurum :

**Allahümme beyyid vechî bînûrike yevme tebyaddü vü-
cühü evliyâike ve lâ tüsevvid vechi bizünübî yevme tesved-
dü vücühü a'dâike (4).**

5 — Sol kolumla, sağ kolumu dirseğime kadar (üç defa) yıkarken :

**Allâhümme âtinî biyemînî ve hâsibnî hisâben yesîren
(5) düâsını okurum.**

6 — Bu defa sağ kolumla, sol kolumu (üç defa) dirseğime kadar (dirseğim dahil) yıkarken :

**Allâhümme lâ tuti'nî kitâbî bişimâlî ve lâ min verâi
zahrî ve lâ tühâsibnî hisâben şedîden (6) düâsını okurum.**

7 — Her iki kolumu yıkadıktan sonra, ellerimi tekrar yıkar ve o yaşlıkla başımı meshederken :

Allâhümme harrim şa'ri ve beşeri alân-Nâr. Ve ezillini

(2) Ey Allahım! Ondan içtikten sonra bir daha hiç susuzluk duyulmayan havz-ı Nebiden ben kuluna bir kâse (bardak) içir.

(3) Ey Allahım! Bana Cennet kokusunu koklat ve beni Cennet nimet'eri ile rızıklandır. Cehennem kokularıyla değil.

(4) Ey Allahım! Nûrunla, evliyâlarının yüzünü ağarttığın (beyaz ettığın) gibi, benim yüzümü de ağart. Düşmanlarının yüzünün siyah olduğu günde, benim günâhlarımdan dolayı yüzümü siyah etme.

(5) Ey Allahım! Kitâbımı sağ tarafımdan ver ve beni kolay hesaba çek.

(6) Ey Allahım! Kitâbımı sol tarafımdan ve arkamdan verme. Beni zor bir hesabla sorguya çekme.

1 — **Kıyâm** : Nemâza başlarken ve kılarken ayakta durmaktır.

2 — **Kırâet** : Nemâzda Kur'ân-ı kerîm okumaktır.

3 — **Rükû'**

4 — **Secde,**

5 — **Kâide-i âhirede, teşehhüd miktarı oturmak:** Son oturmada «Ettehiyyâtü» okuyacak kadar oturmak.

Nemâzın büyük bir iş ve ibâdetlerin en önemlisi olduğu, şartlarının bu kadar çok olmasından da anlaşılacaktır. Ayrıca, vâcibleri, sünnetleri, müstehabları, mekrûhları, müfsidleri de bunlara eklerirse, kulun Rabbinin huzûrunda nasıl bulunacağı, nasıl bulunması lâzım geldiği ve kula, âciz, güçsüz, zavallı bir mahlûk olduğunu, her nefeste Mevlâsına muhtaç olduğunu, ya'nî kul ile Rabbinin ayıran ve kula haddini bildiren bir ibâdet olduğu anlaşılır.

İşte bu kitâbımızda bu bilgiler sırası ile anlatılacaktır.

ABDEST NASIL ALINIR?

1 — **Bismillâhil azîm. Vel-hamdü lillâhi alâ dînil - İslâm, Ve alâ tevkif-il-îmân. El-hamdü lillâhil-lezî ce'alelmâe tahûren ve ce'alel-islâme nûren (1).**

duâsını okuduktan sonra, ellerimi bileklerime kadar üç defa yıkarım.

2 — Sonra sağ elimle ağızıma üç kere su verirken şu duâyı okurum :

(1) Azim olan Allahü teâlânın (adıyla) başlarım. (Bize) İslâm dinini veren ve imânı ihsân eden Allahü teâlâyâ hamdû senâlar olsun. Suyu temizleyici, İslâmı nûr kılan Allaha hamdû senâlar olsun.

müfsidler ve mekrûhları vardır. İlerdeki sahîfelerde de bunları (**HANEFİ**) mezhebine göre bildireceğiz.].

NEMÂZIN FARZLARI

Nemâzın farzı oniki olup, yedisi dışındadır. Ya'nî nemâza başlamadan öncedir. Bunlara (nemâzın şartları) da denir ki; şunlardır :

1 — Hadesten tahâret :

- a) Abdestsiz olanın abdest alması.
- b) Cünüb olanın gusl etmesidir.

2 — Necâsetten tahâret :

Vücûdunu, elbisesini ve nemâz kılacağı yeri kaba ve hafif necâsetten, pislikten temizlemektir.

3 — Setr-i Avret :

Avret yerini örtmek. Erkeğin avret yeri, göbeğinden dizi altına kadardır. Kadınların ise, yüz ve ellerinden başka her yeri avret yeridir.

4 — İstikbâl-i Kible :

Nemâza dururken kibleye dönmektir. Vapurda, trenlerde kibleye dönmek farzdır.

5 — Vakit :

Nemâzı, vaktinde kılmak. Ya'nî nemâzın vaktini bilmek ve kıldığı nemâzın vaktini kalbinden geçirmek.

6 — Niyyet :

Nemâza dururken kalb ile niyyet etmektir. Yalnız ağız ile söylemeye niyyet denmez.

7 — Tahrim Tekbiri :

Nemâza başlarken «Allahü ekber» demek.

Nemâzın farzlarından beşi, nemâzın içindekilerdir. Bu beş farzdan her birine «rûkn» de denir.

4 — **AKŞAM NEMÂZİ** : Beş rek'atdır. Önce üç rek'at farzı, sonra iki rek'at sünneti kılınır.

5 — **YATSI NEMÂZİ** : On üç rek'atdır. Önce dört rek'at sünneti, sonra dört rek'at farzı, daha sonra da iki rek'at son sünneti kılınır. Bunlardan sonra da üç rek'at vitir nemâzı kılınır. Vitir nemâzının esas vakti gece yarısından sonradır. Uyanmamaktan korkanlar yatsıdan sonra kılmalıdır.

[İkinci ve yatsı nemâzlarının ilk sünnetleri, (gayr-ı müekkede)dir. Yani kuvvetle emir edilmemiş sünnetdir. Bunların ikinci rek'atlerinde otururken «Ettehiyyâtü...» den sonra, «Allahümme salli alâ... ve Allahümme bârik alâ...» sonuna kadar okunur. Ayağa kalkınca, üçüncü rek'atde, önce «Besmele» çekmeden, «sübhâneke...» okunur. Halbuki, öğle nemâzının ilk sünneti (Müekkede)dir. Ya'nî kuvvetle emir olunmuşdur. Sevâbı daha çoktur. Bunda, ikinci rek'atde farzlarda olduğu gibi, yalnız «Ettehiyyâtü» okunup sonra üçüncü rek'at için hemen ayağa kalkılır. Kalkınca, önce «Besmele» çekip, doğruca «Fâtiha» okunur.

Öğle ve yatsı nemâzlarının farzından sonra dört rek'at ve akşamın farzından sonra altı rek'at daha kılmak müstehabdır. Ya'nî çok sevâbdır. Hepsi bir selâm ile veya iki rek'atde birer selâm ile kılınabilir. Her iki şekilde de, ilk iki rek'atleri son sünnetleri yerine sayılır. Bu müstehab nemâzları, iki rek'at son sünnetlerden sonra ayrıca kılmak da olur.

Birinci rek'at, nemâza durunca, diğer rek'atler ayağa kalkınca başlar ve tekrâr ayağa kalkıncaya kadar devâm eder. İki rek'atden az nemâz olmaz. Akşamın farzı ile vitirden başka, her nemâz, çift rek'atlıdır. İkinci secdeden sonra çift rek'atlerde oturulur.

Her bir rek'atde nemâzın farzları, vâcibleri, sünnetleri

bu bir saatte sâlih amel işlenebilir ve o bin senede birşey yapılamaz».

Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) buyurdu : «**Bir kimse bir nemâzı, bile bile öbür nemâza birleştirirse, seksen hukbe cehennemde yanacaktır»** Bir hukbe, seksen âhiret yılıdır. Âhiretin bir günü bin dünya senesidir.

Azîz okuyucu! Nemâzın büyük iş, büyük vazîfe, edâsının seâdet, terkinin felâket olduğunu kısaca yazdıktan sonra, şimdi nemâz farzına âid çeşitli bilgilere geçelim. Cenâb-ı Hak, ibâdetlerimizi kabûl buyursun. Hakîki nemâz kılanlardan, yahud onları sevenlerden eylesin. Âmin! Bu konuda, ya'nî hakikî nemâz kılma konusunda en büyük yardımcı, İmâm-ı Rabbâni hazretlerinin **Mektûbatını** seve seve okumak, onların nasıl nemâz kıldıklarını örnek almaktır.

BEŞ VAKİT NEMÂZ

Nemâz Allahü teâlânın emridir. Kelime-i şehâdetten sonra, İslâmın ikinci şartıdır. Kur'ân-ı kerîmde yüzden çok yerde kılınması emredilmektedir.

Âkil ve bâliğ olan her müslimânın, hergün beş vâkit nemâz kılması farzdır. Bu beş vâkit nemâz, kırk rek'at eder. Bunlardan on yedi rek'ati farzdır. Üç rek'ati vâcibdir. Yirmi rek'ati sünnetdir.

Şöyle ki :

1 — **SABAH NEMÂZİ** : Dört rek'atdır. Önce, iki rek'at sünneti, sonra iki rek'at farzı kılınır. Sabah nemâzının bu iki rek'at sünneti, çok kuvvetlidir. Vâcib diyenler de vardır

2 — **ÖĞLE NEMÂZİ** : On rek'atdır. Önce, dört rek'at ilk sünneti, sonra dört rek'at farzı, farzdan sonra da iki rek'at son sünneti kılınır.

3 — **İKİNDİ NEMÂZİ** : Sekiz rek'atdır. Önce, dört rek'at sünneti, sonra dört rek'at farzı kılınır.

lerini hakkıyla yerine getirmez». Yine buyurdu : «Mümin olan kul nemâzını edâ ederken, o nemâzın rükû' ve secdelerini ve diğer rükûnlerini iyi ve tamam eylese, o nemâz nurlu olur. Melekler o nemâzı göğe çıkarırlar. O nemâz da sâhibine hayır düâ edip der ki : «Allahü teâlâ seni, beni muhafaza ettiğin gibi, muhafaza etsin. Nemâzı güzel ve tamam kılmazsa, o nemâz karanlık olur. Melekler beğenmeyip bu nemâzı göğe iletmezler. Nemâz da, kendini kırana beddüa edip : Beni zayi ettiğin gibi, Allahü teâlâ da seni zayi eylesin der».

Ebû Bekr-i Sıddîk'ın (radiyallahu anh) bir gece vitir nemâzı geçti. Gece çok ibâdet ettiğinden gece sonunda uyku bastırmıştı. Sabah nemâzında peygamber efendimizi takib ederek, mescid kapısında huzûruna gelip feryâd etti : «Yâ Resûlallah, imdâdına yetiş, vitir nemâzım geçti» diye niyâz etti. Resûlullah da ağlamağa başladı. Ceb-râil aleyhisselâm gelip : «Yâ Resûlallah, Sıddîk'a söyle ki, Allahü teâlâ onu afv eyledi» dedi.

Sultan-ul ârifin Şeyh Bâyezid-i Bistâmî (kuddise sirruh) bir gece uyku bastırıp, sabah nemâzına uyanamadı. O kadar ağladı, inledi ki, bir ses işitti : «Ey Bâyezid, bu kusurunu afv eyledim. Bu ağlamanın bereketi ile sana ayrıca yetmiş bin nemâz sevabı verdim» buyuruldu. Birkaç ay sonra yine uyku bastırdı. Şeytan gelip, ayağından tutup uyandırdı ve : «Kalk, nemâzın geçmek üzeredir» dedi. Şeyh : «Ey mel'ûn sen böyle iş yapmazdın. Sen herkesin nemâzının kaçmasını, geçmesini istersin. Beni niye uyandırdın?» buyurdu. Şeytan dedi ki; «Sabah nemâzını kaçırdığın gün, ağlamakla yetmiş bin nemâz sevabı kazanmıştın. Bugün onu düşünerek seni uyandırdım ki, yetmiş bin değil, bir vakit nemâzın sevabını alasın».

Cüneyd-i Bağdâdi (kuddise sirruh) buyurdu ki : «Dünyanın bir saati, kıyâmetin bin senesinden daha iyidir. Zirâ

Nemâz, müşâhede ve tecellîlerden çok yüksektir. Her ne kadar, bu şekildeki nemâzın tekmili için çalışılır, sünnet ve edeblerine riâyete uğraşılır, kıraatin uzatılmasında, rükû ve secdelerde sünnete uygun olması husûsuna ziyâde çalışılırsa, o hakikat o kadar uygun peydâ ve onun feyz ve bereketleri o nisbette fazla gelir. Güzelliği, cemâli ve kemâli daha ziyâde zuhûr eder. Yükselmeler ele geçer. Allahü teâlânın husûsî yardım ve lütfu daha fazla tecelli eder. Alâkalardan daha çok kurtulur. Bunun için bu şekillerdeki nemâzın rükûnlerini, şartlarını, sünnetlerini ve edeblerini tamamiyle ve gevşeklik göstermeden edâ etmek husûsunda, tam ihtimam ve ihtiyat etmek, ta'dil-i erkân ve tumanînete riâyete etmekte ziyâde mubalâğa göstermek ve nemâzı her haliyle iyi muhafaza etmek gerektir. Zirâ nemâzı korumaya riâyete etmemek yüzünden bir çok kimseler nemâzlarını zayi edip, ta'dil-i erkânı perîşân eylediler.

Böyle kimseler hakkında tehditler vardır. Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **«En büyük hırsız, nemâzından, çalandır, ya'nî nemâzın erkânını kemâliyle ve tamamiyle edâ etmez ve rükû'unu ve secdelerini hakkıyla yerine getirmez».** Yine buyurdu: **«Rükû e secdelerde belini düz tutmıyan, hareketsiz hâle getirmiyenin, nemâzına, Allahü teâlâ bakmaz»** Resûlullah bir kimseyi nemâz kılarken gördü. Rükû' ve secdelerini iyi, yapmıyordu. O kimseye dönerek: **«Sen, ayıblıyan bir kimse- nin, seni bu halde görüp de, Muhammed aleyhisselâmın dininden değildir demesinden korkmaz mısın?»** buyurdu. Yine buyurdu: **«Rükû'dan sonra doğrulmadıkça, belini dik tutup, her uzuv yerine yerleşmedikçe, sizden birinizin nemâzı kabûl olmaz».** Yine buyurdu: **«İki secde arasında oturduğunuz zaman, beliniz dik ve hareketsiz durmadıkça nemâz tamam olmaz».** Yine buyurdu: **«Altmış sene nemâz kılıp, nemâzı kabûl olmıyan, o kimsedir ki rükû ve secde-**

— «Nemâzın dünyâdaki derecesi, âhirette rü'yetin (Allahü teâlâyı görmenin) derecesi gibidir».

Nemâzı büyük bir vazîfe bilmek, müstehab olan evvel vaktinde cemâatle, diğer şartlarını ve ta'dil-i erkânını gözetip sükûn ve vekar ile edâ etmek lâzımdır. Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdu ki :

— «Amellerin en üstünü vaktinde kılınan nemâzdır».

— «Kul nemâza kalktığı zaman, Cennet kapıları kendisine açılır. Kendisi ile Rabbi arasındaki perdeler kalkar ve hür-i ayn kendisini karşılar».

İster yalnız kılsın, ister imâm olsun, ister imâmla beraber kılsın, nemâzın erkânına bağlı kalması, edeb ve sünnetlerine riayette kusûr etmemesi lâzımdır. Kıyâmet gününde, en önce nemâzdan sorulacaktır. Nemâzın hesabı iyi geçerse, diğer ibâdetlerin de, Allahü teâlânın yardımı ile hesâbı kolay geçer. Nemâz kılarken titremelidir.

Hadîs-i şerîfde geldi ki : «Her farz nemâzını edâ ettikten sonra, Âyet-el kürsiyi okuyan kimsenin Cennete girmesine, ölümden başka mâni' yoktur».

Allahü teâlâyı görür gibi ibâdet etmelidir. Ser: Onu görmüyorsan da O seni görüyor düşünüp, bu heybet üzere olasın. «Allahü teâlâyı görür, gibi ibâdet et. Zirâ sen Onu görmüyorsan, O seni görüyor» hadîs-i şerîfi bunu bildiriyor.

Nemâz, gönülleri çeken bir güzeldir. Onun güzelliği bu mecâz âleminde, sanki bu şekiller içine sokulmuştur. O sevgilinin cilveleri nemâzın huşû' ve edebleri şeklinde bu dünyâda görünmektedir. Nemâzın bu şekil ve süretlerini sevmiyen, bunun hakikatinden ne anlıyabilir? O güzelin cilve ve edâlarına âşık olmıyan, huşû ve tumânînetin kıymetini nasıl bilir?

men eder. Günâhların kefaretidir. Güzelliği, diğer ibâdetlerden ayrı olarak, îmân gibi, kendindedir. İbâdetleri en ziyâde kendinde toplıyan ve insanı Cenâb-ı Hakka en çok yaklaştıran bir ameldir.

Nemâz, huşû' ve hudu'la, kalb huzûru ve tumanine-tine riâyetle ve tam bir cem'iyet ve cemâatle, sükûnet ve tezellül ile edâ etmek, kurtuluşun ve ebedî saâdete kavuşmanın başlıca sebeplerinden olup, bu suretle nemâzı edâ eden müminler felâh bulucu, kurtulucu oldukları âyet-i kerîmede beyân buyurulmuştur. Hadîs-i şerîflerde bildirildi ki : «Nemâz kılan kimse Mâlik-i mülkün kapısını tazarru ile çalıyor. Kapı çalmasına devam eden kimseye, kapı açılır».

— «Beş vakit nemâz, sizden birinizin kapısının önünde akan dere gibidir. Her kim o dereye günde beş defa girip yıkansa, onda hiç kir kalmıyacağı gibi, beş vakit nemâza devâm edenler de, öylece günâhlardan pâk ve temiz olurlar».

— «Nemâzda uzun sûre okuyarak ayakta çok durmak, ölüm hastalığını hafifletir».

— «Farz olan beş vakit nemâza cemâatle devâm eden, Sırat köprüsünü parlak bir şimşek gibi geçenlerin ilki olacaktır. Ve Sâbikûn olan birinci zümrede, Allahü teâlâ onu haşr eder. Onun için hergün ve gecede koruyucu bir melek vardır. Allah yolunda öldürülen bin şehid sevâbı ona verilir».

— «Karanlıkta mescidlere, yürüyerek giden kimseler, Allahü teâlânın rahmeti içinde yüzücüdürler».

— «Hak teâlâ cemâatle nemâzı edâ edip, hâcetini dileyen kulundan; «Düasından ayrılmadan, işini görmekten, istediğini vermemekten hayâ ederim» buyurmuştur».

dünyada nemazda iken büyük haz ve tam nasîbleri vardır. Zorluk ve zahmet kalkar. Kalb ve ruh, baştan başa tatlılık ve lezzetler içerisinde olur. Velhâsıl, böyle haller ele geçmekle beraber, insanların bilmediği acîb, garîb şeyler de zuhûr eder. Şerh ve beyâna gelmez haller olur. Nişansızdan nişân verir. **Nemaz** matlubdarı haber beyân eder.

Nemaz, Allah ve Resûlüne îmândan sonra, bütün amel ve ibâdetlerden üstün bir ibâdettir. Bir hadîs-i şerîfde : «**Ey ümmet ve Eshâbım! Tamamiyle edâsına riâyet olunan nemaz, Allahü teâlânın hoşnud olduğu bütün amellerin en efdalidir. Peygamberlerin sünnetidir. Meleklerin sevdiği. Ma'rîfetin, arzın ve göklerin nûrudur. Bedenin kuvvetidir. Rızkın berekâtıdır. Düanın kabûlüdür. Melekül mevt yanında şefâatçıdır. Kabirde ışıktır. Münker ve Nekîre cevâbdır. Kıyâmet gününde üzerine gölgedir. Cehennem ateşiyle kendi arasında siperdir. Sırat köprüsünü yıldırım gibi geçiricidir. Cennetin anahtarıdır. Cennette başına tâcdır. Allahü teâlâ, müminlere nemazdan önemli birşey vermemiştir. Eğer nemazdan üstün bir ibâdet olaydı, en önce Onu müminlere verirdi. Zirâ meleklerin kimi kıyâmda, kimi rükû'da, kimi secdede, kimi de teşehhüdedir. Bunların hepsini bir rek'at namazda toplayıp müminlere verdi. Zirâ nemaz, îmânın başı, direği, islâmın kavli ve müminlerin mi'râcıdır. Göğün nûru ve Cehennemden kurtarıcıdır» buyurdu.**

Nemaz, yalnız, Allahü teâlâyâ mahsûsdur. Aslın zuhûrudur.

Nemaz, asıl maksadlardan olup, diğer ibâdetler nemâz için vesiledir.

Nemaz, müslimanla kâfir arasını ayırd edici, en açık bir farkdır.

Nemâz, çirkin kötü ve yasak olan şeylerden insanları

tır. Kul dilemezse, Allahü teâlâ o şeyi yaratmaz. O şey, yalnız kulun dilemesi ile de yaratılmaz. O da dilerse yaratır.

Buraya kadar çok kısa ve öz olarak Ehl-i sünnet itikadını bildirdim. Daha geniş öğrenmek isteyenler, Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî hazretlerinin ferâid-ül fevâid kitabının tercümesi olan ve Işık Kitabevi tarafından bastırılan, şu anda 21. baskısı yapılmış olan **İMÂN ve İSLÂM** kitâbını okusunlar. Çok faydeli, pek nefis bir eser olup, feyz ve bereketleri iki cihan seadeti için yeterlidir.

Bizim konumuz **Nemaz** bahsi olduğundan, biraz da, nemazın öneminden bahs edip, amelî bilgileri vermeğe geçelim. Çünkü maksad onları öğrenmek ve yapmaktır.

NEMÂZ BÜYÜK EMİRDİR

Nemaz, İslâmın beş şartının ikincisi olup, Peygamber efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) Mi'rac teşriflerinde, ümmetlerin en hayırlısı olan ümmeti üzerine, Allahü teâlânın emri ile, her bir gün ve gecesinde beş vakit olarak farz olmuştur.

Nemâz dinin direğidir. Her kim nemâzı devam üzere ve doğru olarak edâ ederse, dinini kurmuş, islâm binasını ayakta durdurmuş olur. Nemâz kılmıyanlar —Allah korusun— dinlerini ve İslâm binasını yıkmış olurlar. Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdu ki : «**Dininizin başı nemazdır**». Başsız insan olmadığı gibi, nemâzsız din de olmaz.

Nemâz, mü'minin mirâcıdır. Mi'rac olması bu ümmete mahsûsdur. Server-i âleme (sallallahü aleyhi ve sellem) Mi'rac gecesinde vâkı' olan, mü'minlere Cennette müyesser olacak. Allahü teâlâyı görmek devleti, indikten sonra, dünyada bu neş'eye uygun olarak, kendisine nemâzla müyesser olduğundan, Ona tam uyanların bu devletten, bu

lük çoğalacak, haramlar her yerde işlenecek, Yemen'den ateş çıkacak. Gökler ve dağlar parçalanacak, Güneş ve Ay kararacak... gibi.

Mezarda sûâl vardır. Kıyâmet günü herkes dirilecek. **Mahşer** yerinde toplanacak. Sâlihlerin amel defterleri sağından, kötülerin arka veya sol tarafından verilecek. Şirkten, küfrden başka her günâhı, Allahü teâlâ dilerse afv edecek, dilerse küçük günâh için de azâb edecektir.

Amellerin tartılması için **Mizân** vardır. **Sırat köprüsü**, Allahü teâlânın emri ile Cehennem üzerine kurulur. Muhammed Mustafa (sallallahü aleyhi ve sellem) efendimize mahsûs olan (**Kevser havuzu**) vardır.

Şefaât hak'dır. Tevbesiz ölen müminlerin küçük ve büyük günahlarının afv edilmesi için Peygamberler, veliler, Sâlihler, âlimler, melekler, şehîdler ve Allahü teâlânın izin verdikleri şefâat edecek ve kabûl edilecektir.

Cennet ve Cehennem şimdi vardır. Cennet yedi kat göklerin üstündedir. Cehennem herşeyin altındadır. Cennetin sekiz kapısı vardır. Her kapıdan bir Cennete girilir. Cehennem yedi tabakadır. Birinci tabakadan yedinci tabakaya doğru azablar şiddetlenir.

Ve bil-kaderi : Kadere, hayr ve şerlerin Allahü teâlâdan olduğuna inanmaktır. İnsanlara gelen hayr ve şer, fâide ve zarar, kazanç ve ziyânların hepsi Allahü teâlânın takdîr etmesi ile dir. Allahü teâlânın bir şeyin varlığını dilemesine kader denilmiştir. Kaderin, ya'nî varlığı dilenilen şeyin var olmasına (**kaza**) denir. Allahü teâlâ, olacak herşeyi, ezelde, sonsuz öncelerde biliyordu. İşte bu bilgisine **kaza** denir. Bu ilme uygun olarak, eşyanın var olmasına kader denir. Kader ve kazâ kelimeleri birbirinin yerine kullanılır.

Allahü teâlâ kullarına (**irâde**) vermiş, bu irâdelerini, dilemelerini, işleri yaratmasına sebep kılmıştır. Bir kul, bir şey yapmak isteyince, Allahü teâlâ da dilerse, o işi yara-

çok yükseldi. Böylece itikadda mezheb iki oldu. Kur'ân-ı kerîme ve hadîs-i şerîflere uygun imân, bu ikisinin bildirdiği imândır. Fırka-i nâciyye olan Ehl-i sünnetin imân bilgilerini yeryüzüne yayar; bu ikisidir. Birisi **Ebûl Hasen Alî Eş'arî**, ikincisi **Ebû Mensûr-i Mâtürîdî**'dir.

Âlimler Kur'ân-ı kerîmde ve hadîs-i şerîflerle övülmektedir. Bir âyet-i kerîmede : «**Hiç bilenlerle bilmiyenler bir olur mu?**», bir başka âyet-i kerîmede; «**Ey müslimanlar! Bilmediklerinizi bilenlerden sorunuz**» buyuruldu. Hadîs-i şerîflerde geldi ki : «**Allahü teâlâ ve melekler ve her canlı insanlara iyilik öğretere duâ ederler**». «**Kıyâmet günü önce Peygamberler, sonra âlimler, sonra şehîdler şefâat edeceklerdir**». «**Ey insanlar, biliniz ki, ilim, âlimden işiterek öğrenilir**». «**İlim öğreniniz. İlim öğrenmek, ibâdetdir. İlim öğretere ve öğrenene cihâd sevâbı vardır**», «**İlim, öğretmek sadaka vermek gibidir. Âlimden ilim öğrenmek teheccüd nemazı kılmak gibidir**», «**İlim öğrenmek, bütün nâfile ibâdetlerden daha sevabdır. Çünkü, kendine de, öğreteceği kimselere de faidesi vardır**». «**Başkalarına öğretmek için öğrenen kimseye, Sıddıklar sevabı verilir**». «**İlim hazinedir. Anahtarı sorup öğrenmektir**». «**İlim öğreniniz ve öğretiniz**». «**Herşeyin kaynağı vardır. Takvânın kaynağı, âriflerin kalbleridir**». «**İlim öğretmek günâhlara keffârettir**».

Vel yevmil âhiri : Âhiret gününe inanmaktır. Bu zamanın başlangıcı insanın öldüğü gündür. Kıyâmetin sonuna kadardır. Son gün denilmesi, arkasından gece gelmediği içindir. Yahud dünyadan sonra geldiği içindir. Kıyâmetin ne zaman kopacağı bildirilmedi. Fakat Peygamberimiz (sallâllahü aleyhi ve sellem) birçok alâmetlerini haber verdi. Hazreti Mehdi gelecek, İsâ aleyhisselâm gökten Şam'a inecek, Deccâl çıkacak, Yecüc ve mecüc denilen kimseler her yeri karıştıracak, güneş batıdan doğacak, büyük zelzeleler olacak, din bilgileri unutulacak, fîsk, kötü-

Bunlardan sonra Eshâb-ı kirâmın en üstünleri (**Aşere-i mübeşşere**)dir. Cennetle müjdelenmiş on kişidir. Sonra Bedr, sonra Uhud, sonra da **Biat-ür-ridvan**'da bulunanlardır.

Resûlullahın yolunda canlarını, mallarını fedâ eden, Ona yardım eden Eshâb-ı kirâmın hepsinin isimlerini saygı ve sevgi ile söylemekliğimiz bize vâcibdir. Onların büyüklüğüne yakışmayan sözler söylememiz, aslâ câiz değildir. İsimlerini saygısızca söylemek dalalettir, sapıklıktır.

Resûlullahı seven kimsenin, Onun Eshâbının hepsini de sevmesi lâzımdır. Çünkü bir hâdis-i şerîfde buyurdu ki: «**Eshâbımı seven, beni sevdiği için sever. Onları sevmiyen kimse, beni sevmemiş olur. Onları inciten beni incitir. Beni inciten de, Allahü teâlâyı incitmiş olur. Allahü teâlâyı inciten kimse, elbette azâb görecektir**». Başka bir hâdis-i şerîfde : «**Allahü teâlâ, benim ümmetimden bir kuluna iyilik yapmak isterse onun kalbine Eshâbımın sevgisini yerleştirir. Onların hepsini canı gibi sever**» buyurdu.

İtikad bilgilerinde doğru olan tek yol vardır. Bu da (**Ehl-i Sünnet vel-cemâat**) mezhebidir. Yeryüzünde bulunan bütün müslimanlara doğru yolu gösteren ve Muhammed aleyhisselâmın şerîatini değışmeden, bozulmadan öğreten memize önderlik eden dört büyük zâttır: Bunlardan biri **İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe Numân bin Sâbit**'tir. İslâm âlimlerinin en büyüklerindendir. Ehl-i sünnetin reisidir. İkincisi **İmâm-ı Mâlik bin Enes**, üçüncüsü **İmâm-ı Muhammed bin İdris Şâfiî**, dördüncüsü **İmâm-ı Ahmed bin Hanbel**'dir. (Rahmetullahi aleyhim ecmâîn).

Bu gün bu dört imamdan (amelde mezheb imâmından) birine uymayan bir kimse, büyük tehlikededir. Doğru yoldan sapmıştır. Biz bu kitabımızda Hanefi mezhebine göre nemazla ilgili meseleleri, o mezhebin büyük âlimlerinin kitaplarından alıp, sadeleştirerek bildireceğiz.

Bu dört imâmın talebesinden ikisi, imân bilgisinde

dî zamanında, gökten Şam'a inecek ise de, yeryüzüne, Muhammed aleyhisselâmın dînini yayacaktır. Onun ümmetinden olacaktır. Muhammed aleyhisselâm, Peygamberlerin üstünü ve âlemlere rahmettir. Bütün insanların ve cinlerin peygamberidir. Başkaları belli bir memlekette, belli bir kavme peygamber gönderilmişti. Resûl-i Ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) ise bütün âlemlere peygamber olarak gönderilmiştir. Çok mûcizeleri görülmüştür : Kur'ân-ı kerîm, Mirac, ayın ikiye ayrılması, avucuna aldığı taşların tesbîh etmesi, ağaçların kendisine (yâ Resûlallah) deyip selâm vermesi, parmakları arasından saf su akması, Cennete girmeden önce Cemâl-i ilâhiyi görmeye şerefelenmesi ile dünyada hulk-ı azîm, dînde yakîn, ilm, hilm, sabr, zühd, iffet, adalet, mürüvvet, hayâ, şecâat, tevâzu, hikmet, edeb, semahat (iyilik yapıcı), merhamet, refet (kayırmak) ve bitmez tükenmez fazîlet ve şereflerle bütün peygamberlerin üstüne çıkarılmıştır. Onun ümmeti bütün ümmetlerden üstün, şerîati, bütün şerîatlerin en iyisi, ümmetinin evliyâsı başka ümmetlerin evliyâsından daha şereflidir.

Peygamberlerden sonra gelmiş ve gelecek bütün insanların, en hayırlısı, en üstünü **Ebû Bekr-i Sıddîk**'dir (radiyallahü anh), ilk halife budur. Bundan sonra insanların en üstünü **Fârûk-ı a'zam**, ikinci halife **Ömer bin Hattâb**, sonra en üstünü ve Resûlullahın üçüncü halîfesi, îmân, hayâ ve irfân kaynağı hazreti **Osman bin Affân**, bundan sonra insanların en hayırlısı, dördüncü halife, şaşılacak üstünlükler sahibi, Allahü teâlânın arslanı **Ali bin Ebî Tâlib**'dir (radiyallahü anhüm). Hadîs-i şerîflerden anlaşıldığına göre **Hazreti Fâtıma**, **hazreti Hadîce**, **hazreti Âişe**, **hazreti Meryem**, **hazreti Âsiye** dünya kadınlarının en üstünüdürler. Hadîs-i şerîfde: «**Fâtıma**, **Cennet hâtu**nlarının üstünüdür. **Hasen ve Hüseyin** de **Cennet gençlerinin yüksekleridir.**»

peygamberlikten azl edilmezler. Fetânet, çok akıllı, çok anlayışlı demektir.

Yeni dîn, şerîat getiren peygamberlere **Resûl** denir. Yeni şerîat getirmeyip insanları, önceki şerîate davet eden Peygamberlere **Nebî** denir. Peygamberlere imân etmek, aralarında hiçbir fark görmiyerek, hepsinin sâdık, doğru sözlü olduğuna inanmak demektir. Onlardan birine inanmayan kimse, hiçbirine inanmamış olur.

Peygamberlik, çalışmakla, çok ibâdet yapmakla, açlık ve sıkıntı çekmekle ele geçmez. Yalnız Allahü teâlânın ih-sânı, seçmesi ile olur. Sayıları belli değildir. Yüzyirmidört binden çok oldukları meşhûrdur. Bunlardan üçyüzonüçü Resûldür. İçlerinden altısı daha yüksektir. Bunlara **Ülül'-azm** Peygamberler denir. Bunlar: **Âdem, Nûh, İbrâhim, Mûsâ, İsâ ve Muhammed Mustafa** aleyhimüsselâmdır. Peygamberlerin içinde otuzüçü meşhûrdur. Bunlar : **Âdem, İdris, Şit, Nûh, Sâlih, İbrâhim, Lût, İsmâil, İshak, Yakup, Yûsüf, Eyyüb, Şuayb, Mûsâ, Hârun, Hıdır, Yûşa' bin Nûn, İlyas, Elyesa', Zülkifl, Şem'un, İsmoil, Yûnus bin Metâ, Dâvud, Süleyman, Lokman, Zekeriyâ, Yahyâ, Üzeyr, İsâ bin Meryem, Zülkarneyn ve Muhammed** aleyhi ve aleyhi-müsalâtü vesselâmdır.

Bunlardan yalnız yirmisekizinin adı Kur'ân-ı kerîmde bildirilmiştir. Zülkarneyn, Lokman, Üzeyr ve Hıdır'ın peygamber olup olmadıkları iyi belli değildir. Zülkifl aleyhisselâmın ikinci adı **Harkıl**'dır. Bunun İlyâs veyâ İdris, yahud Zekeriyâ olduğunu söyleyenler de vardır.

Mahlûkların yaratılmasına sebep olan ve Âdem oğullarını en üstünü, en şerefli, en kıymetlisi bulunan **Muhammed aleyhisselâm**, Habîbullahdır. Ondan sonra hiç peygamber gelmeyecektir. Mubârek rûhu, her peygamberden önce yaratıldı. Peygamberlik makamı, en önce Ona verildi. Peygamberlik Onun dünyaya teşrif etmesi ile tamamlandı. İsâ aleyhisselâm, kıyâmete doğru, hazreti Meh-

üstürleri dörttür : 1 — **Cebrâil** aleyhisselâmdır. Vazîfesi Peygamberlere **vahy** getirmek, emir ve yasakları bildirmektir. 2 — **İsrâfil** aleyhisselâmdır. Sûr'a üfürecek. Birincisinde Allahü teâlâdan başka her diri ölecek, ikincisinde hepsi tekrâr dirilecek. 3 — **Mikâil** aleyhisselâmdır, ucuzluk, bolluk, kıtlık, pahalılık yapmak bunun vazîfesidir. 4 — **Azrâil** aleyhisselâmdır. İnsanların rûhunu alan budur. Bunlardan sonra üstün olan dört sınıf melek vardır. **Hamele-i Arş** denen melekler dört tânedir. Huzûr-i ilâhîde bulunan meleklerle **Mukarrebîn** denir. Azâb meleklerinin büyüklerine **Kerûbiyân**, rahmet meleklerine **Rûhâniyân** denir. Cennet meleklerinin büyüğünün adı **Rıdvân**, Cehennem meleklerinin —ki bunlara **zebânî** denir— büyüğünün adı **Mâlik'** dir. Sayısı en çok olan mahlûk meleklerdir. Göklerde, meleklerin ibâdet etmedikleri boş bir yer yoktur. Nurânîdirler, akıllıdırlar.

Ve kütübihi : Allahü teâlânın indirdiği kitablara inanmaktır. Allahü teâlâ bu kitâbları, bazı peygamberlere meikle okutarak, bazılarına ise, levha üzerine yazılı olarak bazılarına da, meleksiz işittirerek, indirdi. Hepsı Allahü teâlânın kelâmıdır. Ebedî ve ezelîdirler. Mahlûk değildirler. Hepsı hakdır. Semâvî kitabların bize bildirdikleri yüzdörttür: Bunlardan on suhuf **Âdem**, elli suhuf **Şit**, otuz suhuf **İdris**, on suhuf **İbrâhim** aleyhimüsselâma. **Tevrât** Mûsâ, **Zebûr** Dâvud, **İncil** İsâ, **Kur'ân-ı kerîm** Muhammed aleyhisselâma inmiştir.

Ve Rusûlihî : Allahü teâlânın Peygamberlerine inanmaktır. Allahü teâlânın beğendiği yola kavuşturmak, doğru yolu göstermek için gönderilmişlerdir. Peygamberlerde (aleyhimüsselâm) yedi sıfat bulunduğuna inanmak lâzımdır. **İsmet** : Ya'nî peygamber olduğu bildirilmeden önce ve bildirildikten sonra, küçük ve büyük hiç günâh işlemez. **Emânet**, **sıdk**, **tebliğ**, **adâlet**, **fetânet** ve **emn-ül azl**. Ya'nî

6 — **KIYAM Bİ-NEFSİHİ** : Allahü teâlâ zâtı ile ka-
ımdır. Durmak için bir yere muhtaç değildir. Zira her
ihtiyacdan münezzehtir. Bu kâinâtı yokluktan varlığa ge-
tirmeden önce, zâtı nasıl ise, sonsuz olarak, hep öyledir.

SIFAT-I SUBÛTIYYE

1 — **HAYÂT** : Allahü teâlâ diridir. Hayâtı, mahlûk-
ların hayâtına benzemeyip, zâtına lâıık ve mahsûs olan
hayât, ezelî ve ebedîdir.

2 — **İLM** : Allahü teâlâ herşeyi bilir. Bilmesi mah-
lûkâtın bilmesi gibi değildir. Bilmesinde değişiklik olmaz.
Ezelî ve ebedîdir.

3 — **SEM'** : Allahü teâlâ işitir. Vâsıtasız, ortamsız
işitir. Kulların işitmesine benzemez. Bu sıfatı ve her sı-
fatı ezelî ve ebedîdir.

4 — **BASAR** : Allahü teâlâ görür. Aletsiz ve şartsız
görür.

5 — **İRÂDET** : Allahü teâlânın dilemesi vardır. Di-
lediğini yaratır. Her şey Onun dilemesi ile olur. İrâdesi-
ne engel olacak hiçbir kuvvet yoktur.

6 — **KUDRET** : Allahü teâlânın gücü yeticidir. Hiç-
birşey Ona güç gelmez.

7 — **KELÂM** : Allahü teâlâ söyleyicidir. Söylemesi
âlet, harfler, sesler ve dil ile değildir.

8 — **TEKVİN** : Allahü teâlâ yaratıcıdır. Ondan baş-
ka yaratıcı yoktur. Her şeyi O yaratır.

Allahü teâlânın sıfatlarının hakikatlerini anlamak da
muhâldir. Hiçbir kimse ve hiçbirşey Allahü teâlânın sıfat-
larına ortak ve benzer olamaz.

Ve melâiketihî : Allahü teâlânın meleklerine inandır.
Allahü teâlânın kullarıdır. Hepsi Allahü teâlânın emirle-
rine itaat ederler. Günâh işlemezler. Erkek ve dişi değildir.
Evlenmezler. Diridirler. Yemezler, içmezler, uyumazlar. En

tında ve sıfatlarında hiç bir şekilde O'na ortak yoktur. Bütün mahlûkatın zât ve sıfatları, kendilerini yaratanın zât ve sıfatlarına benzemediği gibi, yaratanın zât ve sıfatları da, yaratıklardan hiçbirinin zât ve sıfatlarına benzemez.

Bütün mahlûkatın her uzvunu, her hücresinin yaratıcısı, yoktan var edicisi yalnız Allahü teâlâdır. Herşeyde Allahü teâlânın yüksek zâtının hakikatını hiçbir kimse bilemez ve bundan bahsetmek şirktir. Akla ve hayale gelenlerin hepsinden münezzehtir, beridir. Zâtını akla, hayâle getirmek câiz değildir. Ancak, Kur'ânı kerîmde beyân buyurulan sıfatların, isimlerini ezberleyip, uluhiyyetini bunlarla tasdik ve ikrâr etmelidir. Bütün sıfatları ve isimleri ezelîdir, ebedîdir. Zâtı, hiç bir yerde durmadığı gibi, bilinen altı yönden de münezzehtir. Ya'nî önde, arkada, sağda, solda, üstte, altta değildir. Onun için ancak «Hâzır ve nâzırdır» söylenebilir.

Allahü teâlânın sıfatları ondört'dür. Altısına **Sıfat-ı zâtiyye** sekizine de **Sıfat-ı subütiyye** denir. Bunların mânalarını bilmek ve ezberlemek çok lüzumludur :

SIFAT-I ZÂTIYYE

1 — **VÜCÛD** : Allahü teâlâ vardır. Varlığı ezelîdir. Vâcib-ül vücûddür, yâni varlığı lâzımdır.

2 — **KIDEM** : Allahü teâlânın evveli yoktur.

3 — **BEKA** : Allahü teâlânın sonu yoktur. Hiç yok olmaz. Ortağı olmak muhal olduğu gibi, zât ve sıfatları için de yokluk muhaldir.

4 — **VAHDANİYYET** : Allahü teâlânın zâtında, sıfatlarında ve işlerinde ortağı yoktur.

5 — **MUHALEFETÜN - LİL - HAVÂDİS** : Allahü teâlâ, zâtında ve sıfatlarında hiç bir mahlûkatın zât ve sıfatlarına benzemez.

Azîz müsliman kardeşim! Nemaz ve diğer ibâdetlerin makbûl ve muteber olması için, önce doğru bir imâna, ehl-i sünnet itikadına sâhib olmak lâzımdır. Bunun için ehl-i sünnet itikadını açık ve öz olarak istedim. Tâ ki, esas kitâbdan maksad hâsıl olsun.

EHL-İ SÜNNET İ'TİKADI

Herşeyden önce insana (Amentü billâhi ve melâiketihî ve kütübihî ve rüsûlihî vel yevm-il âhîrî ve bil-kaderî, hayrihî ve şerrihî minellahi teâlâ vel-ba'sü ba'del mevt hakkun) cümlesini okuyup, anladıktan sonra, kalb ile kesin olarak tasdik, ve dil ile ikrâr etmek, ya'nî kalbi ile inandığını dili ile söylemek, farz-ı ayn olduğunu bilmektir. Buna İMÂN denir. Bunun aksi küfr'dür. Ya'nî bildirilen bu altı şeyin hepsinde veyâ birisinde şübhe etmek veyâ tasdîk etmemek küfr'dür. İmân, insanı kurtarıcı ve Rahman'ın rızasına kavuşturucudur. Küfr ise, insanı helâk edici ve Rabbinin gazabına sürükleyicidir. İmânın doğru, makbûl ve şer'an müteber olmasının şartı, imândan ayrılmamak niyyeti olmaktır. Çünkü bir mümin, imânda devâma niyyet etmeyip, bir zaman sonra kâfir olmak istese, o anda kâfir olup, tasdik ve ikrârı bozulmuş, imâni gitmiş olur.

(Âmentü billâhi) demek, Allahü teâlânın ortağı ve benzeri yoktur. Birdir. Böyle olduğunu kalbimle tasdîk, dilimle ikrâr ettim demektir. Bir sözünün, lügatta iki çeşit anlamı vardır. Biri sayı bakımından, ikinin yarısı olup sayıların evvelidir. Diğeri, ortağı ve benzeri olmamak bakımından birdir. İşte Allahü teâlâ, sayı bakımından değil, ortağı ve benzeri olmamak bakımından birdir. Ya'nî zâ-

Hiç uımazsa nemaz kılacak kadar sûre ve düâ bilmiyen kardeşlerimiz, feyiz ve nûr menbâ-ı olan Kur'ân-ı kerîm kurslarına giderek, bir an evvel Kur'ân-ı kerîm okumasını öğrenmelidirler.

Sûreleri lâtin harfleri ile yazmağa çok uğraştığımız halde bunu başaramadık. Lâtin harflerine nasıl işâret konursa konsun, Kur'ân-ı kerîmdeki harflerin tam karşılığını okumak imkânsızdır. Lâtin harflerine nasıl işâret konulursa konulsun, bunları Kur'ân-ı kerîmdeki harfler gibi okuyabilmek için bir hâfız efendinin okutması ve tekrâr tekrâr alıştırması lâzımdır. Bu alıştırma muhakkak lâzım olduğuna göre, hâfız efendinin doğrudan doğruya Kur'ân-ı kerîmdeki harflerle okutup alıştırmayı, çocuğa Kur'ân-ı kerîm harflerini tanıtmak ve öğretmek imkânını ve ni'metini kazandırır. Bu ni'metin büyüklüğünü ve dünyada ve âhiretde faydasını hâdis-i şerîfler ve fıkıh kitapları uzun uzun anlatmakta, sevâbının çokluğunu bildirmektedirler. O halde her müsliman, çocuğunu Kur'ân-ı kerîm kursuna göndermeli, Kur'ân-ı kerîmin harflerini ve bunların nasıl okunacağını iyice öğretmeli, bu büyük sevâba kavuşmağa çalışmalıdır.

Bir hadîs-i şerîfde buyuruldu ki: «**Çocuklarına Kur'ân-ı kerîm öğretenlere veyâ Kur'ân-ı kerîm hocasına gönderenlere, öğretilen Kur'ânın her harfi için, on kerre Kâbe-yi muazzama ziyâret sevâbı verilir ve kıyâmet günü başına devlet tâcı konur. Bütün insanlar görüp imrenir.**» Bir hadîs-i şerîfde de : «**Çocuklarına dinlerini öğretmeyenler, cehenneme gideceklerdir**» buyuruldu.

Cenab-ı Hak bizlere râzı olduğu doğru yolu Ehl-i sünnet âlimlerinin kitâblarından yapılan tercümelerden öğrenmeği ve tatbikini nasîb eylesin! Âmin!

Hasan Yavaş

İst. Yüksek İslâm Enstitüsü Mezunu
Yedikule Câmii İmâm ve Hatîbi

1 Şa'ban 1398

7 Temmuz 1978

— 6 —

— Ö N S Ö Z —

HER HAYIR KAPISININ ANAHTARI BESMELE
BAŞLIYALIM KİTÂBA YÜCE ALLAH İSMİLE
RAHMET KAPILARINI, SEN BİZE AÇ, YÂ RABBİ!
ÜSTÜMÜZE BEREKET, MAĞFİRET SAÇ, YÂ RABBİ!

Kitâbımı yazmağa E'üzü Besmele okuyarak başlıyorum.

Ümmetlerini Allahü teâlâyâ çağırmak, yanlış yoldan, doğru seâdet yoluna çekmek ve dâvetlerini kabul edenlere Cenneti müjdelemek, inanmıyanları Cehennem azâbı ile korkutmak için Peygamberler (Aleyhimüssalevâtü vetteslîmât) gönderen Allahü teâlâyâ hamd olsun.

Bu peygamberlerin sonuncusu ve en efdali olan ve Allahü teâlânın çok sevdiği Muhammed Aleyhisselâma salât ve selâm olsun. O Yüce Peygamberin (Aleyhisselâm) temiz Ehl-i beytine ve âdil, sâdik, Eshâb-ı kirâmın (rıdvanullahi teâlâ aleyhim ecmâin) her birine hayırlı düâlar olsun.

Bu kitâb islâmî harfler kaldırıldıktan sonraki boşluktan maddî yönden faydalanmak için, eksik ve hatâlı yazılmış olan «Namaz Hocası» risâlelerine karşı mecburî bir din gayreti ile kaleme alınmıştır.

Nemaza yeni başlayanlar, kitâbımızdan nemazı nasıl kılacağını öğrendikter; sonra, nemaz kılabilecek kadar sûre ve düâ bilmiyen kardeşlerimiz bir hâfız efendiden istifâde ile telaffuzunu düzeltmelidir.

<u>Mevzu</u>	<u>Sahife</u>
Nemâzın müstehabları	64
Nemâzın mekrûhları	66
Nemâzı bozan şeyler	68
Nemâz dışında mekrûh olan şeyler	69
Her nemâzı bozmayı mübah kılan şeyler	69
Her nemâzı bozmak için farz olan şeyler	69
Yalnız kılan erkeğin nemâzı	70
Yalnız kılan kadının nemâzı	72
Cemâatle nemâz	73
İmamlığın şartları	74
Kazâ nemâzları	75
İmâma uymanın şartları ve mesbûkun nemâzı	78
İmâm yapmadığı için cemâatin de yapmaması lâzım olan şeyler	81
İmâm yapsa da cemâatin yapmayacağı şeyler	81
İmâm yapmasa da cemâatin yapacağı şeyler	81
Cum'a nemâzı	82
Cum'a gününün sünnet ve edebleri	84
Cum'a nemâzı nasıl kılınır	85
Bayram nemâzları	86
Cenâze nemâzı	88
Cenâze nemâzı nasıl kılınır	89
Secde-i tilâvet	90
Terâvih nemâzı	91
Yolculukta nemâz	92
Şükür secdesi	93
Meyyit için iskât	93
Otuzüç farz	102
Ellidört farz	104
Büyük günahlar	106
Nemâzın ehemmiyeti	108
Nemâzın esrârı	111
Nemâzın kıymet ve kemâlâtı	113
Nemâzın hakikati	117
Nemâz hakkında hadis-i şerifler	118
Nemâz sûrelerinin meâlleri	119
T E L K İ N	128-129
Nemâz sûreleri ve dualar	130-143

İÇİNDEKİLER

Mevzu	Sahife
Önsöz	5
Ehl-i Sünnet l'tikâdı	7
Beş vakit namaz	22
Namazın farzları	24
Abdest nasıl alınır	25
Abdestin farzları	29
Abdestin sünnetleri	29
Abdestin edebleri	30
Abdest alırken yapılması yasak olan şeyler	31
Mecburiyyet olmadıkça yapılması lâzım olan şeyler	32
Abdesti bozan şeyler	33
Abdesti bozmayan şeyler	34
Abdestli olmanın fazileti	36
Mesh	36
Gusül abdesti	38
Guslün farzları	39
Guslün sünnetleri	40
Sünnet olan gusüller	41
Teyemmüm	41
Teyemmümün farzları	41
Teyemmümün sünnetleri	42
Teyemmüm şunlarla olur	42
Teyemmüm şunlarla olmaz	42
Teyemmümde şunlara dikkat edilmelidir	43
Teyemmüm nasıl yapılır	44
Necâsetten tahâret	45
İstincâ ve istibrâ	46
Setr-i avret	48
İstikbâl-i kible	50
Namaz vakitleri	51
Ezân ve ikâmet	53
Ezânın okunuşu ve ezân duâları	56
Nemâzın farzları	57
Nemâzın vâcibleri	61
Secde-i sehiv	61
Nemâzın sünnetleri	63

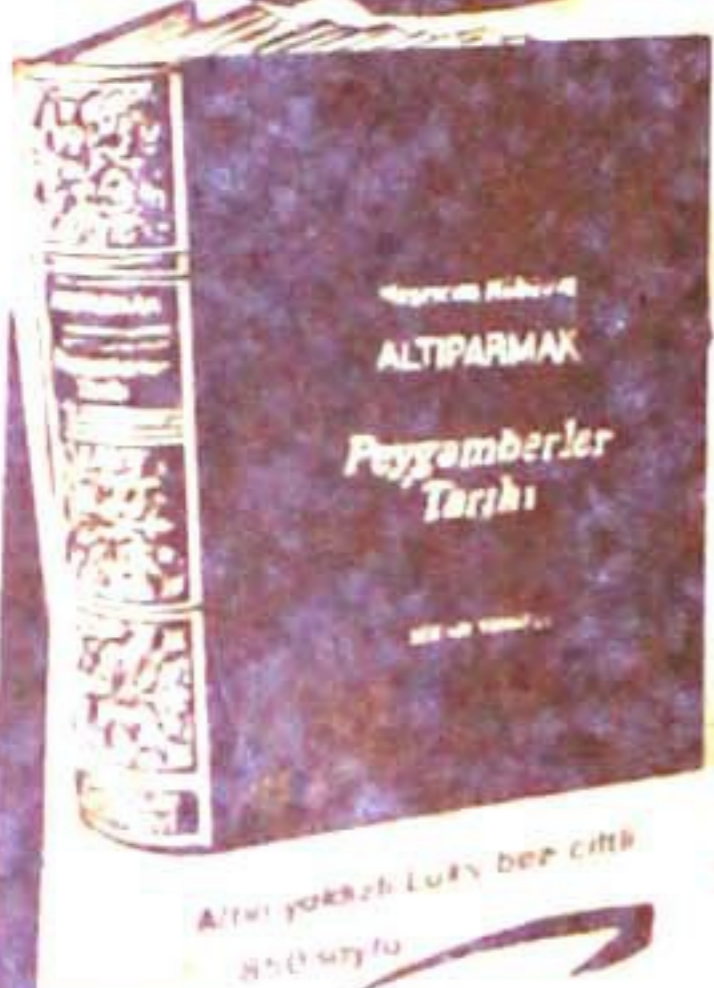
BEREKÂT YAYINLARI NO. : 7

52932

AKIL İSEN KIL NEMAZI, ÇÜN SEÂDET TÂCIDİR,
SEN NEMAZI ÖYLE BİL Kİ, MÜ'MİNİN Mİ'RACIDIR.

Dizgi - Baskı - Cilt : Otağ Matbaası
İSTANBUL — 1978

Yazan:
Altıparmak
MUHAMMED Emin
Tercüme
A. Fâruk Meyan

BÜYÜK MÜJDE

Kâinâtın efendisi, Peygamberimiz MUHAMMED aley-hisselâmin ve mübârek NÜR'unun geçtiği bütün peygamberlerin hârikalarını ve ibret kaynağı hayatlarını büyük bir zevkle okuyacaksınız.

Peygamberler Tarihi

Bir ilim ve ahlâk kılavuzu olan 10 liralık NÜKTELER kitabıyla beraber.

~~185~~
LİRA

DEĞİL

125
LİRA

ÖDEMELİ İSTEYİNİZ

- Bir tane isteyenlere 125 lira
- En az 3 tane isteyenlere 110 or lira
- En az 10 tane isteyenlere bir kitap da BEDAVA gönderilir.
- Yurt dışına posta ücreti ilâve edilir.

İsteme adresi: BEREKÂT YAYINEVİ Beyaz Saray No. 11 BEYAZİD - İSTANBUL Tel: 28 54 94

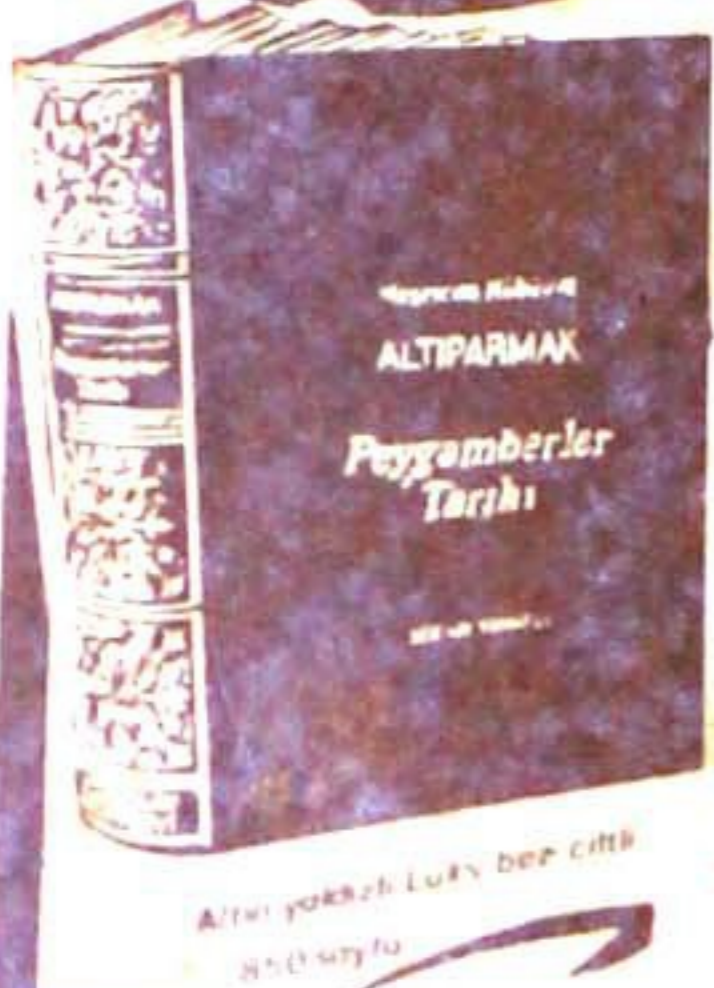
Uyan sevdiğim gençlik, bütün ümmidler sende,
Uyan ey Anadolu, ey azizler diyârı!
Asr-ı se'âdetdeki adâlet, yeryüzünde,
Yeniden te'sis olsun, gelsin islâm behârı.

Ceddinin torunusun, o kan damarındadır,
İstersen neler olur, rûhları yanındadır.
Resûlullahın aşkı, kalbinde, kanındadır.
O senden yüz çevirmez, ara hakiki yârı!

Sarı güzel dinine, şeri'ati ihyâ et!
Sünnetin ışığında, gitsin, yok olsun zulmet.
Doğsun islâm güneşi ve hakiki se'âdet,
Yeniden zuhûr etsin, budur islâm şî'ârı!

Fiati. 15 . Lira.

Yazan:
Altıparmak
MUHAMMED Emin
Tercüme
A. Fâruk Meyan

BÜYÜK MÜJDE

Kâinâtın efendisi, Peygamberimiz MUHAMMED aley-hisselâmin ve mübârek NÜR'unun geçtiği bütün peygamberlerin hârikalarını ve ibret kaynağı hayatlarını büyük bir zevkle okuyacaksınız.

Peygamberler Tarihi

Bir ilim ve ahlâk kılavuzu olan 10 liralık NÜKTELER kitabıyla beraber.

~~185~~
LİRA

DEĞİL

125
LİRA

ÖDEMELİ İSTEYİNİZ

- Bir tane isteyenlere 125 lira
- En az 3 tane isteyenlere 110 or lira
- En az 10 tane isteyenlere bir kitap da BEDAVA gönderilir.
- Yurt dışına posta ücreti ilâve edilir.

İsteme adresi: BEREKÂT YAYINEVİ Beyaz Saray No. 11 BEYAZİD - İSTANBUL Tel: 28 54 94

Uyan sevdiğim gençlik, bütün ümmidler sende,
Uyan ey Anadolu, ey azizler diyârı!
Asr-ı se'âdetdeki adâlet, yeryüzünde,
Yeniden te'sis olsun, gelsin islâm behârı.

Ceddinin torunusun, o kan damarındadır,
İstersen neler olur, rûhları yanındadır.
Resûlullahın aşkı, kalbinde, kanındadır.
O senden yüz çevirmez, ara hakiki yârı!

Sarı güzel dinine, şeri'ati ihyâ et!
Sünnetin ışığında, gitsin, yok olsun zulmet.
Doğsun islâm güneşi ve hakiki se'âdet,
Yeniden zuhûr etsin, budur islâm şî'ârı!

Fiati. 15 . Lira.